

---

# **Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2014**

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ v Brně, oddělení informačních služeb  
Kontaktní zaměstnanec: Ing. Karel Adam, e-mail: karel.adam@czso.cz  
Informační služby: tel.: +420 542 528 115, e-mail: infoservisbrno@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **[www.czso.cz](http://www.czso.cz)**

Údaje o Jihomoravském kraji naleznete také na Internetu: **[www.brno.czso.cz](http://www.brno.czso.cz)**

© Český statistický úřad, Brno, 2015

## ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2014, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2009). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2013.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese [www.brno.czso.cz](http://www.brno.czso.cz). Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Jihomoravského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Jihomoravského kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze požítovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2014“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

**Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.**

## OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků.....	5
1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	8
2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ.....	16
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ.....	27
4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	39

## TABULKOVÁ PŘÍLOHA

### 1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	45
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	46
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	47
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí.....	48

### 2. Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - demografický vývoj.....	49
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj.....	50
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj.....	53
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - vývoj životního prostředí.....	55

### 3. Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje.....	56
---	----

## SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

### **Demografický vývoj**

- na území Jihomoravského kraje na konci roku 2014 žilo 1,17 mil. obyvatel, během roku se počet obyvatel zvýšil o 2 775 osob
- téměř třetina obyvatel žila v krajském městě, podíl městského obyvatelstva poklesl na 61,9 %, v obcích s počtem obyvatel nad 20 tisíc se v roce 2014 počet obyvatel snížil zásluhou stěhování
- přírůstek počtu obyvatel kraje se po šestiletém postupném snižování meziročně zvýšil, vzrostl jak přirozený přírůstek obyvatel, tak přírůstek obyvatel stěhování; saldo zahraničního stěhování je kladné od roku 2002, v posledních 4 letech bylo zaznamenáno i kladné saldo vnitřního stěhování
- počet živě narozených dětí se zvýšil v roce 2013 i v roce 2014, každoročně se však zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství; třetím rokem se zvyšoval počet potratů
- poklesl počet zemřelých, hrubá míra úmrtnosti byla mezi kraji 3. nejnižší
- počet sňatků se zvyšoval od roku 2012 po předchozím čtyřletém poklesu; počet rozvodů po 2 letech opět poklesl pod hranici 3 tisíc
- populace v kraji postupně stárne, průměrný věk obyvatel v kraji dosáhl 41,9 roku a od roku 1991 se zvýšil o 5,2 roku; postupně se zvyšuje nejen průměrný věk obyvatel celkem, ale i průměrný věk matky při narození dítěte, průměrný věk ženicha a nevěsty při uzavření sňatku či průměrný věk manželů při rozvodu
- u obou pohlaví se zvyšuje naděje dožití
- vlivem oživení porodnosti v posledních letech již šestý rok v řadě rostl podíl dětské složky populace (v roce 2014 činil 15,0 %), faktem ovšem zůstává, že již v roce 2005 podíl osob ve věku 65 let a více velikostí přesáhl podíl dětské složky a každoročně se zvyšuje (na konci roku 2014 dosáhl 18,2 %)

### **Sociální vývoj**

- využitelnou pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2014 tvořilo 594 tisíc osob, meziročně se objem pracovní síly snížil o 3,3 tisíc (roční průměr z výsledků VŠPS)
- míra ekonomické aktivity i přes meziroční pokles patřila k nejvyšším hodnotám posledních let
- podíl nezaměstnaných osob (podle MPSV) k 31. 12. 2014 činil 8,25 %, oproti konci roku 2013 se snížil o 0,69 bodu; ke stejnému datu bylo k dispozici 4 523 volných pracovních míst, což byl v porovnání s koncem roku 2013 dvojnásobný počet
- zvyšoval se počet dlouhodobě nezaměstnaných; obecně platilo, že míra nezaměstnanosti byla vyšší mezi mladšími věkovými skupinami, klesala se vzrůstajícím stupněm vzdělání
- průměrná hrubá měsíční mzda v kraji činila 26 116 Kč (nárůst o 524 Kč), medián mezd činil 22 546 Kč (zvýšení o 502 Kč)
- některý z důchodů na konci roku 2014 pobíralo 324 tisíc osob (počet po dvouletém poklesu opět vzrostl); téměř 194 tisíc osob pobíralo starobní důchod, z toho předčasné starobní důchody tvořily 28,2 %
- nemocnost meziročně vzrostla, zvýšila se hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti, vzrostla i průměrná délka trvání případu pracovní neschopnosti
- zvyšoval se počet dětí v mateřských školách a počet žáků základních škol, klesal počet studentů středních a vysokých škol
- v roce 2014 došlo v kraji k poklesu počtu zjištěných trestných činů, z 27,1 tisíc trestných činů tvořily téměř polovinu krádeže prosté a krádeže vloupáním
- počet dopravních nehod od roku 2009 každoročně narůstá, při 7 tisících nehodách v kraji zemřelo 66 osob; 50 usmrcených při dopravních nehodách v roce 2012 byl nejnižší počet v novodobé historii kraje

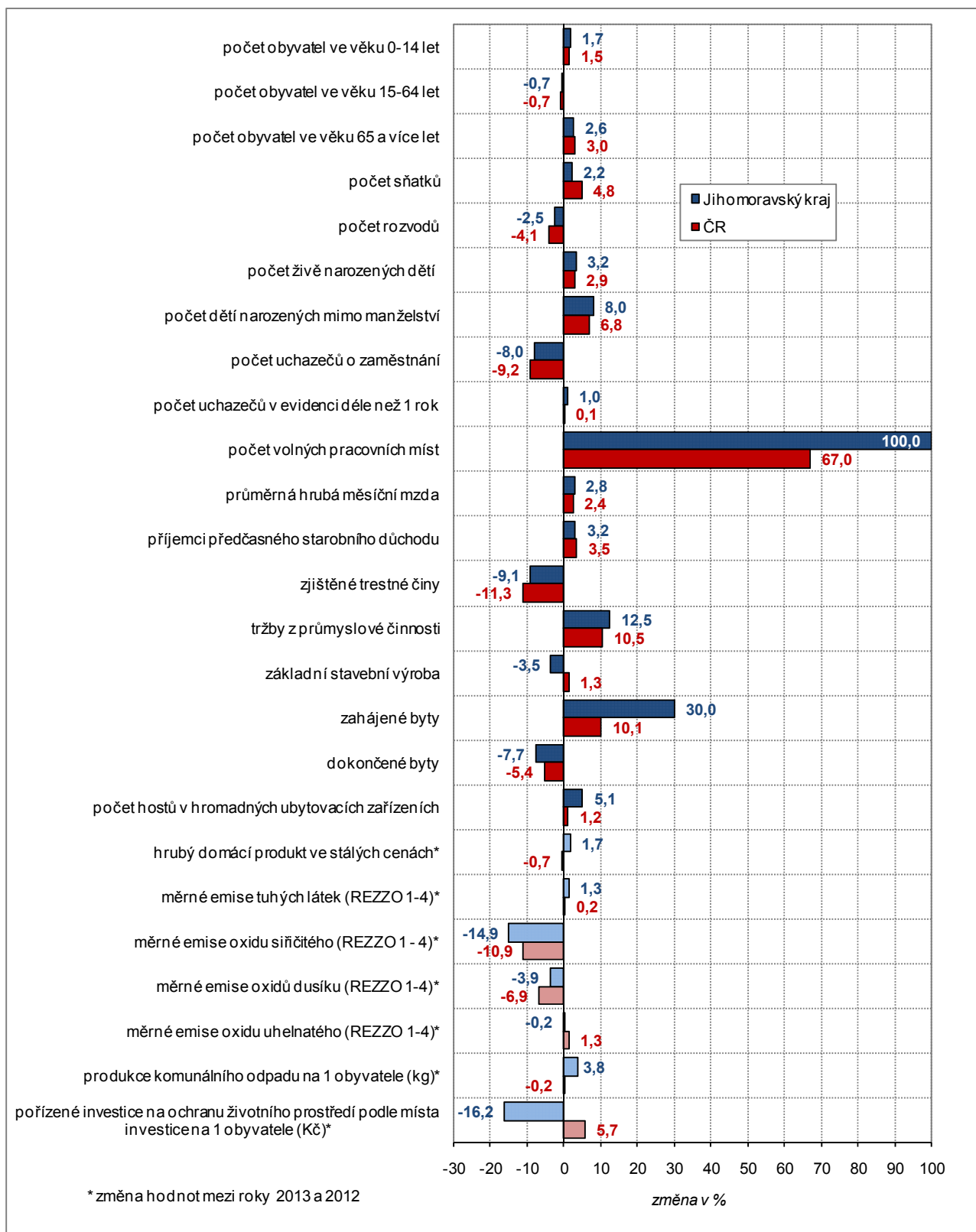
### **Ekonomický vývoj**

- v makroekonomické rovině se situace hospodářství kraje v roce 2009 projevila výrazným meziročním propadem HDP; v letech 2010 až 2013 došlo k oživení ekonomiky a ke každoročnímu reálnému růstu objemu regionálního HDP; 4 roky meziročního nárůstu byly zaznamenány pouze v Jihomoravském kraji, naproti tomu pouze v Ústeckém kraji byl zaznamenán soustavný meziroční propad

- v roce 2013 se posílila úloha Jihomoravského kraje v oblasti výzkumu a vývoje, do středisek se sídlem v kraji směřovala víc než pětina celkových výdajů na VaV; 44 % zdrojů financování pocházelo ze zahraničí
- finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2014 dosud nejsou k dispozici; výsledky sklizně však nasvědčují tomu, že celkové bilance se může přiblížit roku 2013; v roce 2013 podle předběžných výsledků dosáhl objem zemědělské produkce 12,55 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000)
- v rostlinné výrobě byl v roce 2014 u většiny komodit zaznamenán výrazný meziroční nárůst sklizně i výnosů; živočišnou výrobu dlouhodobě charakterizoval pokles stavů hospodářských zvířat, roky 2012 a 2013 signalizovaly zastavení či zpomalení tohoto jevu a rok 2014 předznamenává opětovný nárůst stavů
- tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci v kraji proti roku 2013 vzrostly o 22,4 mld. Kč, zvýšil se i počet zaměstnanců
- snížená výkonnost přetrvává ve stavebnictví v kraji, objem stavební výroby meziročně poklesl na 19,6 mld. Kč; souhrnný objem stavebních prací za roky 2012, 2013 a 2014 sice dosáhl 60,9 mld. Kč, to ovšem bylo jen o 1,3 mld. Kč více než souhrn za roky 2009 a 2010
- meziročně se snížil počet vydaných stavebních povolení, 9,7 tisíc vydaných stavebních povolení byl nejnižším počtem od roku 1994; zvýšil se ale počet zahájených bytů (z 2 807 na 3 650), počet dokončených bytů (3 242) byl ovšem proti roku 2013 o 274 bytů nižší
- počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních se zvyšoval druhý rok a dosáhl 1,5 mil., proti roku 2013 byl o 73 tisíc vyšší
- plocha lesních pozemků, trvalých travních porostů, sadů a zahrad se na území kraje v posledních letech nijak výrazně neměnila, postupně se snižuje výměra orné půdy
- geografické podmínky v kraji jsou vhodné především pro konvenční zemědělství, ekologické zemědělství proto není nijak výrazně rozvinuto, i když v roce 2014 plocha ekologicky obhospodařované půdy dosahovala téměř 16 tisíc hektarů
- v roce 2014 meziročně vzrostla výroba vody, zvýšila se ale i průměrná spotřeba vody na osobu a den (z 91,2 l na 91,5 l), zvýšila se i cena vodného
- 86 % obyvatel kraje žilo v roce 2014 v domech připojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod, cena stočného také meziročně vzrostla
- k největším znečišťovatelům ovzduší patří mobilní zařízení se spalovacími motory (počet vozidel se každoročně zvyšuje), i přesto v dlouhodobém pohledu v roce 2013 poklesly měrné emise oxidů dusíku; poklesly i měrné emise oxidu siřičitého v ovzduší
- objem produkce podnikových odpadů v roce 2013 proti roku 2012 mírně poklesl, zvýšil se objem nakládání s odpady; v nakládání s odpady se zvýšil podíl využitých odpadů; u komunálního odpadu poklesl podíl odděleně sbíraných složek odpadu
- na ochranu životního prostředí byly v roce 2013 na území kraje pořízeny investice v hodnotě 2,5 mld. Kč, tato částka představovala proti skutečnosti roku 2012 pokles o 16 %

## **Životní prostředí**

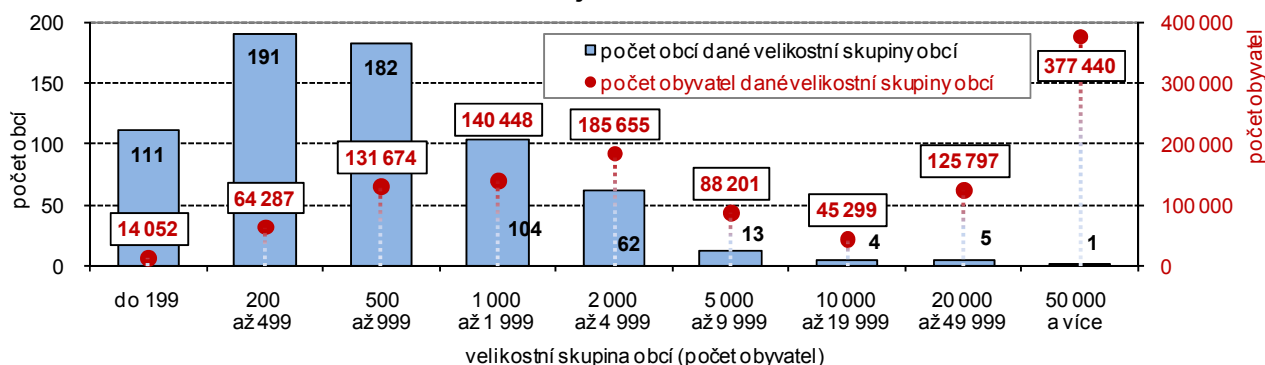
**Graf Změna hodnot vybraných ukazatelů v Jihomoravském kraji a ČR mezi roky 2013 a 2014**



# 1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

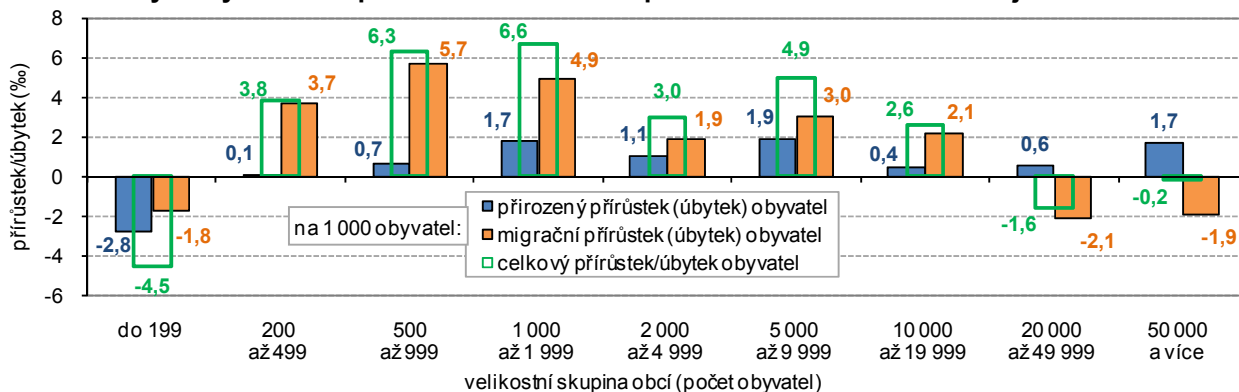
**Počtem obyvatel je kraj 4. největší** Jihomoravský kraj je rozlohou 7 195 km<sup>2</sup> čtvrtým největším krajem České republiky, stejné místo mezi kraji zaujímá i počtem 1,173 mil. obyvatel. Sídlní strukturu tvoří 49 měst, 40 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd (VÚ Březina).

**Graf 1.1 Sídlní struktura Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014**



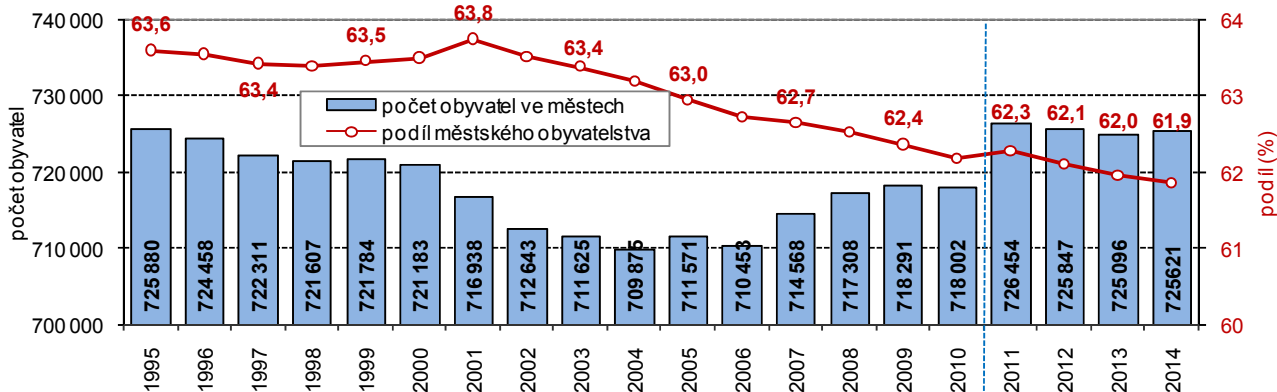
**Méně než 200 obyvatel má 111 obcí** V rozdělení do velikostních skupin obcí podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 111 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 191 obcí tvořilo 28,4 % celku, ovšem žilo zde pouze 5,5 % z počtu obyvatel kraje.

**Graf 1.2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014**



**V Brně žije téměř třetina obyvatel kraje** V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje (32,2 %), naproti tomu v nejmenších obcích, i když jejich počet byl třetí nejvyšší, žilo pouze 1,2 % obyvatel kraje. Společný oběma mezním velikostním skupinám obcí byl nejvyšší průměrný věk obyvatel – 43,4 roku v nejmenších obcích a 42,6 roku v Brně.

**Graf 1.3 Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Jihomoravském kraji**



Pozn.: v roce 2011 data navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

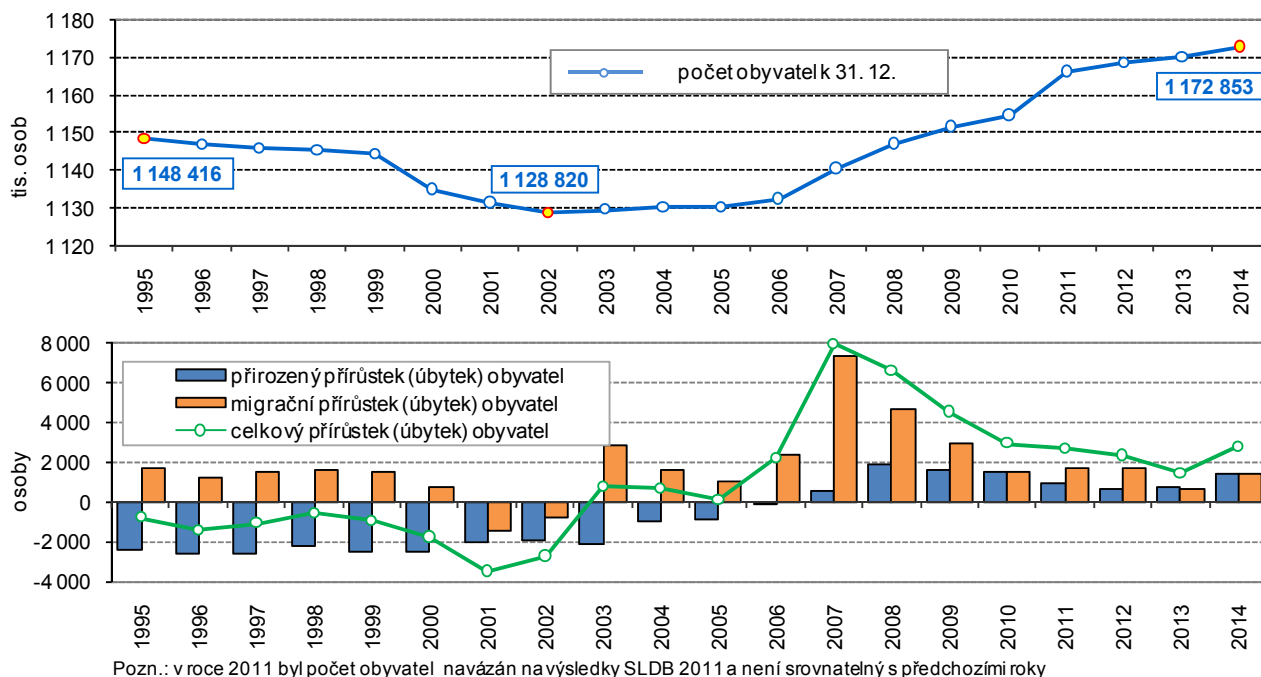
**Počet obyvatel měst se sice zvýšil,** Ve městech v kraji žilo na konci roku 2014 celkem 725 621 obyvatel, tento počet se meziročně zvýšil o 525 osob. Podíl městského obyvatelstva tak činil 61,9 % (v ČR 69,3 %) a proti roku 2011, jako roku výchozímu po navázání počtu obyvatel na ...



**... ale jejich podíl na obyvatelstvu celkem poklesl**

výsledky SLDB, se snížil o 0,4 bodu. Zvýšení počtu obyvatel měst je výsledkem přirozené měny obyvatel – ve městech se narodilo o 1 008 osob více, než jich zemřelo. Stěhováním obyvatel měst ubylo - z měst se vystěhovalo o 483 obyvatel více, než se do nich přistěhovalo. Z pohledu velikostních skupin měst podle počtu obyvatel se snížení počtu obyvatel týkalo nejmenších měst (s počtem obyvatel do 3 tisíc) a měst s počtem obyvatel nad 20 tisíc.

**Graf 1.4 Počet obyvatel, celkový, přirozený a migrační přírůstek obyvatel v Jihomoravském kraji**



Pozn.: v roce 2011 byl počet obyvatel navázán na výsledky SLDB 2011 a není srovnatelný s předchozími roky

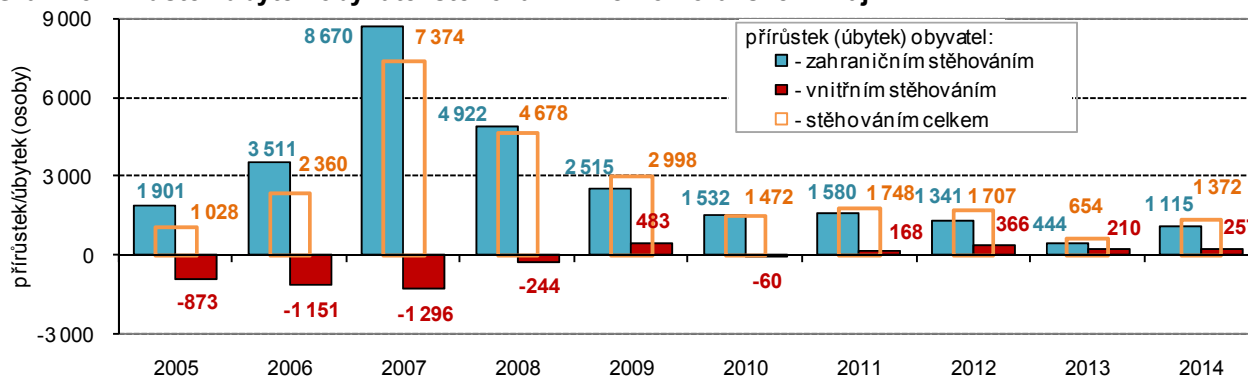
**Počet obyvatel kraje se zvyšoval nepřetržitě 12 let**

Na konci roku 2014 žilo na území Jihomoravského kraje celkem 1 172 853 obyvatel (meziroční zvýšení o 2 775 osob). Stav obyvatel v roce 2011 byl navázán na výsledky sčítání lidu, domů a bytů, předešlé roky uvedené v grafu 1.4 tak nejsou s roky po sčítání srovnatelné. Lze však hodnotit přírůstek či úbytek počtu obyvatel jako výsledek přirozené měny obyvatel a migrace. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že počet obyvatel kraje se zvyšuje již od roku 2003, tedy 12. rok. Nejvyšší přírůstek počtu obyvatel celkem byl zaznamenán v roce 2007, poté se tempo růstu zpomalovalo zejména zásluhou poklesu velikosti přírůstku obyvatel stěhováním, v roce 2014 se celkový přírůstek obyvatel po 6 letech poklesu opět zvýšil. Počet obyvatel v roce 2014 vzrostl v 7 krajích a v rámci ČR přírůstek činil 25,9 tisíc osob.

**V posledních 8 letech převažoval počet narozených nad počtem zemřelých**

Osmým rokem v řadě se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek. Ovšem pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přirozený přírůstek převýšil migrační přírůstek. V roce 2010 to bylo převýšení nepatrné (o 2 osoby), v roce 2013 rozdíl činil 120 osob a v roce 2014 pak 31 osob. V roce 2014 se v Jihomoravském kraji narodilo o 1 403 dětí více, než kolik obyvatel kraje v tomto roce zemřelo. Nejvyšší přirozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008, a to 1 934 osob.

**Graf 1.5 Přírůstek/úbytek obyvatel stěhováním v Jihomoravském kraji**



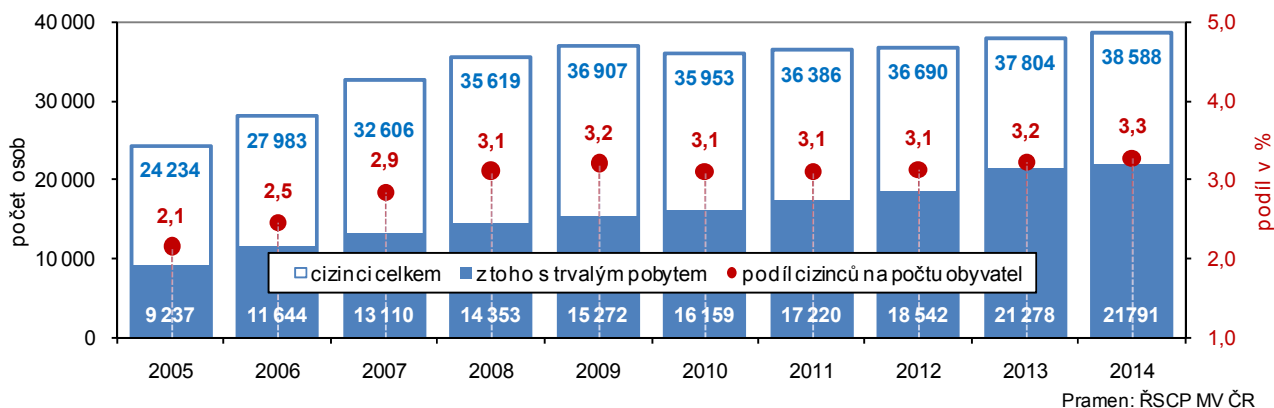
**Počet obyvatel se zvyšuje i stěhováním ...**

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou let 2001 a 2002 zaznamenán ve všech letech období uvedeného v grafu 1.4. V roce 2014 se do kraje přistěhovalo 10 050 osob, vystěhovalo se 8 678 osob (přírůstek 1 372 osob). Migrační přírůstek od roku 2007, kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací (7 374 osob), postupně klesal až do roku 2013 především zásluhou klesajícího počtu přistěhovalých cizinců.

**... vnitřním i zahraničním**

V grafu 1.5 je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhováním na saldo vnitřního a zahraničního stěhování. Saldo zahraničního stěhování bylo v uvedených 10 letech vždy kladné a v letech 2005 až 2008 a v roce 2010 bylo výhradním nositelem přírůstku obyvatel stěhováním, neboť saldo vnitřního stěhování bylo záporné. V letech 2011 až 2014 bylo kladné i saldo vnitřního stěhování.

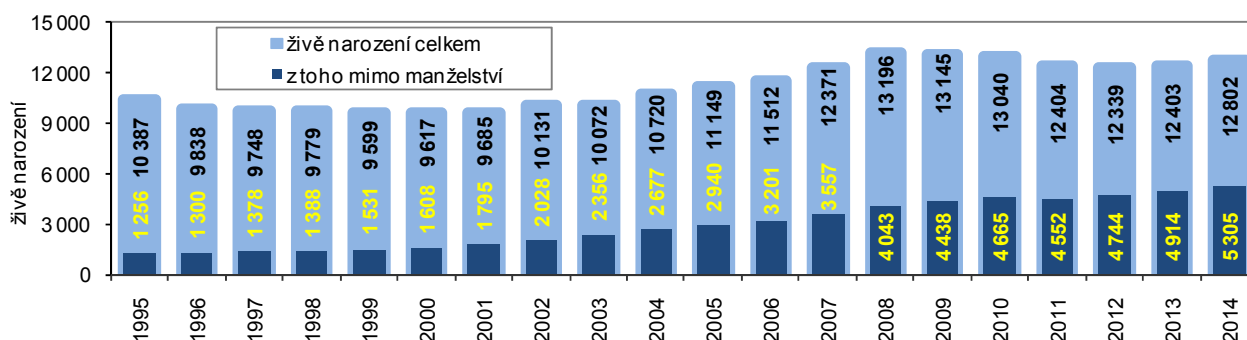
**Graf 1.6 Počty cizinců a jejich podíl na počtu obyvatel v Jihomoravském kraji**



**Zvyšování počtu cizinců**

Na konci roku 2014 žilo v Jihomoravském kraji 38,6 tisíc cizinců, jejich počet od roku 2005 vzrostl o 14,4 tisíc. Nejvyšší meziroční přírůstky počtu cizinců byly zaznamenány v letech 2006 až 2008. V roce 2010 s hospodářským zpomalením se nárůst zastavil, i když v dalších letech nárůst nebyl tak výrazný, počet cizinců v roce 2014 dosáhl prozatímního maxima.

**Graf 1.7 Živě narození a živě narození mimo manželství v Jihomoravském kraji**



**Meziroční nárůst počtu narozených**

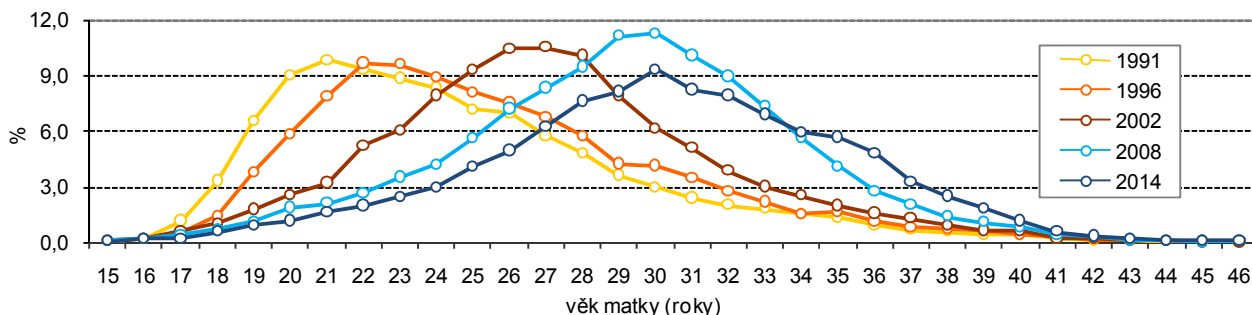
V roce 2014 se v kraji živě narodilo 12 802 dětí, na 1 000 obyvatel tak připadlo 10,9 narozených dětí (hrubá míra porodnosti byla mezi kraji 3. nejvyšší). Míra porodnosti se v kraji zvyšovala nepřetržitě od roku 2004, v roce 2008 dosáhla hodnoty 11,5 ‰, když se narodilo 13 196 dětí. V dalších 4 letech počet narozených dětí klesal, v roce 2013 i 2014 byl ale opět zaznamenán meziroční nárůst (o 64, resp. o 399 živě narozených).

**Zvýšil se i počet narozených mimo manželství**

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2014 narodilo 5 305 dětí. Tento počet byl nejvyšší v novodobé historii kraje a tvořil 41,4 % z počtu živě narozených dětí (v roce 2013 podíl činil 39,6 %). I přes nárůst byl podíl narozených mimo manželství mezi ostatními kraji 4. nejnižší.

V roce 2013 u 1 110 dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec. Z toho u 967 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 136 dětí matka rozvedená a u 4 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova. V roce 2014 byla situace obdobná, otec nebyl uveden u 1 117 narozených mimo manželství - u 985 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 127 dětí matka rozvedená a u 5 dětí byla matkou vdova.

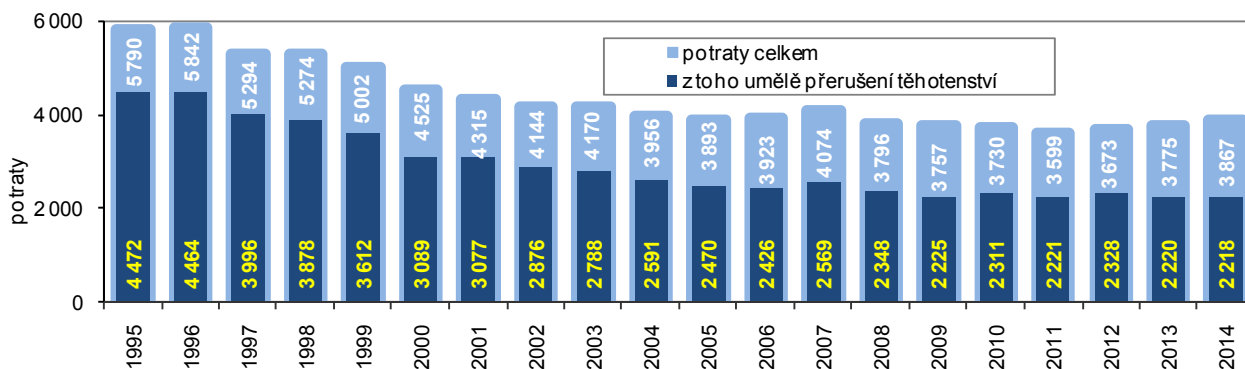
**Graf 1.8 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji**



Vývoj posledních let v České republice ukazuje trend postupného zvyšování průměrného věku matky při narození dítěte. Nejinak tomu je i v Jihomoravském kraji, z grafu 1.8 je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí narodilo matkám ve věku 21 let (1 407 matek), v roce 2002 bylo nejvíce matek ve věku 27 let (1 018) a v roce 2014 už ve věku 30 let (1 155).

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky sílí, a to zejména při prvním porodu. V roce 2014 rodily ženy v průměru poprvé ve věku 29,1 let, přičemž ještě o deset let dříve to bylo ve věku 27,0 let. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2002 už 27,7 a v roce 2014 pak 30,8 let.

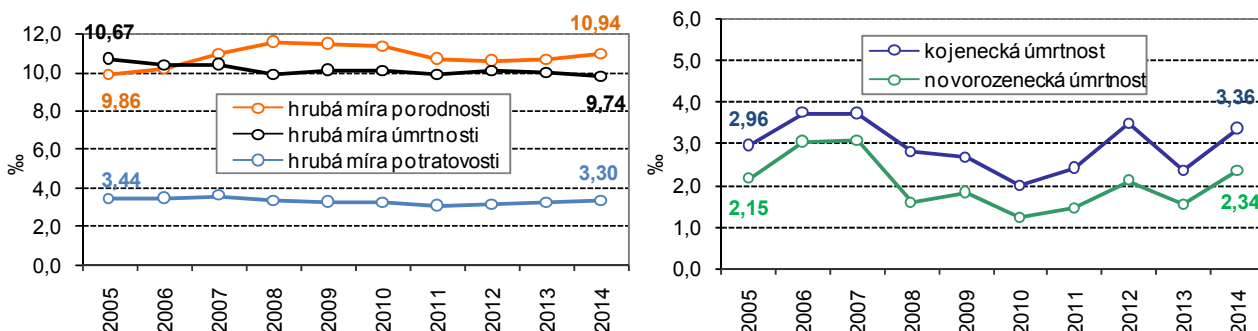
**Graf 1.9 Potraty v Jihomoravském kraji**



**Nesrovnatelnost hrubých měř**

V první části grafu 1.10 jsou uvedeny hrubé míry porodnosti, úmrtnosti a potratovosti (počet demografického jevu na 1 000 obyvatel). Vzhledem k tomu, že střední stav obyvatel roku 2011 byl sladěn s výsledky SLDB 2011, nejsou hrubé míry po tomto roce plně srovnatelné s předešlými roky.

**Graf 1.10 Porodnost a úmrtnost v Jihomoravském kraji**



**Zvýšení počtu potratů**

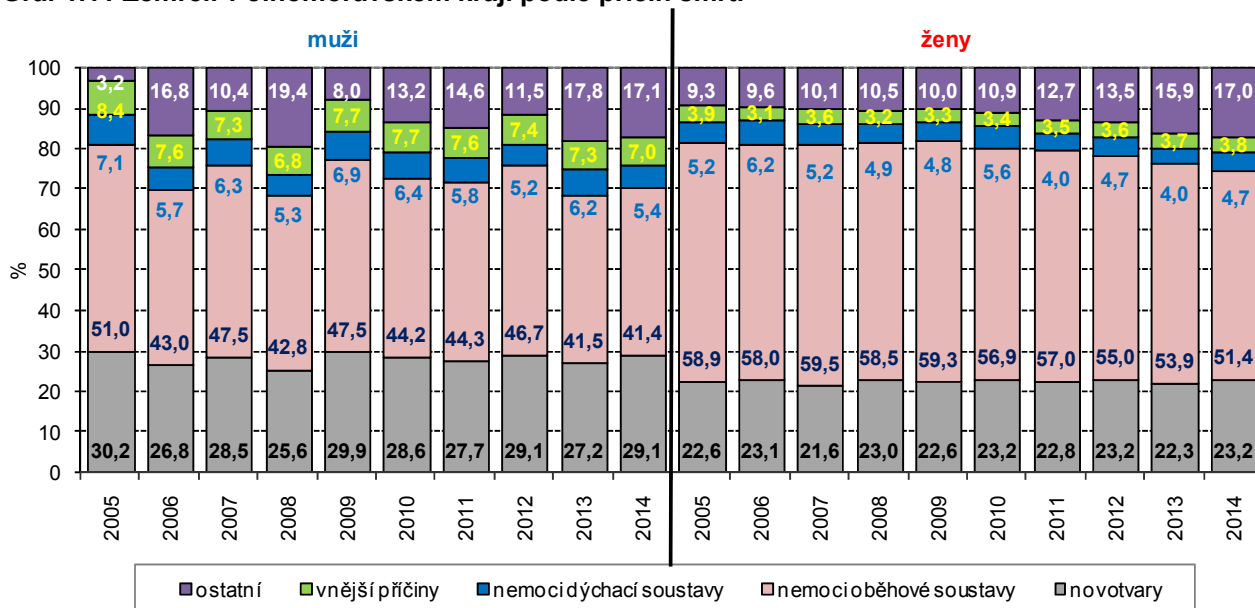
Hrubá míra potratovosti (počet potratů na 1 000 obyvatel) v roce 2014 dosáhla hodnoty 3,30 ‰. V celém období se pohybovala pod republikovým průměrem a v roce 2014 byla mezi kraji 6. nejnižší. V roce 2014 bylo v kraji evidováno 3 867 potratů (o 92 více než v roce 2013), z toho 2 218 (57,4 %) představovala umělá přerušování těhotenství. Potratem tak skončilo 23,15 % těhotenství (0,22 % těhotenství skončilo narozením mrtvého dítěte a 76,63 % těhotenství skončilo narozením živého dítěte).

Hrubá míra úmrtnosti v roce 2014 v Jihomoravském kraji činila 9,74 ‰ (3. nejnižší mezi kraji), v kraji zemřelo 11 399 osob (5 767 mužů, 5 632 žen), což bylo o 230 osob

**Každý druhý zemřelý zemřel na nemoci oběhové soustavy**

méně než v roce 2013. Příčinou úmrtí u tří čtvrtin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění. Na nemoci oběhové soustavy zemřelo 46,3 % z celkového počtu zemřelých (41,4 % ze zemřelých mužů a 51,4 % ze zemřelých žen), na nádorová onemocnění 26,2 % z počtu zemřelých (29,1 % ze zemřelých mužů a 23,2 % ze zemřelých žen). Na třetím místě se v závislosti na pohlaví střídají vnější příčiny úmrtí (poranění, otravy apod.) u mužů - v roce 2014 7,0 % zemřelých a nemoci dýchací soustavy u žen (4,7 % zemřelých žen). Příčinou 164 úmrtí byla sebevražda (130 mužů a 34 žen), což bylo o 19 méně než v roce 2013 (celkem 183 sebevražd - 144 mužů a 39 žen). Právě v roce 2013 byl počet sebevražd nejvyšší od roku 1993, kdy bylo v kraji spácháno 186 sebevražd.

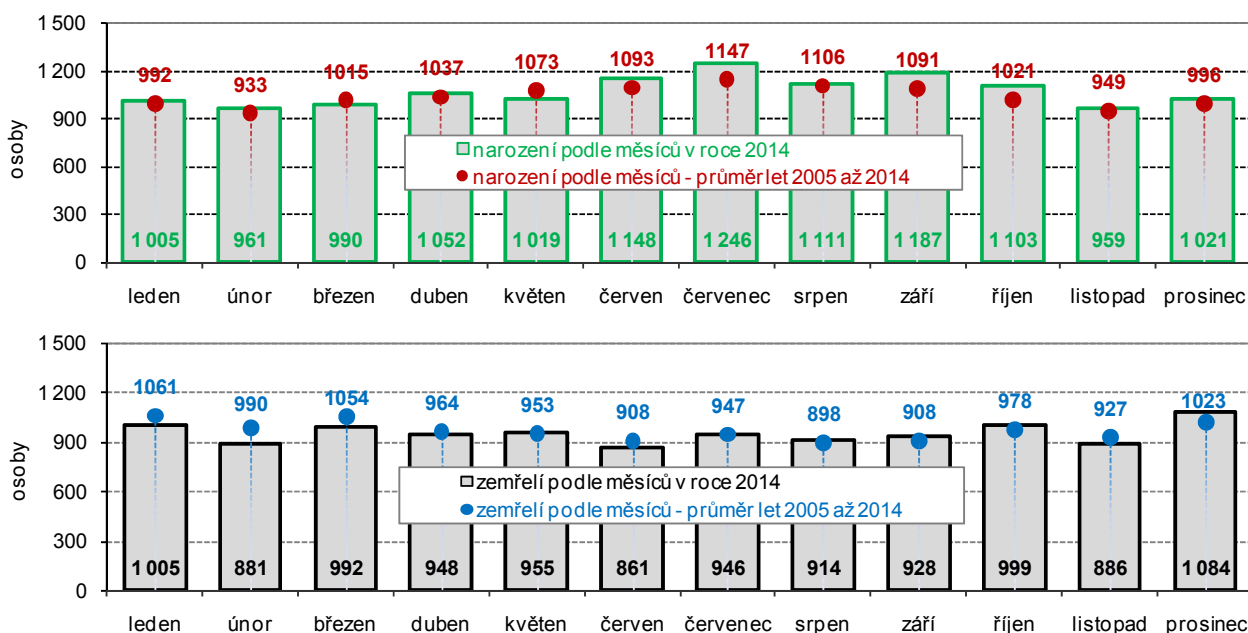
**Graf 1.11 Zemřelí v Jihomoravském kraji podle příčin smrti**



**Kojenecká i novorozenecká úmrtnost byla nad republikovou úrovní**

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku mají v pohledu na delší časové období klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. V porovnání s průměrem ČR roku 2014 byla v kraji kojenecká i novorozenecká úmrtnost vyšší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 3,36 ‰ (v ČR 2,39 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 2,34 ‰ (v ČR 1,57 ‰).

**Graf 1.12 Narození a zemřelí v Jihomoravském kraji podle měsíců**



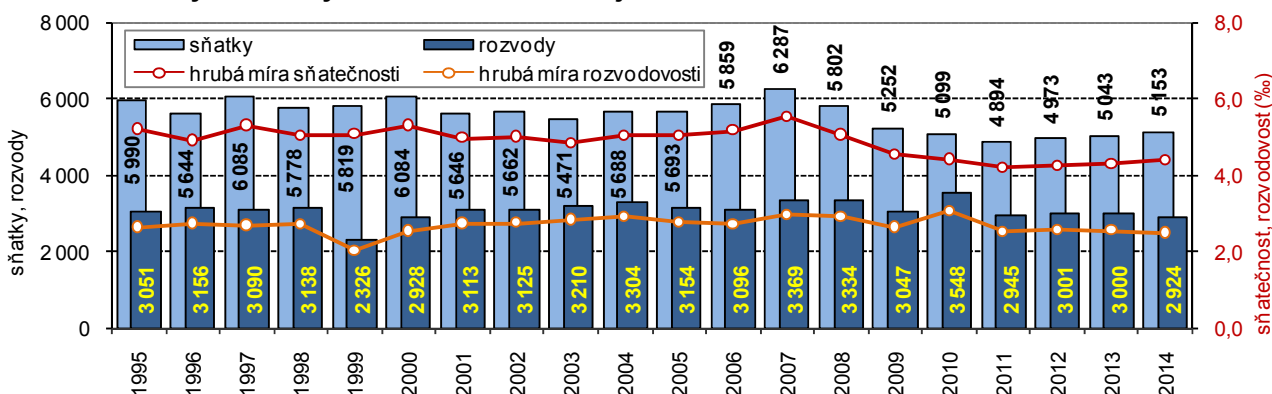
### Nejvíce dětí se narodilo v letních měsících

Průběh vývoje počtu narozených i zemřelých v jednotlivých měsících roku 2014 se od průměru posledních 10 let výrazně neliší, nejvíce dětí se narodilo v letních měsících, nejvíce lidí zemřelo v lednu, v březnu a v prosinci roku 2014. Celkem v 10 měsících roku 2014 počty narozených přesahovaly průměr posledních 10 let. Naproti tomu měsíční počty zemřelých byly v roce 2014 proti průměru posledních 10 let nižší v 7 měsících.

### Datum sňatku

Úroveň sňatečnosti v posledních 3 letech mírně vzrůstá. Nejvyšší počet sňatků v posledních 20 letech byl uzavřen v roce 2007. Zřejmě se projevila tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“ a 7. 7. 2007 (připadající na sobotu) bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků, což bylo téměř 8 % z celkového počtu sňatků. V roce 2008 bylo nejvíce sňatků uzavřeno dne 7. 6. (249), v roce 2009 dne 6. 6. (258), v roce 2010 dne 24. 4. (203), v roce 2011 dne 11. 6. (243), v roce 2012 dne 1. 9. (224), v roce 2013 dne 7. 9. (231) a v roce 2014 bylo nejvíce sňatků uzavřeno 14. 6., a to 250.

Graf 1.13 Sňatky a rozvody v Jihomoravském kraji



### Více než 5 tisíc sňatků ...

Počet sňatků již 2. rok překročil hranici 5 tisíc, celkem bylo uzavřeno 5 153 sňatků, což bylo o 110 více než v roce 2013. V roce 2011 byl uzavřen nejnižší počet sňatků od roku 1991, tedy od roku, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje. Úroveň hrubé míry sňatečnosti v roce 2014 ve výši 4,40 ‰ převyšovala republikovou hodnotu (4,33 ‰) a byla mezi kraji 3. nejvyšší.

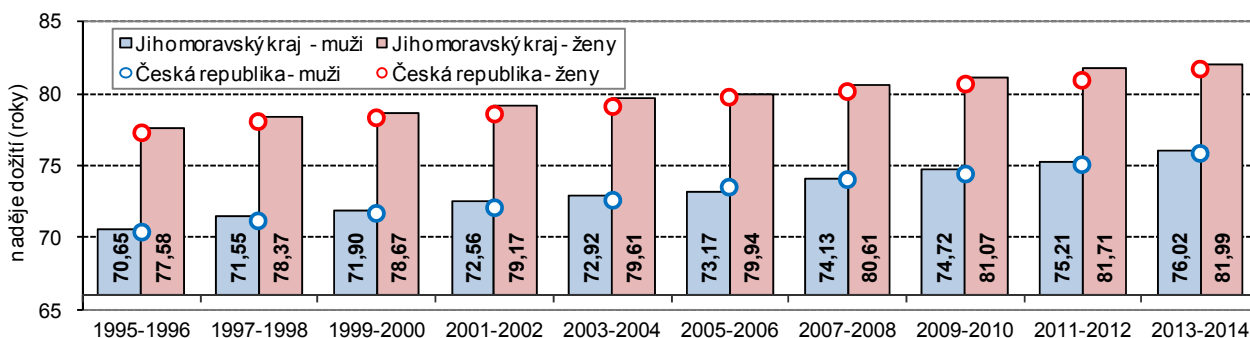
### ... ženich při 1. sňatku ve věku 32 let, nevěsta ve věku 29 let

Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2014 v kraji dosáhl 31,6 let, průměrný věk nevěst 28,9 let. U mužů to bylo o 2,4 roku a u žen o 2,3 roku více než před deseti lety. Zatímco ještě v roce 2005 se na celkovém počtu nově uzavíraných manželství podílely ženy 29 let a méně ze 70,3 %, o deset let později to bylo už jen 52,8 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z 52,3 % v roce 2005 na 33,6 % o deset let později.

### Pokles počtu rozvodů

Počet rozvodů se proti roku 2013 snížil, i když roční údaje jsou ovlivňovány délkou trvání rozvodového řízení. V roce 2014 bylo v kraji rozvedeno 2 924 manželství, což bylo o 76 manželství méně než v předchozím roce. Hrubá míra rozvodovosti dosáhla 2,50 ‰ (7. nejnižší mezi kraji) a byla mírně pod úrovní ČR (2,54 ‰). Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) se v porovnání s rokem 2013 snížil, a to z 59,5 v roce 2013 na 56,7 v roce 2014 (zvýšení počtu sňatků, pokles počtu rozvodů).

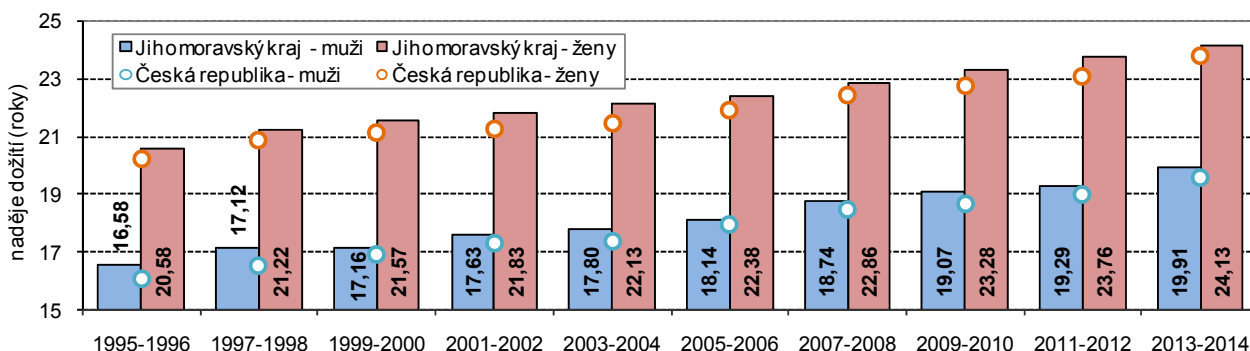
Graf 1.14 Naděje dožití při narození



***Střední délka života se postupně zvyšuje***

Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2013 a 2014 udávají, že muž narozený v roce 2014 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije věku 76,02 let (mezi kraji 5. nejvyšší věk). Žena narozená v kraji v roce 2014 se pravděpodobně dožije 81,99 let, což je mezi kraji věk 3. nejvyšší. Střední délka života se postupně zvyšuje, tento fakt je zřejmý zejména z delšího časového úseku uvedeného v grafu 1.14. Od roku 1995 (resp. průměru let 1995-1996) v Jihomoravském kraji vzrostla střední délka života u mužů o 5,37 roku a u žen o 4,41 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 5,73 resp. 4,74 roku). Obdobně muž, který žije v Jihomoravském kraji a v roce 2014 dovršil 60 let, má pravděpodobně před sebou ještě téměř 20 let života, šedesátiletá žena 24 let. I zde je patrný nárůst – proti roku 1995 je to u šedesátiletých mužů i žen zvýšení téměř o 4 roky.

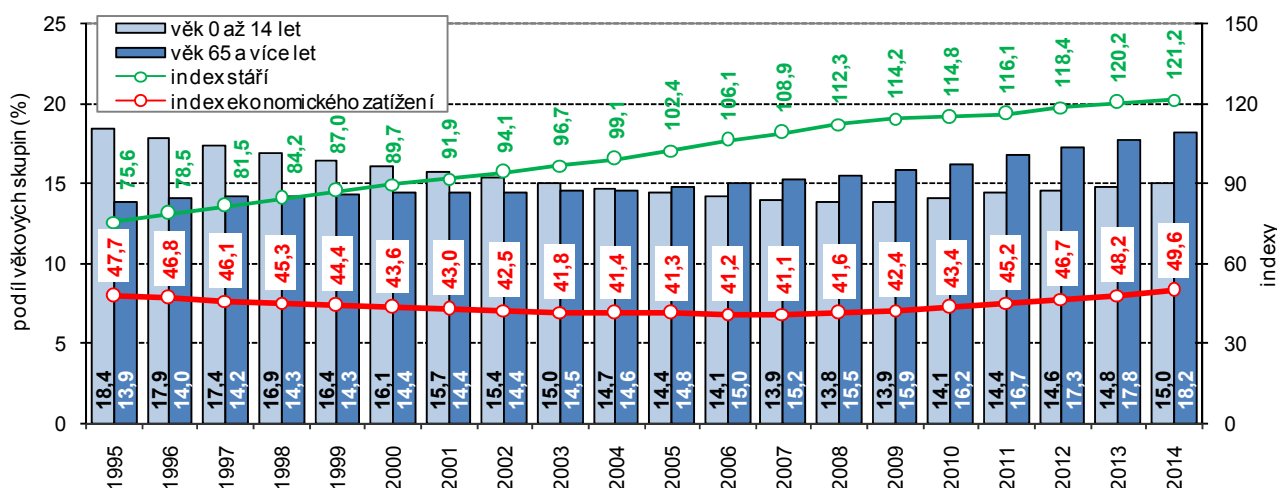
**Graf 1.15 Naděje dožití ve věku 60 let**



***Od roku 2009 se zvyšuje podíl dětské složky obyvatel***

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (783,8 tisíc osob, tj. 66,8 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (213,2 tisíc, tj. 18,2 %), nejnižší podíl, a to 15,0 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (175,9 tisíc osob). Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel byl vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl osob v poproduktivním věku narůstá každoročně.

**Graf 1.16 Věková struktura a index stáří v Jihomoravském kraji**



***Index stáří se zvyšoval každý rok***

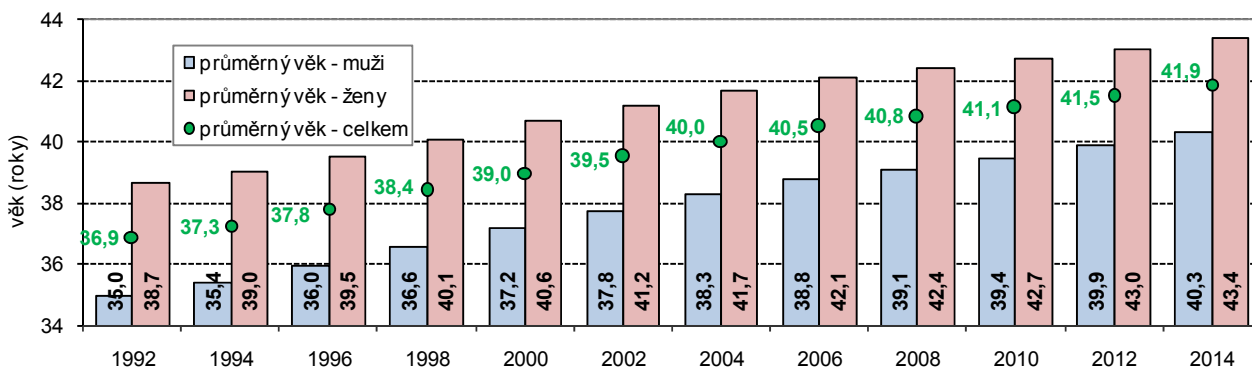
Ze zastoupení tří základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří udává, že na 100 dětí připadlo 121,2 osob starších 65 let, v roce 1995 to bylo pouze 75,6 osob starších 65 let. Zvýšení indexu stáří je výsledkem snižování podílu dětské složky (i přes postupný nárůst v posledních letech) a zvyšování podílu osob starších 65 let. Již uvedený rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100.

Hodnota indexu závislosti I udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 22,4 dětí, hodnota indexu závislosti II udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 27,2 osob starších 65 let.

**Index ekonomického zatížení se zvyšuje od roku 2009**

Index ekonomického zatížení, což je počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let, dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2014 hodnoty 49,6 (v České republice 49,3) a mezi kraji byl 7. nejvyšší (spolu s dalšími 2 kraji). V roce 1995 připadalo na 100 osob v produktivním věku 47,7 „závislých“, do roku 2007 se hodnota indexu postupně snižovala (růst podílu osob v aktivním věku a snižování podílu dětské složky v populaci). Od roku 2008 index ekonomického zatížení postupně narůstá, neboť roste podíl dětské složky obyvatel i podíl osob ve věku 65 a více let.

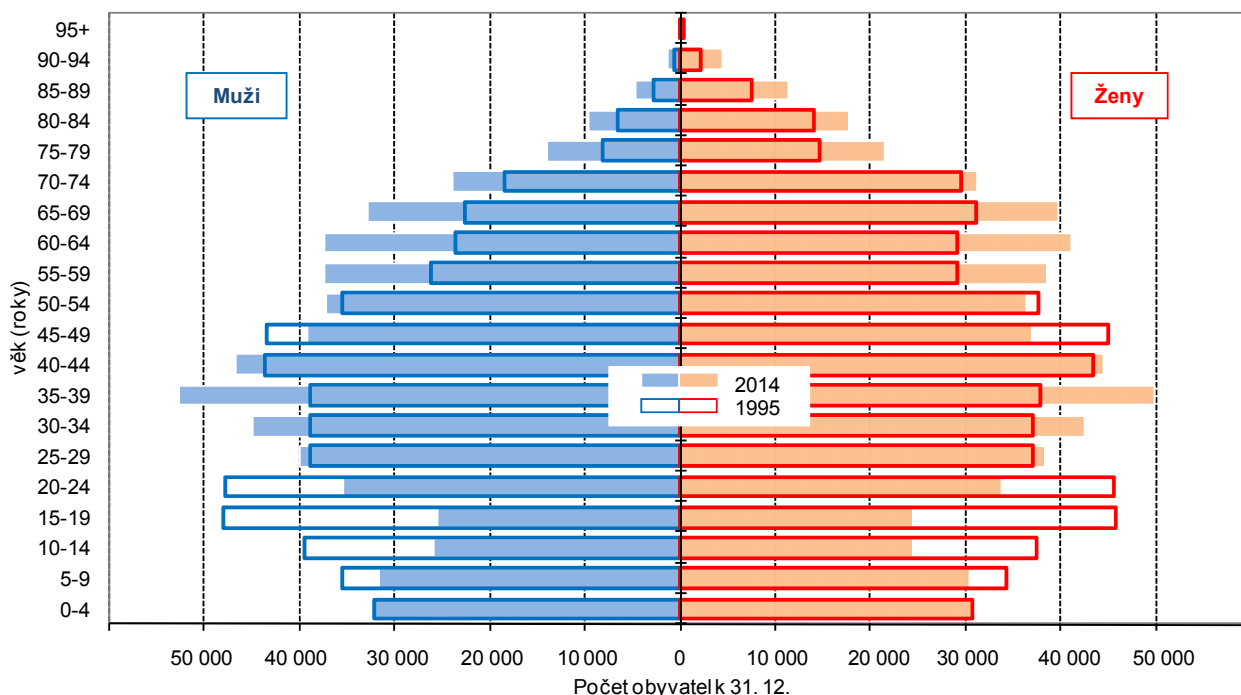
**Graf 1.17 Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje**



**Populace kraje stárne**

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2014 dosáhl 41,9 roku, ženám bylo v průměru 43,4 roku a mužům 40,3 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 zvýšil o 5,2 roku, u mužů se zvýšil o 5,5 roku a průměrný věk žen vzrostl o 4,9 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém kraji (42,3 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (40,7 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má spolu s obyvateli Karlovarského kraje a Kraje Vysočina 6. nejvyšší průměrný věk.

**Graf 1.18 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje**



**Nejvíce osob je ve věku 39 a 40 let**

Nejpočetnější věkovou skupinou mezi obyvateli Jihomoravského kraje byly v roce 2014 osoby ve věku 39 a 40 let (21 244, resp. 21 195 osob). Nejvíce mužů bylo ve věku 40 let, a to 10 841, nejvíce žen bylo ve věku 39 let, a to 10 412.

## 2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

### Výběrové šetření pracovních sil je zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva

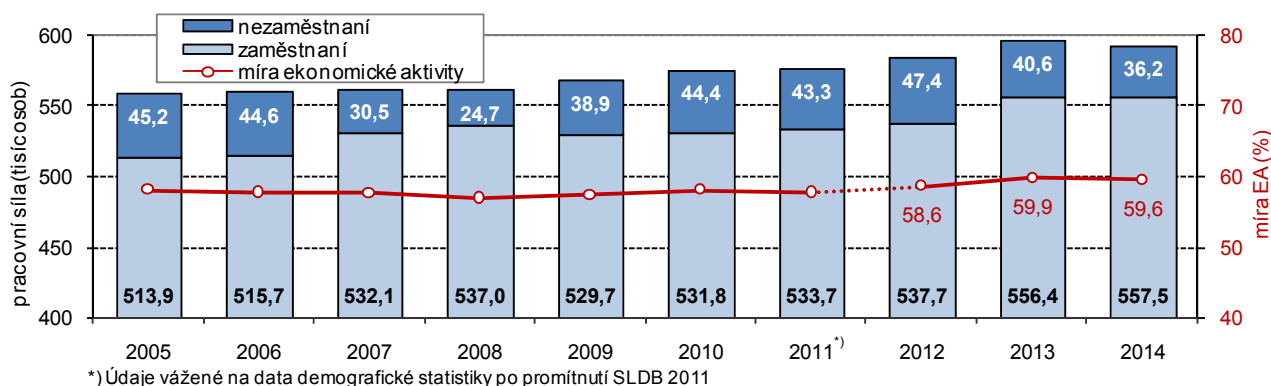
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Účastníci trhu práce vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Využitou pracovní silou jsou zaměstnaní v národním hospodářství, druhou část pracovní síly tvoří nezaměstnaní. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v základním dělení důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Ukazatele za rok 2011 uvedené v grafech jsou vážené na data demografické statistiky po promítnutí výsledků SLDB 2011, následující roky tak nejsou plně srovnatelné s roky předešlými.

Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Informace o podílu nezaměstnaných osob vychází z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

**Graf 2.1 Pracovní síla a míra ekonomické aktivity v Jihomoravském kraji (VŠPS)**

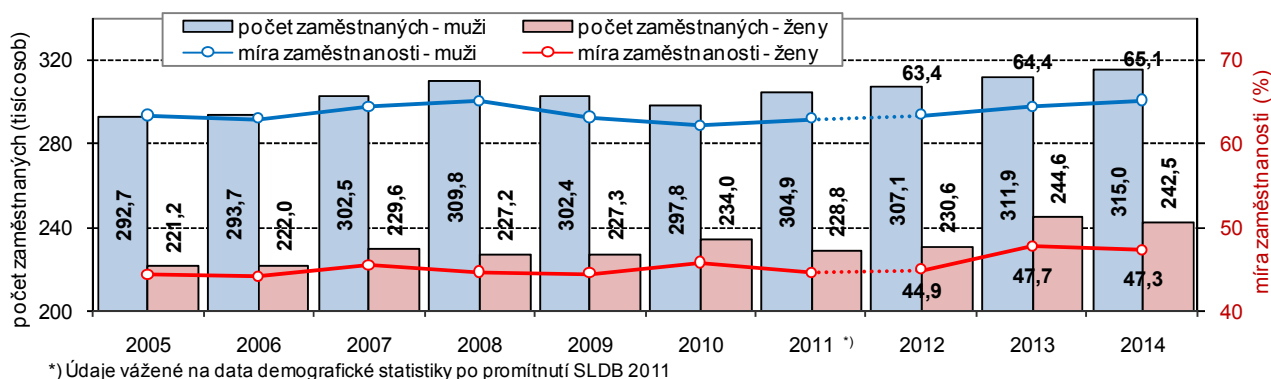


<sup>1)</sup> Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

### Meziroční pokles objemu pracovní síly

V roce 2014 žilo podle výsledků VŠPS v Jihomoravském kraji 996,4 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 593,7 tisíc osob (333,9 tisíc mužů a 259,8 tisíc žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 557,5 tisíc zaměstnaných a 36,2 tisíc nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu (přes avizovanou nesrovnatelnost s předchozím obdobím) se velikost pracovní síly zvětšovala. Meziročně však objem pracovní síly poklesl o 3,3 tisíc osob - počet zaměstnaných vzrostl o 1,1 tisíc osob a počet nezaměstnaných poklesl o 4,4 tisíc osob).

**Graf 2.2 Počet zaměstnaných a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji (VŠPS)**



<sup>1)</sup> Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

### Nárůst míry ekonomické aktivity u mužů, ...

Pracovní síla v Jihomoravském kraji v roce 2014 tvořila polovinu celkového počtu obyvatel (50,7 %). Míra ekonomické aktivity (EA)<sup>1</sup> podle výsledků VŠPS činila 59,6 % (6. nejvyšší mezi kraji), přes meziroční pokles o 0,3 bodu patřila k nejvyšším hodnotám posledních let. Přetrvává výrazný rozdíl v míře EA mužů a žen – v roce

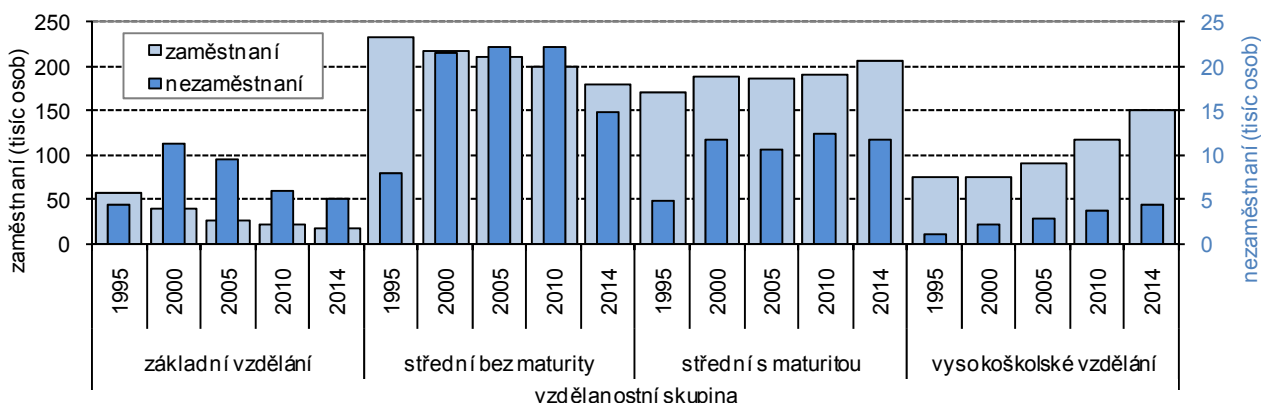
<sup>1</sup> Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; obecná míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.



**... pokles u žen ...** 2014 u mužů starších 15 let tvořilo pracovní sílu 69,0 % z nich (v roce 2013 68,5 %), u žen byla míra EA pouze 50,7 % (v roce 2013 51,7 %), v případě mužů nejvyšší hodnota v posledních 10 letech.

**... odpovídá i vývoj zaměstnanosti podle pohlaví** Mezi zaměstnanými v kraji bylo v roce 2014 315,0 tisíc mužů a 242,5 tisíc žen, meziročně se počet zaměstnaných mužů zvýšil o 3,1 tisíc, počet zaměstnaných žen poklesl o 2,1 tisíc. Změnám v počtu zaměstnaných odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů vzrostla z 64,4 % v roce 2013 na 65,1 % v roce 2014, míra zaměstnanosti žen poklesla z 47,7 % na 47,3 %. Celková míra zaměstnanosti dosáhla 55,9 %, meziročně se zvýšila o 0,1 bodu a mezi kraji byla 5. nejvyšší.

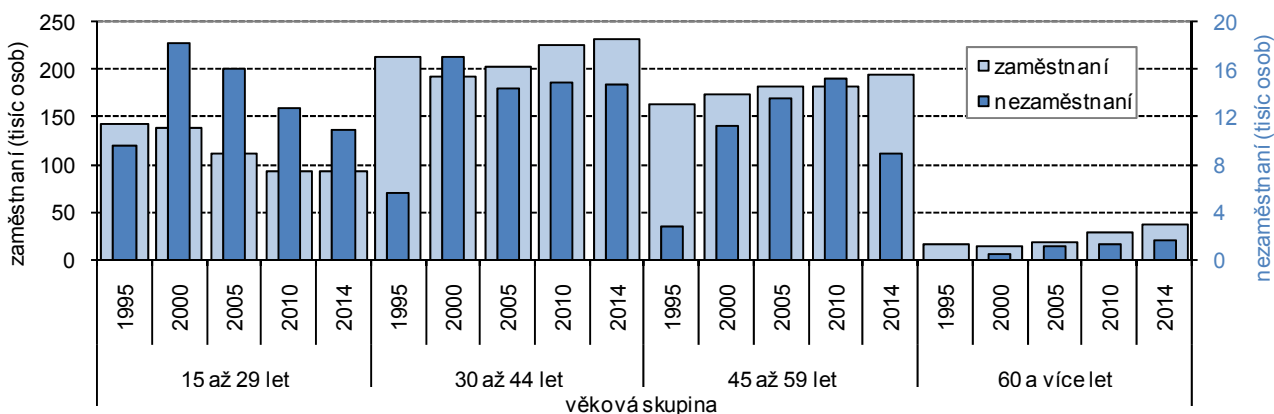
**Graf 2.3 Pracovní síla podle vzdělání v Jihomoravském kraji (VŠPS)**



**Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými se zvyšuje** Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly jsou zřejmé především ve srovnání delšího časového období. U zaměstnaných v Jihomoravském kraji postupně klesal počet i podíl osob se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity. V roce 1995 tvořil mezi zaměstnanými podíl osob se základním vzděláním 11,3 % (se středním bez maturity 43,4 %), v roce 2005 to bylo 6,6 % (41,7 %) a v roce 2014 již jen 4,0 % (32,8 %). Nejvýrazněji se zvýšil podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním – v roce 1995 tvořil 13,8 %, v roce 2005 16,6 % a v roce 2014 už 26,3 %.

**Míra nezaměstnanosti klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání** Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2014 v Jihomoravském kraji činila 6,1 % (v roce 2013 6,8 %). Největší skupinu nezaměstnaných v kraji tvořily podle výsledků VŠPS osoby se středním vzděláním bez maturity (14,9 tisíc osob), nejmenší skupinu tvořily osoby s vysokoškolským vzděláním (4,4 tisíc osob). Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání. V Jihomoravském kraji v roce 2014 dosáhla specifická míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 21,9 % (v roce 2013 21,7 %), u osob se středním vzděláním bez maturity činila 7,7 % (10,1 %), u osob se středním vzděláním s maturitou 5,3 % (5,1 %) a u vysokoškoláků 2,8 % (v roce 2013 2,6 %).

**Graf 2.4 Pracovní síla podle věku v Jihomoravském kraji (VŠPS)**



**Nejčtenější skupinou mezi ekonomicky ...** Nejčtenější věkovou skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30 až 44 let. V průběhu 20 let jsou změny v počtech patrné především u zaměstnaných ve věkové kategorii 15 až 29 let, kde počet z dlouhodobého pohledu postupně klesal, v posledních letech se již ale stabilizoval. Naopak ve věkové skupině

**... aktivními byly osoby ve věku 30 až 44 let**

45 až 59 let je zřejmý mírný nárůst, a to u zaměstnaných, u nezaměstnaných i přes pokles v roce 2014. Podobně je posun patrný v kategorii 60 a více let, kde v důsledku změn v důchodovém zabezpečení počet zaměstnaných stejně jako počet nezaměstnaných postupně narůstá.

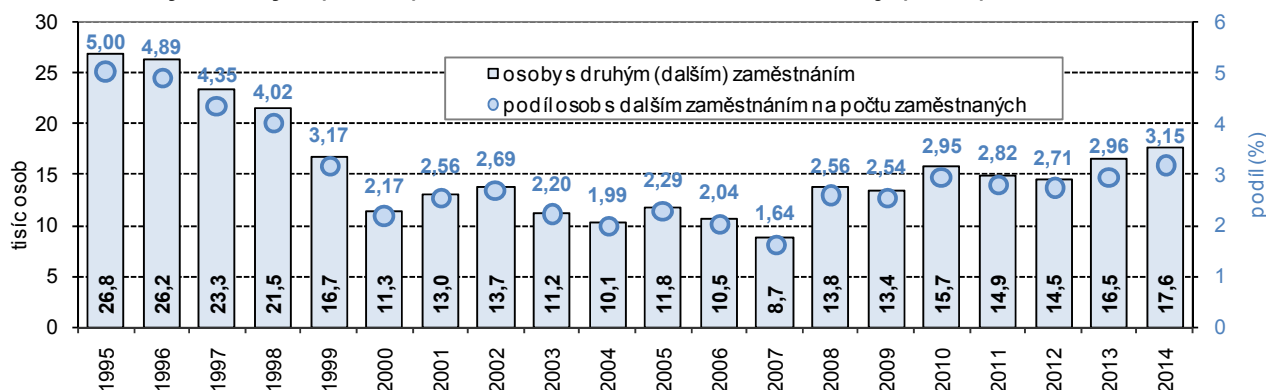
**Převaha sektoru služeb**

K postupným změnám dochází i ve struktuře zaměstnaných podle sektorů. Srovnáme-li rok 2014 s rokem 2005, pak podíl zaměstnaných v primárním sektoru se snížil z 3,86 % na 2,75 %. Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru se také snížil, a to z 38,57 % na 36,82 %. Změny se udály ve prospěch zvýšení podílu zaměstnaných v sektoru služeb - zvýšení z 57,56 % na 60,43 %.

**Podniká více než 15 % zaměstnaných**

Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci, v roce 2014 v kraji tvořili 83,9 % zaměstnaných. Celkem 15,4 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (3,0 % zaměstnavatelé a 12,4 % pracující na vlastní účet).

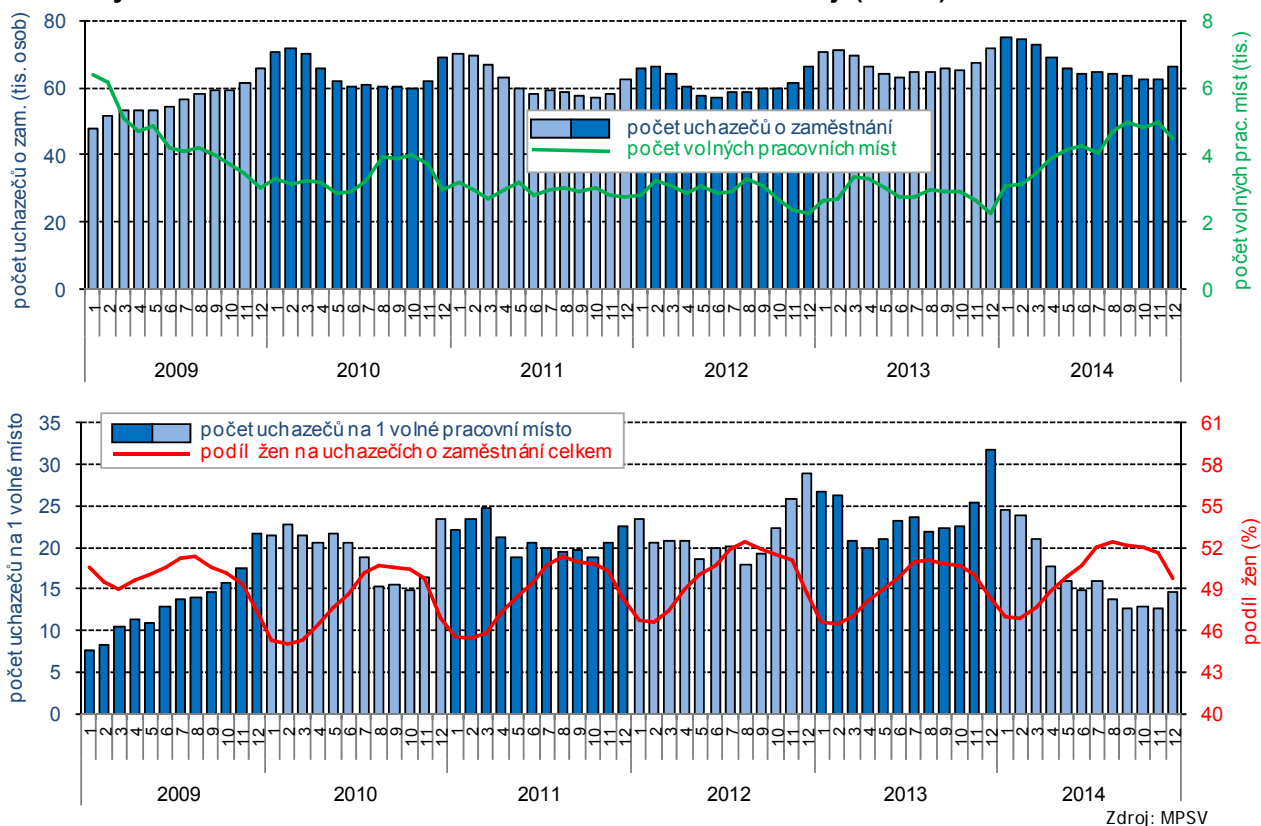
**Graf 2.5 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji (VŠPS)**



**Uplatnění osob s druhým a dalším zaměstnáním**

Počet osob s druhým, resp. dalším zaměstnáním se v roce 2013 a 2014 zvyšoval. V kraji bylo v roce 2014 17,6 tisíc osob s dalším zaměstnáním (desetileté maximum), tvořily 3,15 % zaměstnaných. Počet byl nejvyšší mezi kraji a tvořil 16,1 % z počtu těchto osob v ČR.

**Graf 2.6 Vybrané ukazatele nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji (MPSV)**



**Dvě pětiny osob starších 15 let tvoří ekonomicky neaktivní**

Vedle ekonomicky aktivních, kteří se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina ekonomicky neaktivních. V roce 2014 bylo v Jihomoravském kraji 402,8 tisíc neaktivních osob, tvořily 40,4 % obyvatel starších 15 let a jejich počet se meziročně zvýšil o 2,6 tisíc. Podle věku je mezi osobami ekonomicky neaktivními nejpočetnější skupina osob ve věku 60 a více let (250,0 tisíc, tj. 62,1 % celku) a osoby ve věku 15 až 29 let (96,1 tisíc, tj. 23,9 %).

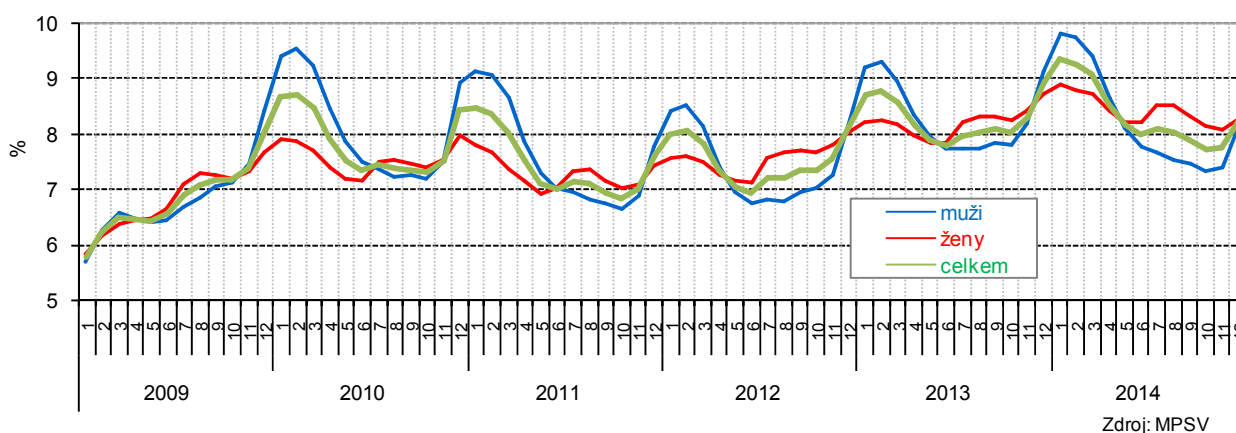
**Podle údajů MPSV počet uchazečů o zaměstnání poklesl**

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2014 na úřadech práce Jihomoravského kraje registrováno 66 203 uchazečů o zaměstnání. Proti konci roku 2013 se tento počet snížil o 5 767 osob (o 8,0 %). V průběhu roku 2014 byl nejnižší počet uchazečů o práci evidován na konci října (62 547 osob), naopak stav v lednu (75 378 osob) byl nejvyšší nejen v roce 2014, ale i během 72 měsíců uvedených v grafu 2.6.

**Navýšení počtu volných pracovních míst**

Na konci roku 2013 bylo evidováno 2 262 volných míst, na konci roku 2014 byl jejich počet již dvojnásobný (4 523 volných míst) a blížil se stavu první poloviny roku 2009. Na 1 volné pracovní místo tak připadalo 14,6 uchazečů, což byl 3. nejvyšší počet mezi kraji (na konci roku 2013 to bylo 31,8 uchazečů).

**Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných v Jihomoravském kraji podle měsíců (MPSV)**

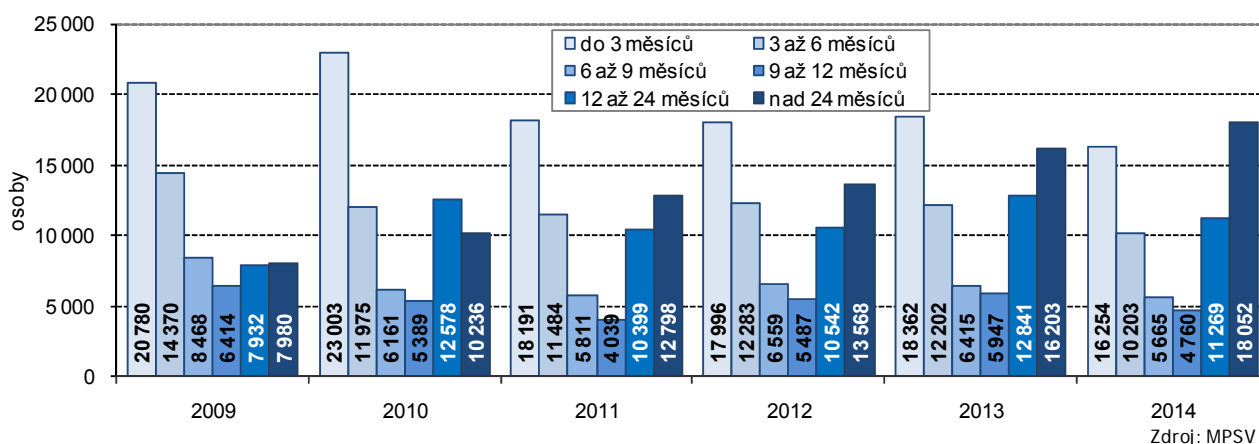


Zdroj: MPSV

**Podíl nezaměstnaných ovlivňují sezonní práce**

Podíl nezaměstnaných osob<sup>2</sup> k 31. 12. 2014 činil 8,25 % (4. nejvyšší podíl mezi kraji), oproti konci roku 2013 se snížil o 0,69 bodu. Z grafu 2.7 je zřejmý vliv sezonních prací, především u hodnoty podílu nezaměstnaných mužů – k nárůstu podílu dochází v zimních měsících, nejnižší hodnoty jsou zaznamenány v jarních až podzimních měsících.

**Graf 2.8 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence v Jihomoravském kraji k 31. 12. (MPSV)**



Zdroj: MPSV

**Nárůst počtu dlouhodobě nezaměstnaných**

Z pohledu délky nezaměstnanosti tvořily největší skupinu osoby, které nemají práci déle než 24 měsíců - 18 052 osob je 27,3 % z celku. Čtvrtinu nezaměstnaných tvořili uchazeči s délkou nezaměstnanosti do 3 měsíců (16 254 osob, 24,6 % z celku).

<sup>2</sup> Ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“ vyjadřuje podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let ze všech obyvatel ve věku 15 až 64 let.

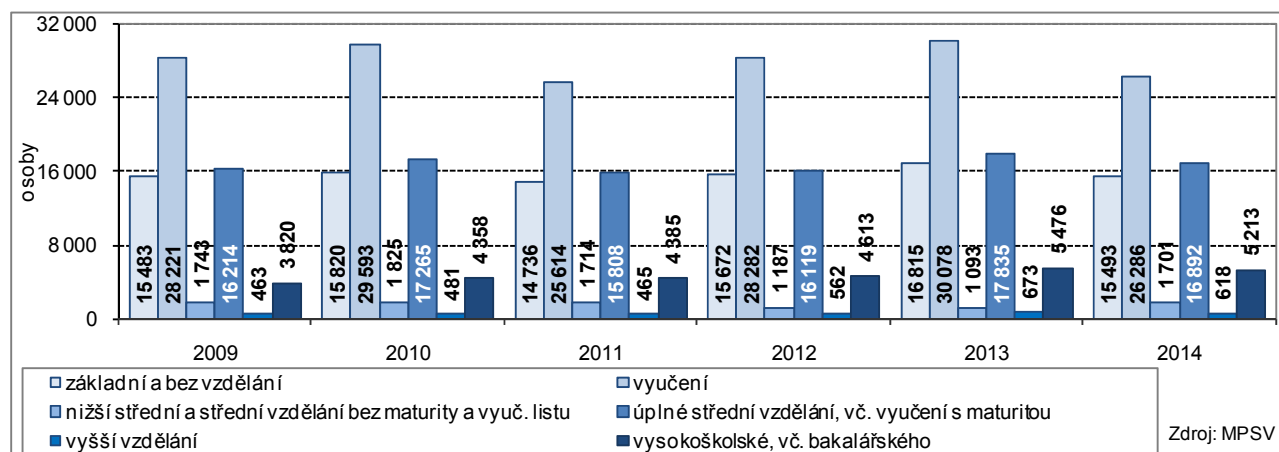
**Tvořili již 27 % nezaměstnaných**

Z grafu 2.8 je zřejmé, že problém dlouhodobé nezaměstnanosti narůstá. Počet nezaměstnaných, kteří jsou bez práce déle, než 24 měsíců, převýšil všechny ostatní kategorie rozsahu délky nezaměstnanosti právě na konci roku 2014. Na konci roku 2009 tvořil podíl dlouhodobě nezaměstnaných 12,1 % z celku, v roce 2010 a 2011 shodně 20,4 % a v roce 2014 již uvedených 27,3 %.

**Mezi nezaměstnanými převládají vyučení, ...**

Ve složení uchazečů o zaměstnání podle dosaženého vzdělání převládali vyučení, 26 286 osob tvořilo 39,7 % celkového počtu nezaměstnaných (v roce 2013 podíl 41,8 %). Čtvrtinu nezaměstnaných v kraji tvořili uchazeči s úplným středním vzděláním včetně vyučení s maturitou (16 892 osob, tj. 25,5 % celku; v roce 2013 podíl 24,8 %).

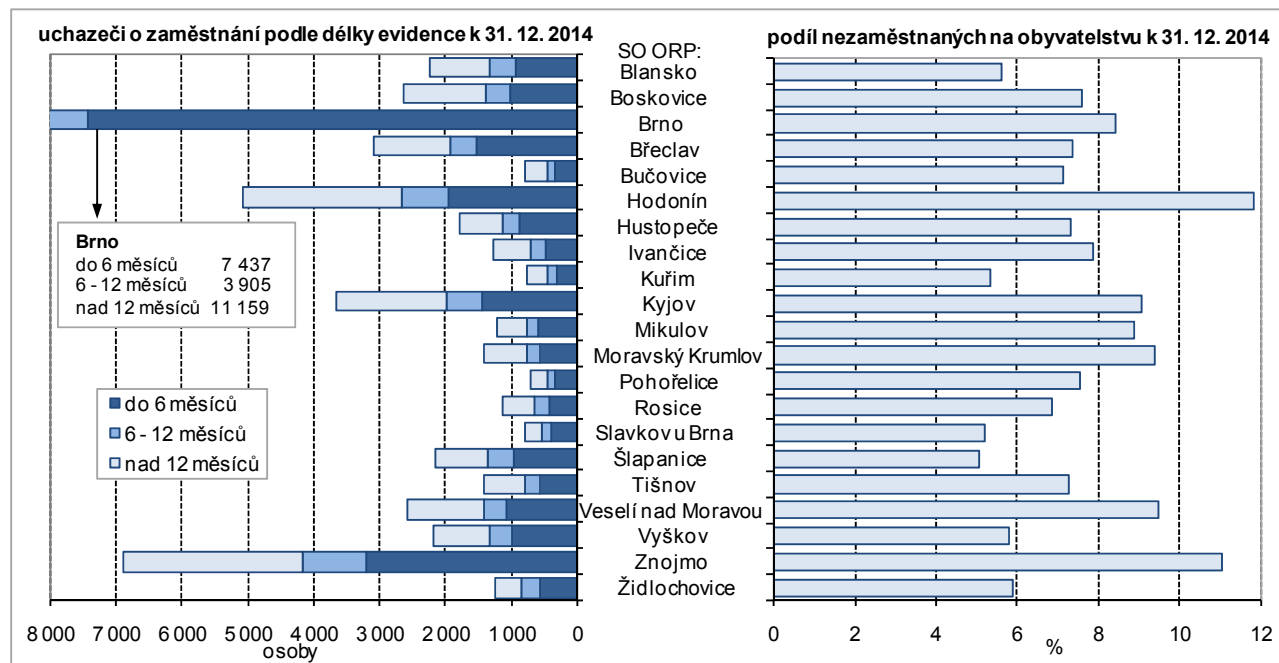
**Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání podle dosaženého vzdělání v Jihomoravském kraji k 31. 12. (MPSV)**



**... zvyšuje se ale i podíl nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním**

Nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním bylo v kraji na konci roku 2014 celkem 5 213, tvořili 7,9 % celku. Počet nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním se sice meziročně snížil (o 263 osob, tj. o 4,8 %). Podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se ale postupně zvyšoval, na konci roku 2009 tvořil 5,8 % z celku, v roce 2011 již 6,9 % a v roce 2014 již uvedených 7,9 %.

**Graf 2.10 Nezaměstnanost podle SO ORP v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014 (MPSV)**



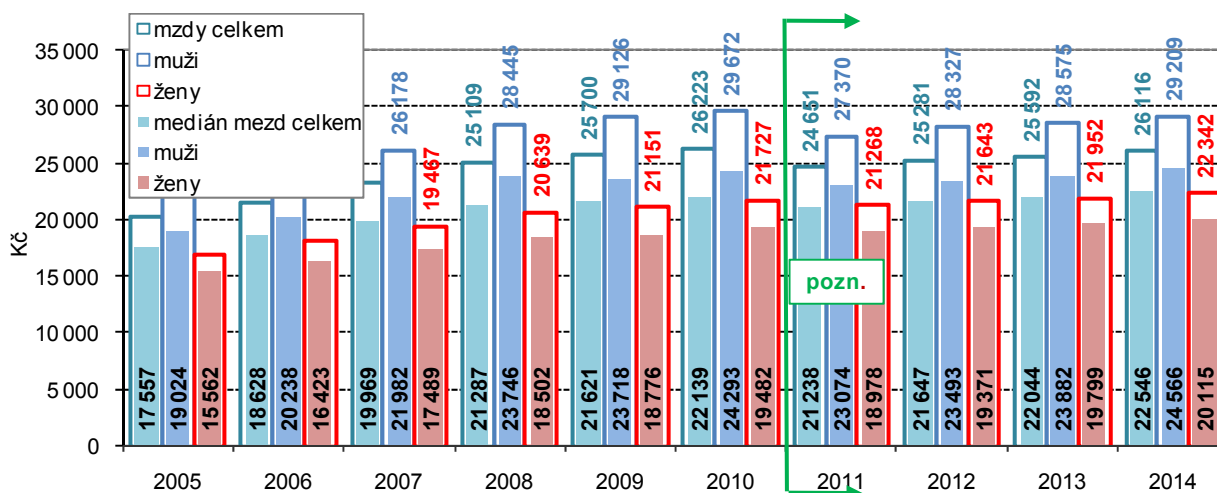
**Nezaměstnanost podle okresů**

Problém nezaměstnanosti je možno přiblížit i v podrobnějším správním členění kraje. V okresním členění je nejvyšší úroveň nezaměstnanosti dlouhodobě v okrese Znojmo a Hodonín, na konci roku 2014 zde podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu činil 10,85 %, resp. 10,41 %. Nejnižší úroveň nezaměstnanosti byla v okresech Vyškov a Brno-venkov (5,95 %, resp. 6,38 %).

## Nezaměstnanost podle SO ORP

Ještě výraznější rozdíly ve výši podílu nezaměstnaných jsou patrné na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Rozdíly souvisí především s polohou daného území, neboť nejnižší úroveň nezaměstnanosti je dlouhodobě v SO ORP v nejbližším okolí krajského města (SO ORP Šlapanice 5,05 %, Slavkov u Brna 5,19 %, Kuřim 5,33 %). Naopak nejvyšší nezaměstnanost, a to také dlouhodobě, je v obvodech vzdálenějších a v obvodech příhraničních (SO ORP Hodonín 11,85 %, Znojmo 11,05 %, Veselí nad Moravou 9,51 %).

Graf 2.11 Vývoj průměrné měsíční mzdy a mediánu mezd v Jihomoravském kraji

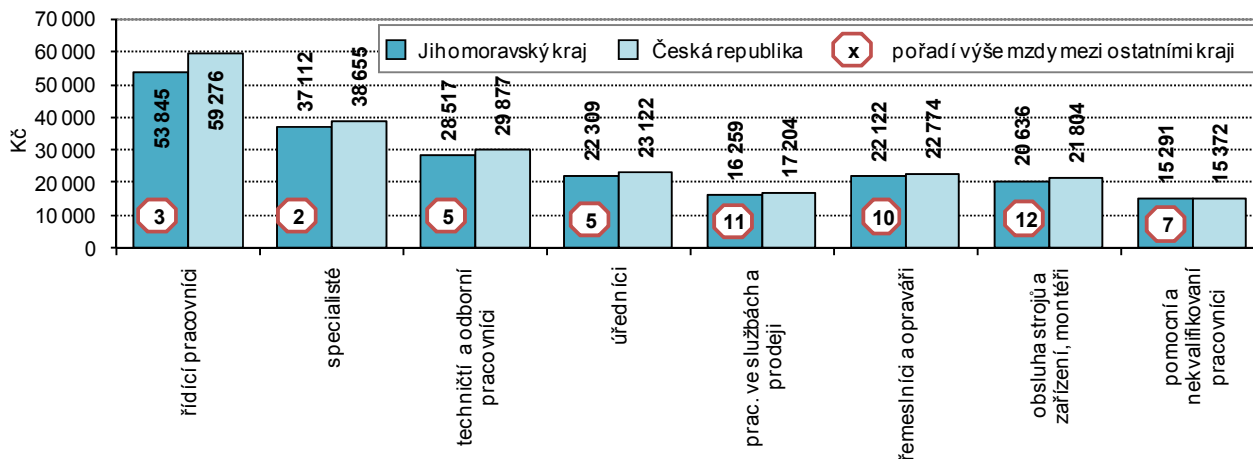


Pozn.: údaje od roku 2011 nejsou v důsledku metodických změn v šetření s předchozími roky srovnatelné

## Mzdy mužů převyšují mzdy žen

Průměrná mzda<sup>3</sup> v Jihomoravském kraji v roce 2014 dosáhla podle výsledků výběrového šetření částky 26 116 Kč (29 209 Kč u mužů a 22 342 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Proti roku 2013 se průměrná měsíční mzda zvýšila o 524 Kč (o 634 Kč u mužů a o 390 Kč u žen). Mzdy mužů v kraji jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen, rozdíly mezi nimi se opět meziročně zvýšily. V roce 2012 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 6 684 Kč, v roce 2013 byl rozdíl 6 623 Kč a v roce 2014 již 6 867 Kč.

Graf 2.12 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji v roce 2014



## Medián mzdy

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián mezd. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Jihomoravském kraji v roce

<sup>3</sup> ČSÚ vydává výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Strukturální šetření mezd se zásadně odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, jsou zde přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Jsou podrobně zjišťovány všechny složky hrubého výtěžku a také personální údaje o zaměstnanci. Údaje o mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výtěžku) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Od roku 2011 výsledky výběrově pokrývají celou zaměstnaneckou populaci v ČR, neboť jsou nově zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob.

2014 dosáhl částky 22 546 Kč (o 3 570 Kč méně než je průměrná mzda) a byl mezi kraji 5. nejvyšší. Pro zdůraznění rozdílu průměrné mzdy, mediánu mzdy i rozdílu mzdy podle pohlaví jsou hodnoty uvedeny společně v grafu 2.11.

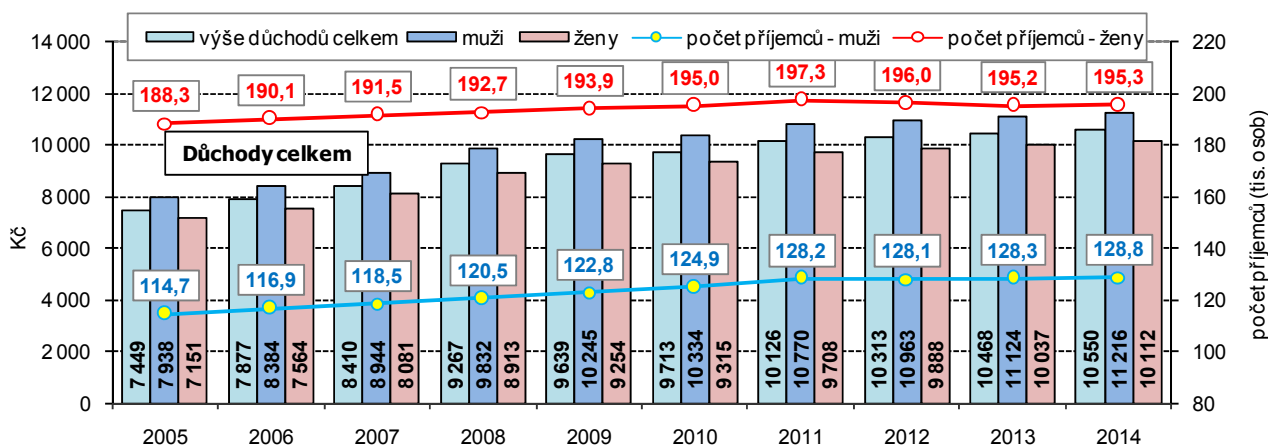
### Vysoká kvalifikace je zárukou vyšší mzdy

Důležitým výsledkem šetření mezd jsou jejich výstupy podle zaměstnání. K tomu je používána klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracovaná na podkladě mezinárodního standardu. Srovnání Jihomoravského kraje s úrovní republiky i ostatními kraji je znázorněno v grafu 2.12 – čísla v kroužku znamenají pořadí mezi kraji (řazeno od nejvyšší hodnoty). V pomyslném žebříčku jsou nejlépe umístěni vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci (první čtyři třídy klasifikace).

### Praha vyšší mezd dominuje

Nejvýraznější mzdová diference mezi kraji ČR byla v roce 2014 u mezd vedoucích a řídicích pracovníků. Zaměstnanci zařazení do této třídy v Hl. městě Praze pobírali měsíčně hrubou mzdu 80 179 Kč, zaměstnanci v Karlovarském kraji „pouze“ 45 697 Kč, tedy téměř o 35 tisíc Kč méně. V Hl. m. Praze byly u 5 kategorií zaměstnání průměrné mzdy v čele pořadí krajů, naopak Karlovarský kraj byl u 4 kategorií na konci pořadí krajů. Nejvyšší meziroční nárůst průměrné mzdy podle kategorie zaměstnání v absolutním vyjádření byl v Jihomoravském kraji zjištěn u řídicích pracovníků (o 1 344 Kč), nejvyšší nárůst v relativním vyjádření byl u řemesníků a opravářů (o 5,0 %).

Graf 2.13 Důchody celkem a počet příjemců důchodu v Jihomoravském kraji

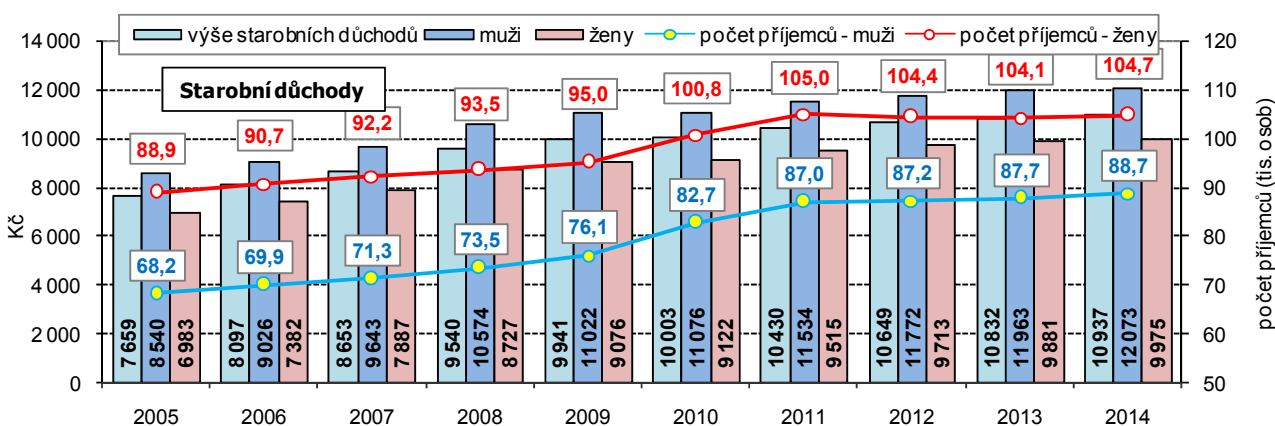


Zdroj: ČSSZ

### Počet příjemců důchodu meziročně vzrostl

V prosinci roku 2014 v Jihomoravském kraji pobíralo některý z důchodů více než 324 tisíc osob. Počet osob pobírajících důchod po dvouletém poklesu opět vzrostl, ovšem proti roku 2011, kdy bylo zaznamenáno dosavadní maximum v počtu pobírajících, byl nižší o 1,4 tisíce osob.

Graf 2.14 Starobní důchody a počet příjemců starobního důchodu v Jihomoravském kraji



Zdroj: ČSSZ

### **Mezi příjemci důchodu je převaha žen**

Mezi osobami pobírající důchod v Jihomoravském kraji převažují ženy, jejich podíl v minulých letech sice vždy přesahoval 60 % z celkového počtu důchodců, ale postupně se snižoval – z 62,2 % v roce 2005 na 60,3 % v roce 2013 a 2014. V roce 2014 tak bylo mezi příjemci důchodů 195,3 tisíc žen a 128,8 tisíc mužů. Počet mužů pobírajících důchod i počet žen se meziročně nepatrně zvýšil (o 503 mužů a 137 žen). Ovšem v porovnání s rokem 2005 byl mnohem výraznější nárůst zjištěn u počtu mužů - o 14,1 tisíc osob, tj. o 12,3 %, počet žen se zvýšil o 7,0 tisíc osob, tj. o 3,7 %.

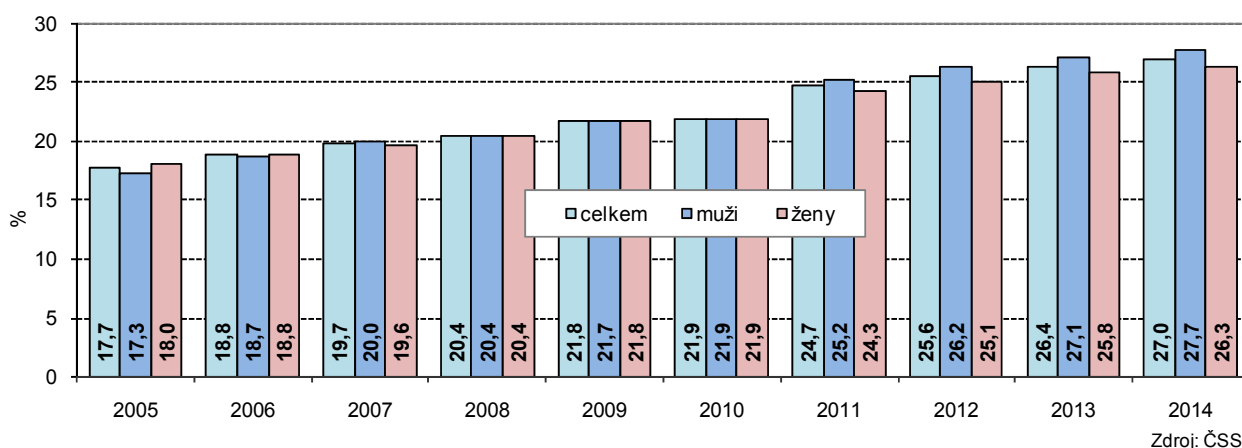
### **Tři pětiny důchodů tvoří starobní důchody**

Téměř 60 % z celkového počtu osob pobírajících důchod tvoří starobní důchodci. Na konci roku 2014 starobní důchod v kraji pobíralo 193,5 tisíc osob, meziročně se jejich počet zvýšil o 1,6 tisíc osob (počet mužů vzrostl o 1 032 a počet žen o 611). I mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, je zde 104,7 tisíc žen a 88,7 tisíc mužů. Počet mužů se proti roku 2005 zvýšil o 20,4 tisíc (o 30,1 %), počet žen se zvýšil o 15,8 tisíc osob, tj. o 17,8 %.

### **Více než 52 tisíc osob pobírá předčasný starobní důchod**

Předčasný starobní důchod na konci roku 2014 v kraji pobíralo 52,2 tisíc osob (24,6 tisíc mužů a 27,6 tisíc žen). Počet osob s předčasným důchodem roste každoročně a za 10 let se zvýšil o 16,5 tisíc osob (8,7 tisíc mužů, 7,8 tisíc žen). Podíl z počtu osob pobírajících starobní důchod se zvýšil z 17,7 % v roce 2005 na 28,2 % v roce 2014<sup>4</sup> (3. nejnižší podíl mezi kraji). Mezi příjemci předčasných důchodů v kraji na konci roku 2014 převažovaly ženy - 52,8 % žen a 47,2 % mužů. Ovšem podíl na počtu starobních důchodů byl vyšší u mužů (29,1 %), u žen předčasné důchody tvořily 27,4 %. Ještě v roce 2008 byl tento podíl u mužů a žen shodný (20,4 %) a od roku 2010 byl vždy vyšší u mužů.

**Graf 2.15 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu v Jihomoravském kraji**



### **Celkový i starobní důchod svou výší zaostává za průměrem ČR**

Jihomoravský kraj výší celkového i starobního důchodu dlouhodobě zaostává za průměrem České republiky. V roce 2014 celkový důchod vyplácený v Jihomoravském kraji dosáhl částky 10 550 Kč a proti průměru ČR byl o 191 Kč nižší, ve srovnání s ostatními kraji byl šestý nejnižší. Podobně starobní důchod, který v Jihomoravském kraji činil 10 937 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 138 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl také šestý nejnižší. Nejvyšší důchody celkové i starobní byly v prosinci roku 2014 vypláceny v Hl. m. Praze, nejnižší důchody, a to také celkové i starobní, pobírali důchodci žijící v Olomouckém kraji.

### **Více než 52 tisíc osob pobíralo invalidní důchod**

Na konci roku 2014 v kraji pobíralo 193 459 osob starobní důchod, 134 osob starobní poměrný (6 291 Kč), 21 397 osob důchod invalidní 3. stupně<sup>5</sup> (10 239 Kč), 8 708 osob důchod invalidní 2. stupně (6 691 Kč), 22 162 osob důchod invalidní 1. stupně (5 907 Kč), vdovský důchod 63 262 příjemkyň (11 583 Kč), vdovecký důchod 10 556 příjemců (12 937 Kč) a sirotčí 4 383 osob (5 639 Kč).

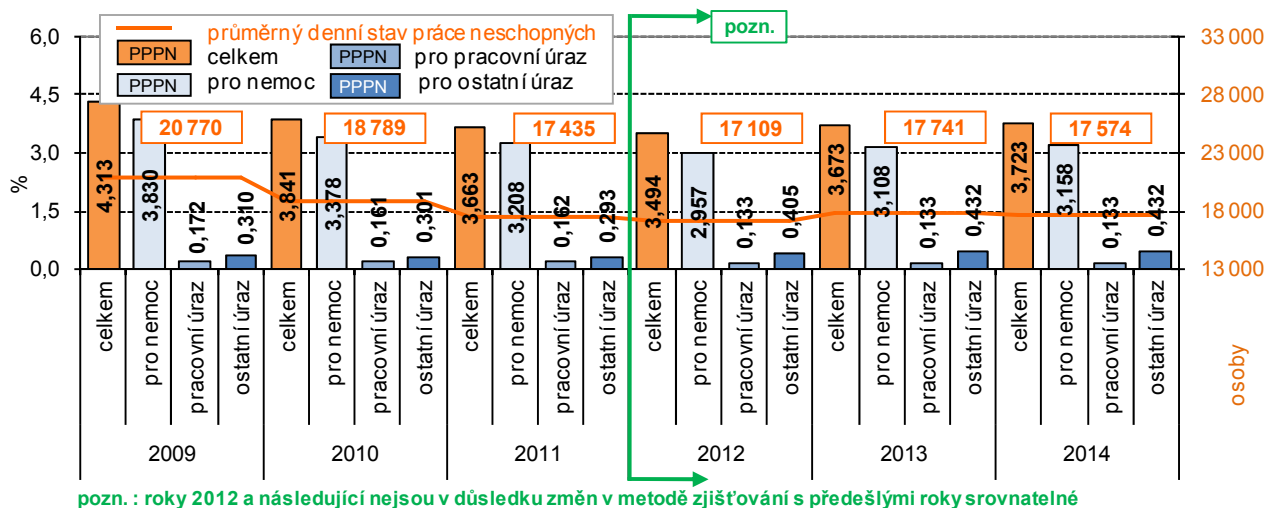
<sup>4</sup> Do roku 2009 je podíl předčasných důchodů počítán z počtu starobních důchodů bez převedených invalidních důchodů ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce

<sup>5</sup> V roce 2010 byla zavedena nová kategorizace invalidních důchodů. Obecně platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodů dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Poklesla-li jeho pracovní schopnost nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu prvního stupně, poklesla-li nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu druhého stupně a poklesla-li nejméně o 70%, jedná se o invaliditu třetího stupně.

## Pracovní neschopnost jinak

Od roku 2012 jsou údaje „Statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz“ získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ)<sup>6</sup>. Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné.

**Graf 2.16 Průměrné procento pracovní neschopnosti (PPPN) v Jihomoravském kraji**



pozn.: roky 2012 a následující nejsou v důsledku změn v metodě zjišťování s předchozími roky srovnatelné

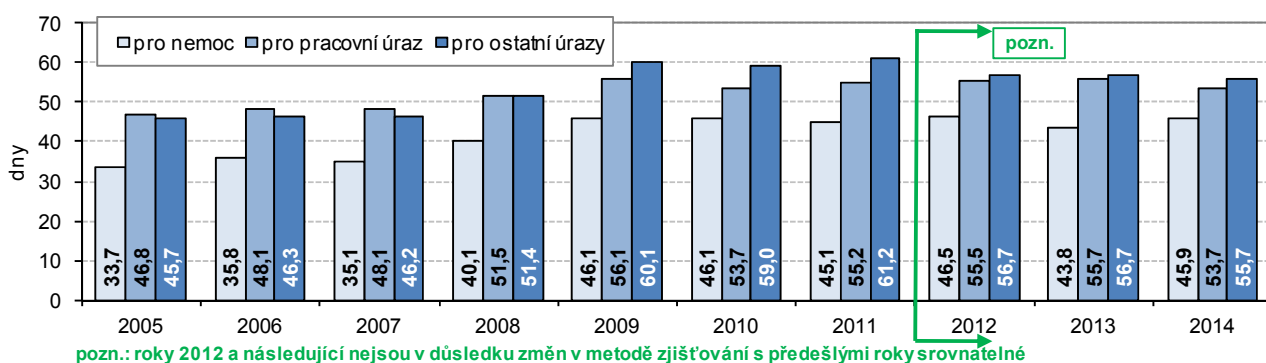
## S poklesem počtu nemocensky pojištěných osob poklesl počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti

V roce 2014 bylo v kraji evidováno 472,0 tisíc nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji), proti roku 2013 to bylo o 11,0 tisíc osob méně a pokles o 2,3 % byl mezi kraji nejvyšší. Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti celkem se v Jihomoravském kraji meziročně snížil z 142,8 tisíc v roce 2013 na 136,3 tisíc v roce 2014 (pokles o 4,6 %). V celkovém počtu bylo zahrnuto 118,6 tisíc případů pracovní neschopnosti pro nemoc (87,1 % všech případů), 4,3 tisíc případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz a 13,3 tisíc případů ostatních úrazů. Počet případů pracovní neschopnosti pro nemoc meziročně poklesl o 6,5 tisíc, tj. o 5,2 %.

## Doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti se prodloužila

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2014 v průměru denně 17 574 práce neschopných osob (o 167 osob méně než v roce 2013), z toho 14 907 pro nemoc, 629 pro pracovní úraz a 2 038 pro ostatní úraz. Průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v kalendářních dnech byla v kraji 47,1 dne (mezi kraji 7. nejdelší) a meziročně se prodloužila o 1,7 dne. Průměrné procento pracovní neschopnosti (PPPN) se v Jihomoravském kraji meziročně zvýšilo z 3,673 % v roce 2013 na 3,723 % v roce 2014, přesto bylo v porovnání s ostatními kraji 3. nejnižší.

**Graf 2.17 Průměrná doba trvání 1 nově hlášeného případu pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji**



pozn.: roky 2012 a následující nejsou v důsledku změn v metodě zjišťování s předchozími roky srovnatelné

<sup>6</sup> Statistika pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz byla do roku 2011 sledována statistickým výkazem „Nem Úr 1-02“, rokem 2011 tak končí srovnatelnost časových řad. Od 1. 1. 2014 končí dočasné opatření v oblasti nemocenského pojištění, kdy v letech 2011 - 2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti. Zaměstnancům, kteří byli uznáni dočasně pracovní neschopnými v době od 1. 1. 2014, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15 kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ. Zvyšují se redukční hranice pro výpočet denního vyměřovacího základu pro určení výše dávek nemocenského pojištění.



**Počty žáků mateřských a základních škol se zvyšovaly, ...**

Demografický vývoj s odstupem kopíruje situace ve školství. V současnosti se každoročně zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol - v roce 2009 bylo ve školkách v kraji 34,6 tisíc dětí, v roce 2014 již 41,3 tisíc dětí. Základní školy se naopak až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (na 85,0 tisíc žáků), poslední 4 roky se však stavy zvyšovaly – v roce 2014 dosáhly 92,5 tisíc.

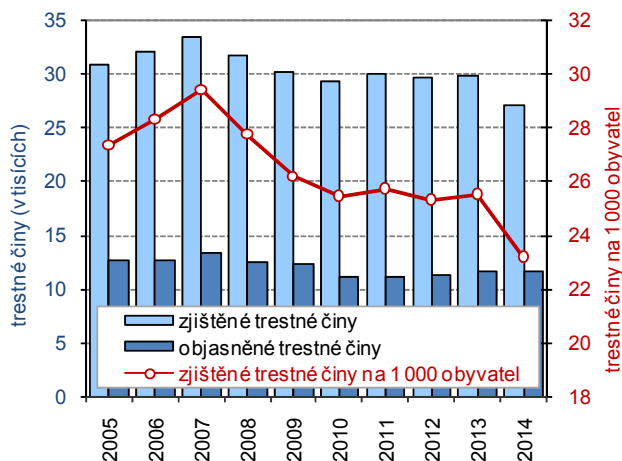
**... na středních a vysokých školách naopak klesají**

Nástup slabých ročníků se projevil na středních školách. Zatímco v roce 2009 v denním studiu bylo 60,5 tisíc studentů, každoročně se počet studentů snižoval a v roce 2014 jich bylo pouze 46,5 tisíc. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Jihomoravském kraji se zvyšoval až do roku 2009, kdy dosáhl 40,7 tisíc. V následujících letech se počty vysokoškoláků pravidelně snižovaly a v roce 2014 jich bylo 34,0 tisíc.

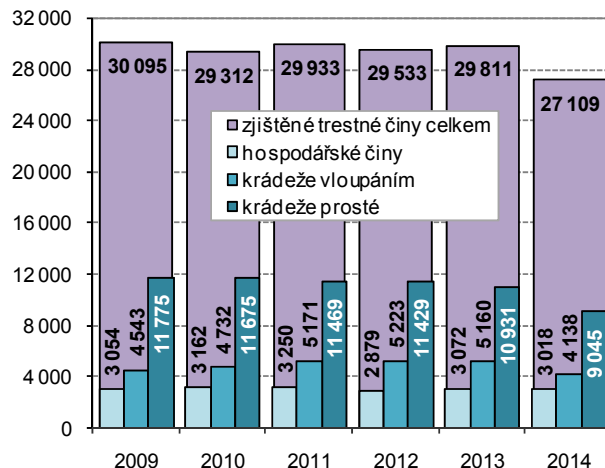
**Pokles počtu zjištěných trestných činů**

Do roku 2009 nebyly do počtu zjištěných trestných činů zahrnuty trestné činy spáchané na železnici, od roku 2010 jsou v celkovém souhrnu uváděny i trestné činy zjištěné na letištích. Přes tyto skutečnosti byl počet zjištěných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2014 o čtvrtinu nižší, než před 15 lety. V roce 2014 bylo zjištěno 27 109 trestných činů, což bylo proti roku 2000, kdy byl naopak počet zjištěných trestných činů v kraji nejvyšší, o 9 484 trestných činů méně (o 25,9 %). Sestupný trend ve vývoji počtu trestných činů v kraji lze, i přes určité výkyvy, vidět od roku 2008, což je patrné z grafu 2.18.

**Graf 2.18 Kriminalita v Jihomoravském kraji - v letech 2005 až 2014**



**Graf 2.19 Kriminalita v Jihomoravském kraji - vybrané ukazatele v letech 2009 až 2014**



**Nejvíce bylo majetkových trestných činů**

Z hlediska klasifikace trestných činů v roce 2014 patřilo 20 014 trestných činů mezi obecné trestné činy, tvořily tak 73,8 % z celkového počtu zjištěných trestných činů. Z obecných trestných činů bylo 15 181 majetkových trestných činů, 1 682 násilných činů a 239 mravnostních trestných činů. Hospodářské činy tvořily 11,1 % z celku (3 018 činů) a na tzv. „zbyvajících“ kriminalitu připadlo 15,0 % trestných činů (4 077 činů). Souběžně s počtem spáchaných trestných činů se vyvíjel i počet objasněných trestných činů – v roce 2014 bylo objasněno 11 619 trestných činů, což byl téměř stejný počet jako v roce 2013 (11 625 objasněných trestných činů).

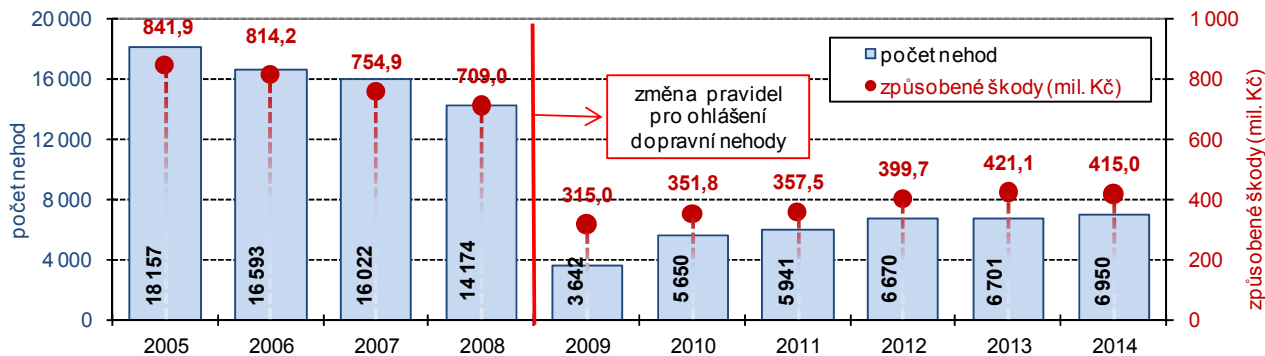
**Počet nehod se stále zvyšuje**

V roce 2014 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 6 950 dopravních nehod, o život při nich přišlo 66 osob, 315 osob bylo těžce a 2 580 osob lehce zraněno. Hmotná škoda dosáhla částky 415,0 mil. Kč. Jestliže do roku 2008 počty dopravních nehod i způsobené škody postupně klesaly, po roce 2009, kdy došlo ke změnám v povinnosti ohlášení dopravní nehody, docházelo ke každoročnímu růstu. V roce 2009, jako v prvním roce nových pravidel, bylo nahlášeno 3 642 dopravních nehod, již v roce následujícím se ale jejich počet zvýšil o 55,1 %. V dalších letech již nebyly změny tak výrazné (v roce 2012 nárůst o 12,3 %, v roce 2013 jen o 0,5 % a v roce 2014 byl meziroční nárůst opět vyšší, a to 3,7 %). Pokud ovšem srovnáme rok 2014 s rokem 2009, je počet nehod téměř dvojnásobný a hmotná škoda o třetinu vyšší.

**Průměrná hodnota způsobené škody se v posledních 5 letech téměř nelíší**

Rozdílný způsob povinnosti ohlašování dopravních nehod se projevil v průměrné hodnotě škody způsobené dopravní nehodou. Do roku 2008 se průměr škod způsobených dopravní nehodou pohyboval v rozmezí 45 až 50 tisíc Kč. V roce 2009 průměrná způsobená škoda jedné dopravní nehody výrazně vzrostla, a to až na částku přesahující 86 tisíc Kč. V letech 2010 až 2014 však byla nižší a pohybovala se v rozmezí 59,7 až 62,8 tisíc Kč.

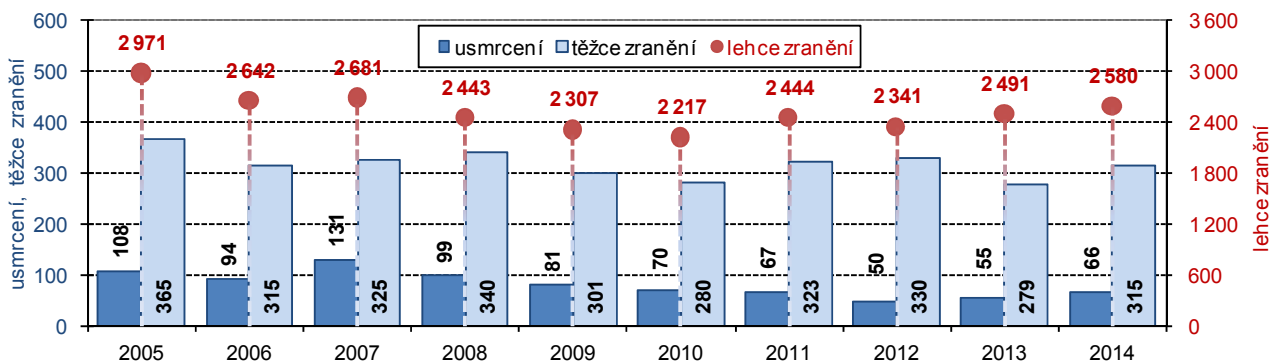
**Graf 2.20 Dopravní nehody v Jihomoravském kraji**



**Nárůst počtu usmrcených**

Neměnným ukazatelem nehodovosti se tak stávají škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem byl pouze počet usmrcených, pak nejpříznivějším rokem v novodobé historii Jihomoravského kraje byl rok 2012 - 50 usmrcených byl počtem o 117 nižší oproti roku 1996, v němž bylo zaznamenáno maximum zemřelých při nehodách v Jihomoravském kraji. V roce 2013 a 2014 počet zemřelých při dopravních nehodách opět vzrostl, a to na 55 osob, resp. 66 osob.

**Graf 2.21 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji**



**Počet usmrcených při dopravních nehodách byl mezi kraji 2. nejvyšší**

Počet dopravních nehod v Jihomoravském kraji byl v roce 2014 ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší, počet zemřelých byl 2. nejvyšší. Nejvíce nehod bylo v Praze, nejméně v Karlovarském kraji (zde byl i nejnižší počet usmrcených – nejvyšší počet usmrcených byl ve Středočeském kraji). Přepočteme-li počet usmrcených na 1 tisíc hlášených nehod, pak nehody s nejtragičtějšími následky byly v roce 2014 v Jihočeském kraji – na 1 tisíc hlášených nehod připadlo 16,8 usmrcených. Naproti tomu v Praze připadlo na 1 tisíc nehod pouze 1,0 usmrcených (v Jihomoravském kraji 9,5 usmrcených, což byla mezi kraji spolu se Zlínským krajem 6. nejnižší hodnota).

### 3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

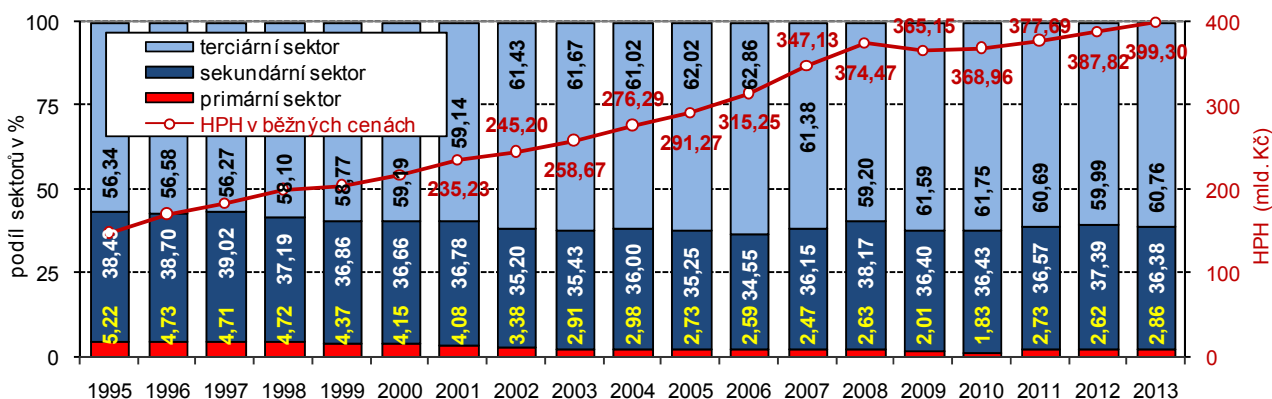
#### Revize regionálních makroekonomických dat

Regionální makroekonomické údaje za rok 2014 budou k dispozici až v závěru roku 2015, proto jsou dále uvedeny doposud známé výsledky do roku 2013, které jsou výsledkem mimořádné revize národních účtů zveřejněné v říjnu 2014. Mimořádná revize údajů v celé časové řadě od roku 1995 souvisela s přechodem na revidovaný evropský standard národních účtů ESA 2010.

#### Objem HPH se od roku 2010 zvyšoval

Regionální hrubá přidaná hodnota (HPH) vyjadřuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. V Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2013 objemu 399,3 mld. Kč běžných cen, proti roku 2009 byla o 34,2 mld. Kč vyšší a od roku 2010 se rovnoměrně zvyšovala (v průměru o 2,3 % ročně). Objem HPH v Jihomoravském kraji byl ve srovnání s ostatními kraji v roce 2013 3. nejvyšší (po Hl. m. Praze a Středočeském kraji).

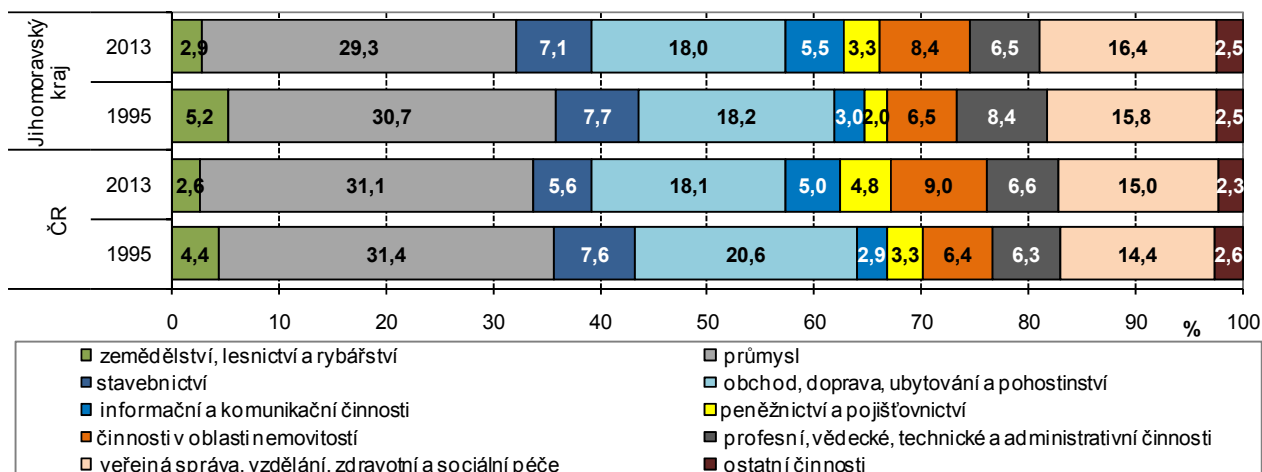
Graf 3.1 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)



#### Podílu sektorů na tvorbě HPH dominuje sektor služeb

Ve skladbě HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství. Primární sektor v roce 2013 tvořil 2,86 %, což bylo o 2,36 bodu méně než v roce 1995. Podíl sekundárního sektoru činil 36,38 % a proti roku 1995 poklesl o 2,05 bodu. Terciární sektor se na HPH podílel hodnotou 60,76 %, což bylo proti roku 1995 o 4,41 bodu více. Jihomoravský kraj je podílem terciárního sektoru 2. mezi kraji a je o 0,06 procentního bodu nad úrovní průměru ČR. Průměr ČR je ovšem ovlivněn Hl. m. Prahou, kde podíl činí 84,65 %.

Graf 3.2 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a ČR



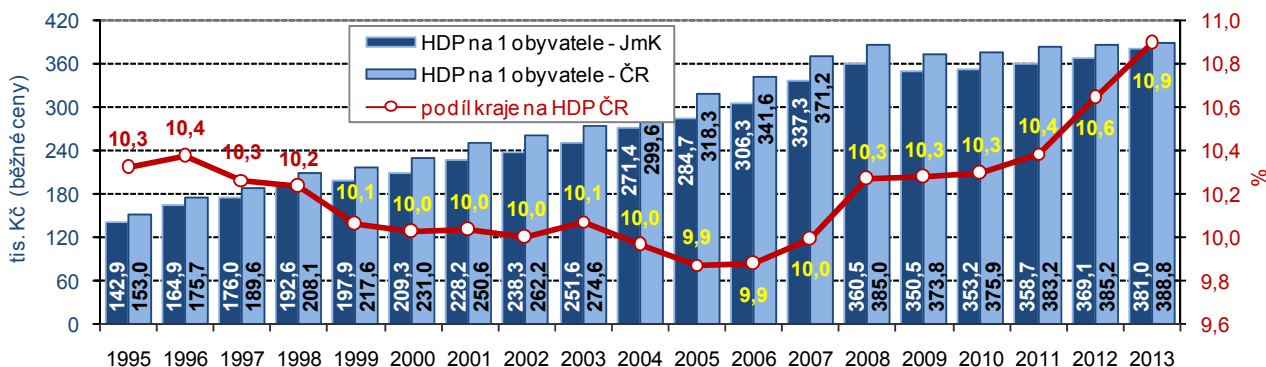
#### Shodný trend změn ve struktuře HPH

Z grafu 3.2 je zřejmé, že trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2013 proti roku 1995 byl shodný s republikovými změnami, i když podíly jednotlivých odvětví byly rozdílné (zejména nižší podíl průmyslu, vyšší podíl zemědělství, stavebnictví a vzdělávání). Vcelku se podíl terciárního sektoru v kraji oproti změně v ČR zvýšil výrazněji (v ČR zvýšení z 56,67 % na 60,70 %, tj. o 4,03 bodu).

**Objem HDP na obyvatele je mezi kraji 2. nejvyšší, ...**

Pro hodnocení výkonnosti ekonomiky na daném území je základním ukazatelem regionální hrubý domácí produkt (HDP). Regionální HDP v Jihomoravském kraji v roce 2013 dosáhl hodnoty 445,2 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 381,0 tisíc Kč na jednoho obyvatele (2. nejvyšší hodnota mezi kraji). I když se jedná o vyjádření HDP v běžných cenách, lze uvést porovnání s předešlými lety (nominální růst, pokles) – meziročně hodnota HDP vzrostla o 14,5 mld. Kč (o 3,4 %) a proti roku 2009 byl zaznamenán nárůst hodnoty o 42,2 mld. Kč (o 10,5 %).

**Graf 3.3 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)**



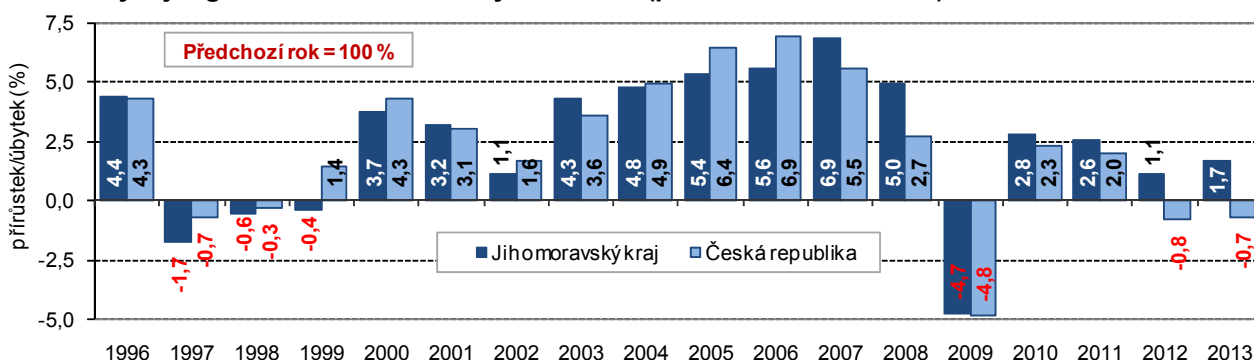
**... v letech 2012 a 2013 překonal „předkrizovou“ hodnotu roku 2008**

Z grafu 3.3 je patrné, že přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla maxima (360,5 tisíc Kč na obyvatele). Po poklesu v roce 2009 následoval nárůst, v roce 2012 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v roce 2013. Z grafu je ale také zřejmé, že v celém období byla krajská hodnota pod průměrem ČR. V roce 2005 činila dokonce jen 89,4 % průměru ČR, k hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce právě v roce 2013 (98,0 %). Právě v těchto letech se Jihomoravský kraj podílel nejnižším (9,9 %), resp. nejvyšším (10,9 %) dílem na republikové hodnotě HDP. Podíl kraje na republikovém HDP se v roce 2013 meziročně zvýšil o 0,3 procentního bodu a ve srovnání s ostatními kraji byl 3. nejvyšší.

**Po poklesu HDP v kraji v roce 2009 následoval čtyřletý růst ...**

Meziroční vývoj HDP ve srovnatelných cenách (reálný růst, pokles) je obsahem grafu 3.4. Směr vývoje v Jihomoravském kraji byl do roku 2011 téměř shodný jako vývoj v rámci České republiky. Výjimkou byl rok 1999, kdy v ČR byl zaznamenán meziroční růst, ovšem v kraji došlo k poklesu objemu HDP. V letech 1997, 1998 a 2009 byl shodně zaznamenán meziroční pokles (v roce 2009 se v kraji jednalo o pokles nejvyšší). V roce 2012 a 2013 v ČR došlo k meziročnímu poklesu objemu HDP, v kraji byl ale zaznamenán meziroční nárůst (o 1,1 %, resp. o 1,7 %).

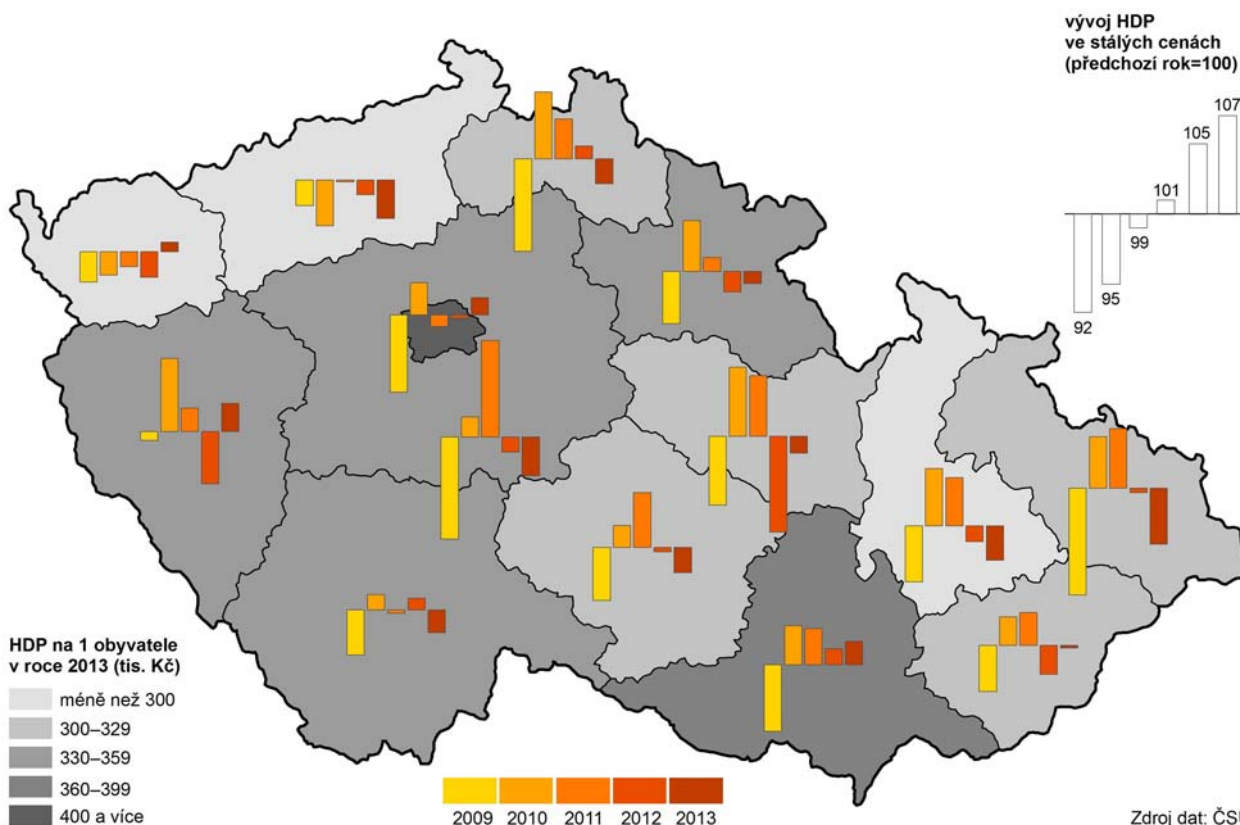
**Graf 3.4 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)**



**... jako v jediném kraji v ČR**

Meziroční zvýšení HDP v roce 2013 bylo zaznamenáno pouze ve 4 krajích, nárůst v Jihomoravském kraji byl 2. nejvyšší (po Plzeňském kraji, dále v Hl. m. Praze a Karlovarském kraji). Jak je patrné z kartogramu, v roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu objemu HDP ve všech krajích. Ovšem pouze v Jihomoravském kraji v následujících 4 letech došlo k meziročnímu nárůstu, naproti tomu pouze v Ústeckém kraji byl zaznamenán soustavný meziroční propad.

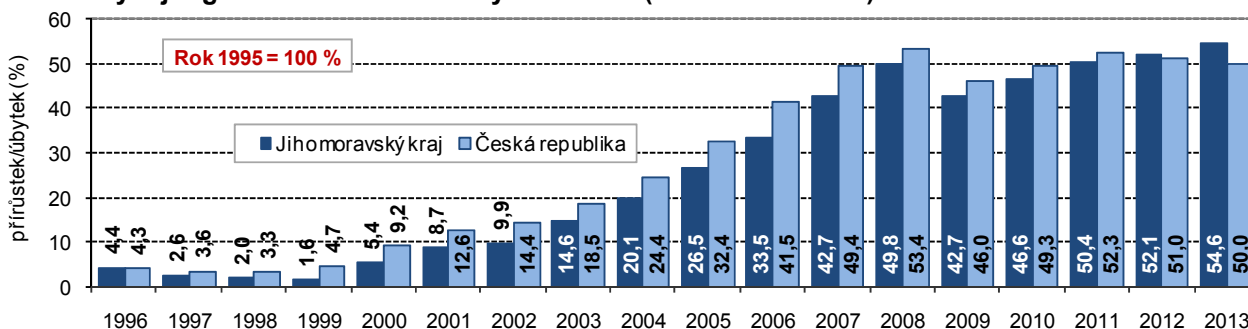
## Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2009 až 2013



### Rok 2011 je mezníkem pro vývoj HDP v kraji (stále ceny 1995)

Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách roku 1995 je obsahem grafu 3.5. HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 1995 o 49,8 % vyšší a až rok 2011 znamenal překročení této hranice (nárůst o 50,4 %). V rámci ČR v roce 2008 zvýšení dosáhlo 53,4 %, v následujících letech tento stav nebyl překonán. Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 1995 byl v kraji až do roku 2011 ve srovnání s vývojem v ČR vždy nižší, roky 2012 a 2013 však byl republikový průměr překonán.

**Graf 3.5 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 1995 = 100 %)**



### Vliv poklesu zaměstnanosti na produktivitu práce

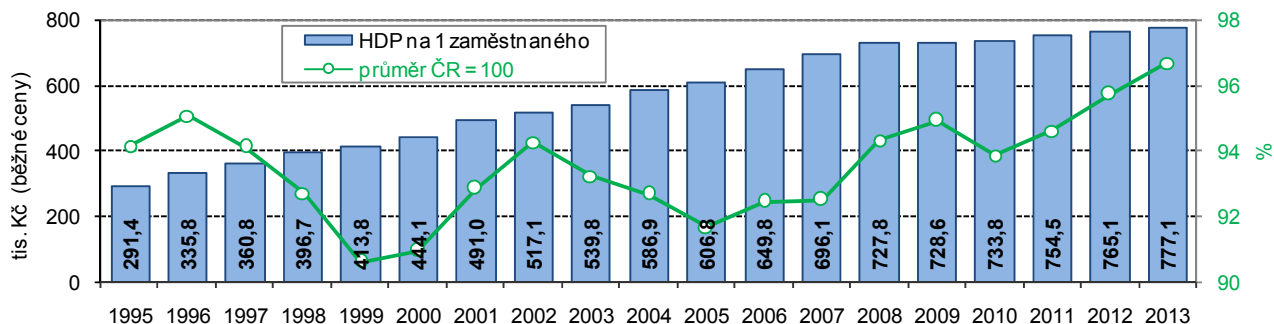
Přepočet regionálního HDP na zaměstnaného je vyjádřením produktivity práce. V roce 2013 v Jihomoravském kraji dosáhl objem HDP na zaměstnaného hodnoty 777,1 tisíc Kč běžných cen, což bylo o 12,0 tisíc Kč (o 1,6 %) více než v roce 2012. Proti předkrizovému roku 2008 (727,8 tisíc Kč) to bylo téměř o 50 tisíc Kč na zaměstnaného více. Skutečnost, že ke zvýšení produktivity práce došlo i v roce 2009, je dána tím, že pokles zaměstnanosti v roce 2009 byl vyšší, než pokles objemu HDP v běžných cenách (2,4 % resp. 2,2 %).

### Produktivita práce v kraji nedosahuje průměru ČR

Zatímco hodnota HDP na zaměstnaného v kraji se až do roku 2013 celkem rovnoměrně zvyšovala, její vztah k průměru ČR neustále kolísala. V roce 2013 dosáhl 96,7 %, což byl nejvyšší podíl zaznamenaný od roku 1995.

V mezikrajském srovnání byl objem HDP na zaměstnaného 3. nejvyšší (za Hl. m. Prahou a Středočeským krajem), stejně tak dopadlo i srovnání podílu ve vztahu k průměru ČR.

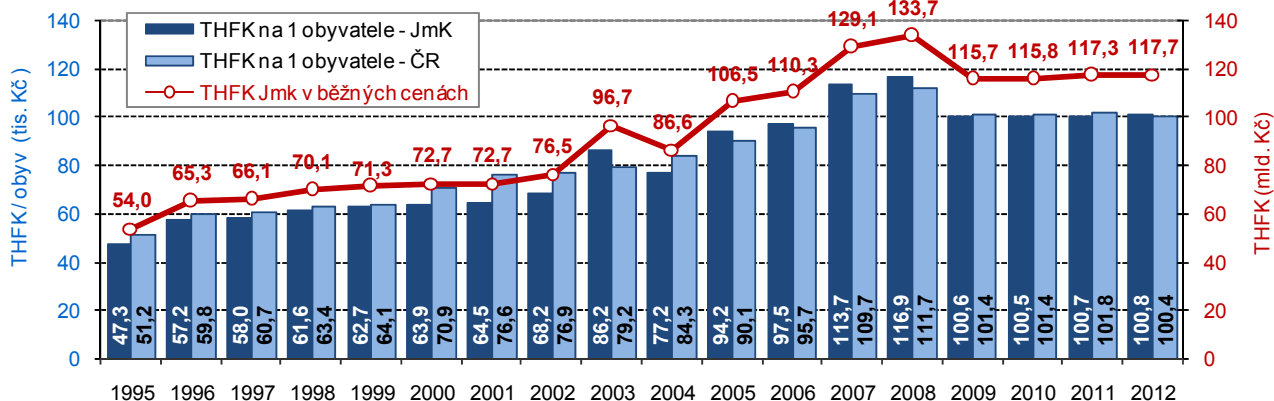
**Graf 3.6 Vývoj regionálního HDP na zaměstnaného v Jihomoravském kraji (běžné ceny)**



**Stabilizovaná výše objemu THFK**

Investiční aktivita vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) byla v uplynulých letech srovnatelná s průměrem ČR. THFK v roce 2012 v Jihomoravském kraji dosáhla hodnoty 117,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele činilo 100,8 tisíc Kč. Z grafického znázornění objemu THFK i přepočtu hodnot THFK na obyvatele je zřejmé, že krajská hodnota v letech 2009 až 2012 je stabilní, i když nižší než v letech 2007 a 2008, tedy v letech, kdy bylo dosaženo maximálních hodnot. Za 18 let uvedených v grafu 10, byla hodnota THFK na 1 obyvatele v kraji v 6 letech (naposledy právě v roce 2012) vyšší než průměr ČR.

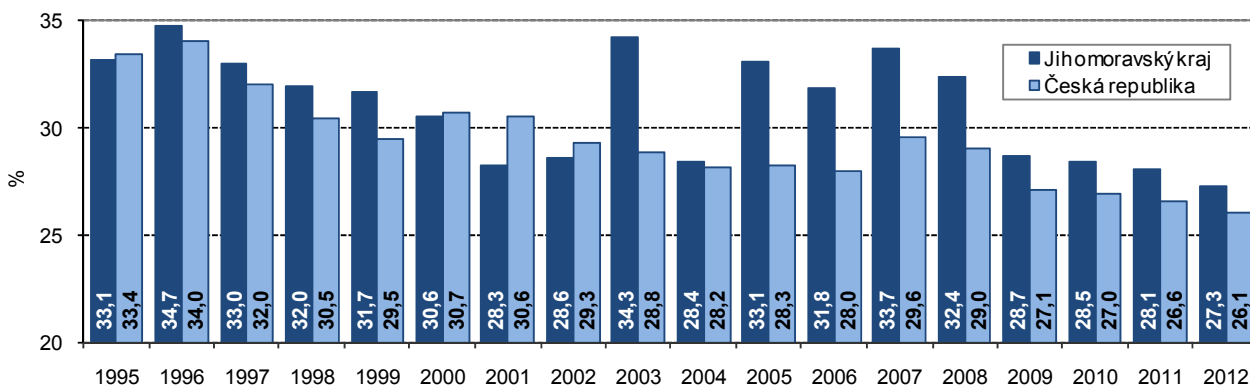
**Graf 3.7 Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)**



**Příznivé srovnání míry investic**

Příznivěji vychází kraj ze srovnání míry investic vyjádřené jako podíl úhrnu THFK v běžných cenách na úhrnu HDP v procentech. V letech 1995 až 2012 míra investic v Jihomoravském kraji převyšovala republikový průměr celkem ve 14 letech. Od roku 2008 se ale postupně snižovala a v roce 2012 činila 27,3 % (v ČR 26,1 %).

**Graf 3.8 Míra investic v Jihomoravském kraji a ČR**



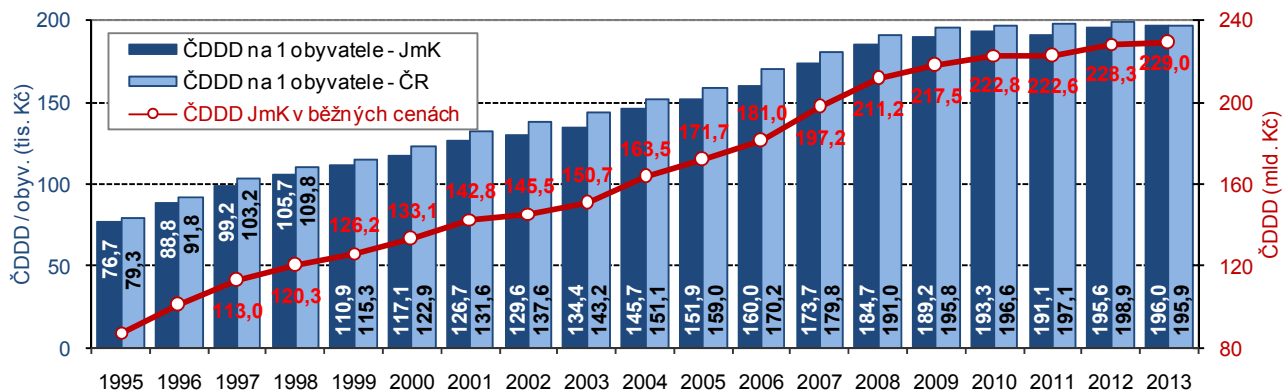
**Průměrná míra investic za 5 let byla mezi kraji 2. nejvyšší**

Z pohledu mezikrajského srovnání byla v roce 2012 THFK na obyvatele v Jihomoravském kraji 3. nejvyšší a mírně překročila průměr ČR. Míra investic sice byla v roce 2012 až 4. nejvyšší mezi kraji, ovšem průměr za roky 2008 až 2012, jenž činil 29,0 %, byl 2. nejvyšší (společně se Středočeským krajem) a o 1,9 procentního bodu převyšoval republikový průměr (27,1 %).

**ČDDD se v kraji s výjimkou roku 2011 každoročně zvyšoval**

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD, ukazatel je používán pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností v regionu) dosáhla v roce 2013 v Jihomoravském kraji 229,0 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 196,0 tisíc Kč. Tento makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se v celém sledovaném období zvyšoval (s výjimkou roku 2011) jak v absolutním vyjádření, tak v přepočtu na 1 obyvatele.

**Graf 3.9 Čistý disponibilní důchod domácnosti v Jihomoravském kraji (běžné ceny)**



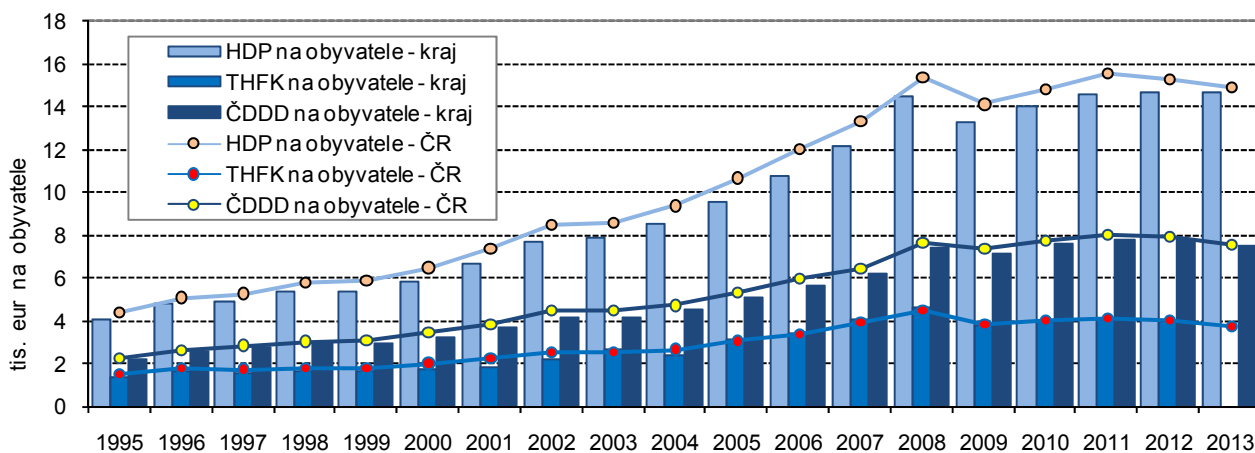
**Hodnota ČDDD na 1 obyvatele v roce 2013 převýšila republikový průměr**

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD republiky byl v letech 1995 až 2013 nejnižší v roce 2003 (10,3 %) a nejvyšší v posledních 4 letech uvedeného období – v roce 2010 a 2011 dosáhl 10,8 %, v roce 2012 10,9 % a v roce 2013 již 11,1 %. Hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele byla až do roku 2012 pod republikovým průměrem (v roce 2003 minimum 93,8 %, v roce 2010 a 2012 maximum 98,3 %). V roce 2013 byl však republikový průměr o 0,1 bodu překročen a hodnota ČDDD na obyvatele i podíl na republikovém průměru byly ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší.

**Makroekonomické ukazatele v přepočtu na obyvatele v eurech**

Pro doplnění srovnání kraje s republikovou úrovní makroekonomických údajů je uveden graf s vývojem v přepočtu ukazatelů na obyvatele v eurech. Vývojové tendence i odstupy krajských hodnot od republikového průměru jsou totožné s vývojem ukazatelů vyjádřených v korunách.

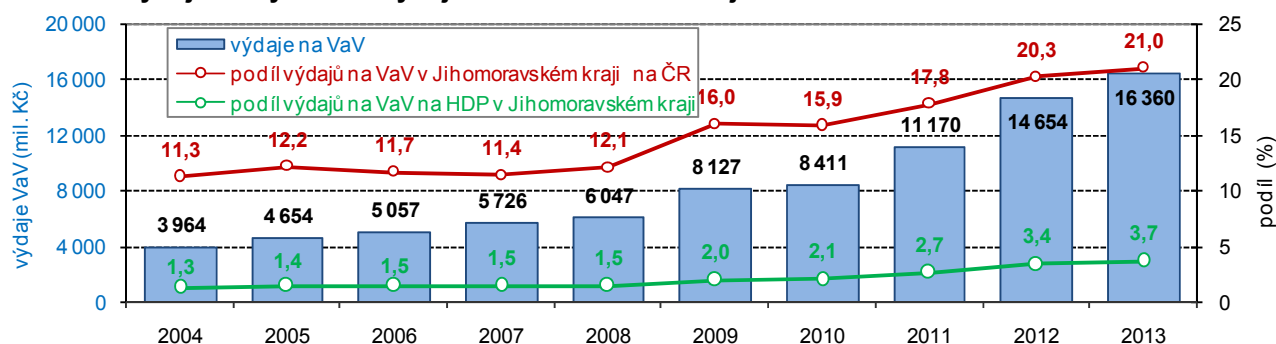
**Graf 3.10 Vývoj HDP, THFK a ČDDD v Jihomoravském kraji a ČR (v tisících eur na obyvatele)**



**Kraj se stal centrem výzkumu a vývoje**

Jihomoravský kraj se stal významným centrem výzkumu. V roce 2013 mělo v Jihomoravském kraji sídlo 453 pracovišť výzkumu a vývoje (VaV). Jejich počet se sice meziročně snížil o 13 pracovišť, ovšem proti roku 2008 byl vyšší téměř o třetinu (nárůst o 111 pracovišť, tj. o 32,5 %). Celkové výdaje na výzkum a vývoj dosáhly v roce 2013 téměř 16,4 miliard Kč. Vývoj objemu výdajů byl charakterizován každoročním růstem, k nejvýraznějším patřily meziroční změny v roce 2011 a 2012 (v roce 2011 nárůst o 32,8 % a v roce 2012 nárůst o 31,2 %). Růst výdajů na VaV doprovází i zvýraznění role Jihomoravského kraje v rámci ČR. Jestliže v roce 2007 se Jihomoravský kraj na republikovém celku podílel více než desetinou (11,4 %), v roce 2013 byla v Jihomoravském kraji spotřebována již víc jak pětina celkových výdajů směřujících do VaV v ČR (21,0 %).

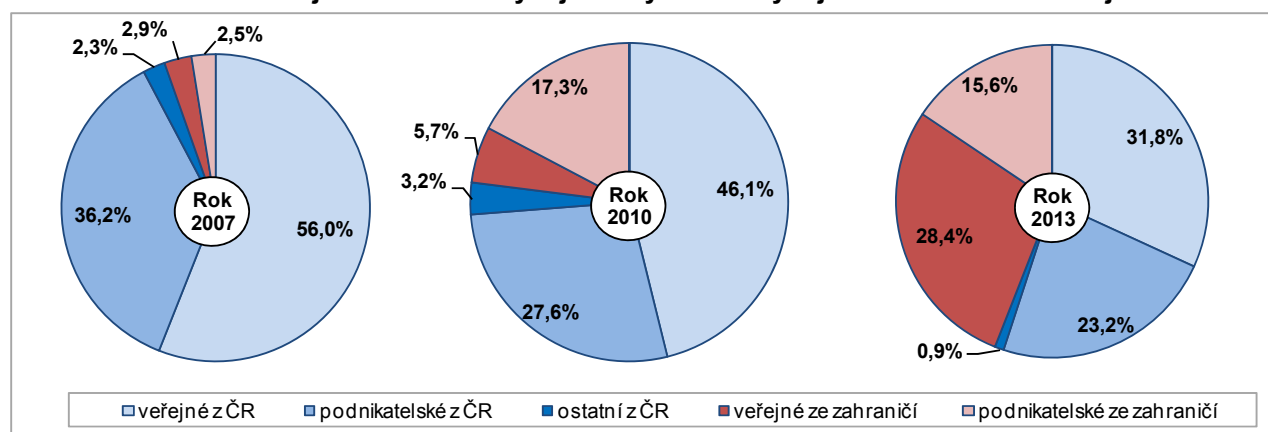
**Graf 3.11 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji**



**Zvýšení počtu zaměstnanců VaV**

V roce 2013 se v pracovištích VaV Jihomoravského kraje věnovalo výzkumu a vývoji 10 969 zaměstnanců (přepočtené osoby), meziročně se jejich počet zvýšil o 362 osob, tj. o 3,4 %. Proti roku 2008 byl u počtu zaměstnanců zaznamenán nárůst dokonce o 3 468 osob (o 46,2 %), zvýšení počtu pracovníků bylo zaznamenáno zejména v podnikatelském sektoru a v sektoru vyššího odborného a vysokého školství (nárůst proti roku 2008 o 79,0 %, resp. o 30,5 %). Z celkového počtu zaměstnanců bylo 6 256 výzkumných pracovníků (meziroční pokles o 1,4 %).

**Graf 3.12 Struktura zdrojů financování výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji**



**Nárůst závislosti financování VaV na zahraničních zdrojích**

Ze struktury zdrojů financování výzkumu a vývoje je patrný nárůst závislosti na zahraničních zdrojích, především na veřejných zdrojích ze zahraničí. Zatímco v roce 2007 podíl zdrojů ze zahraničí na celku (v součtu podnikatelské i veřejné) činil pouze 5,4 %, v roce 2013 to bylo v souhrnu již 44,0 % (15,6 % podnikatelské zdroje ze zahraničí a 28,4 % veřejné zdroje ze zahraničí). Nárůst objemu veřejných zdrojů ze zahraničí je patrný především v letech 2012 a 2013, ještě v roce 2011 objem činil 1,9 mld. Kč, v roce 2012 již 4,2 mld. Kč a v roce 2013 4,7 mld. Kč.

**Téměř tři čtvrtina domácností kraje má počítač**

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech<sup>7</sup> bylo v roce 2013 (průměr za roky 2012 až 2014) 72,3 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem, mezi kraji byl tento podíl 3. nejvyšší. Proti roku 2008 (resp. průměru let 2007 až 2009) se vybavenost v kraji zvýšila o 23,9 bodu. K internetu bylo připojeno 71,7 % jihomoravských domácností (v roce 2008 43,0 %), což byl mezi kraji rovněž 3. nejvyšší podíl.

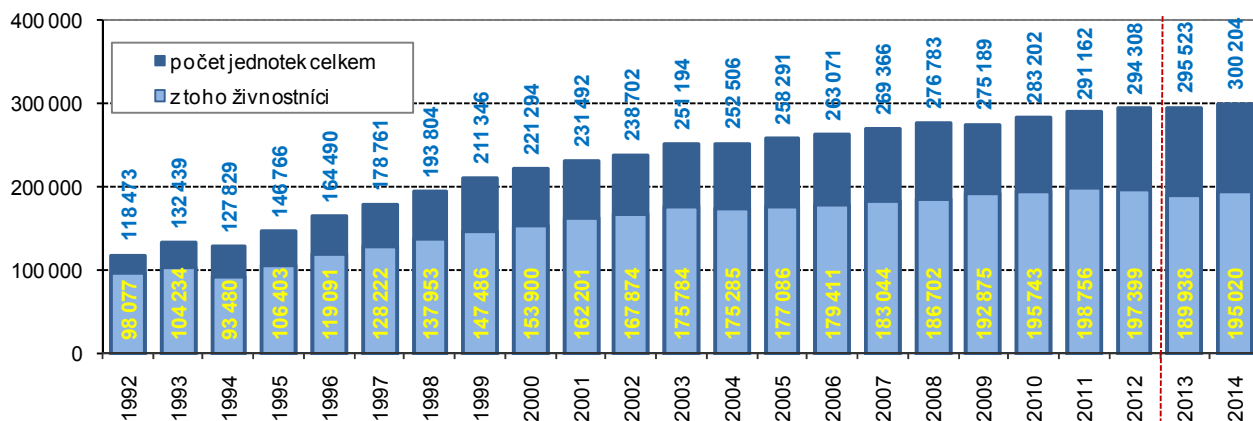
**Tři čtvrtiny registru ekonomických subjektů tvoří fyzické osoby**

Údaje v registru ekonomických subjektů (RES) byly v roce 2013 zpřesněny podle Registru osob (ROS), údaje do roku 2012 tak nejsou s následujícími roky srovnatelné. V RES bylo k 31. prosinci 2014 evidováno více než 300 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji (3. nejvyšší počet mezi kraji, 11,0 % z republikového celku). Meziročně se jejich počet zvýšil o 4,7 tisíc jednotek (o 1,6 %). V registru kraje bylo 222,2 tisíc fyzických osob (74,0 % celku) a 78,0 tisíc právnických osob (26,0 %). Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci (195,0 tisíc, tj. 87,8 % fyzických osob), mezi právnickými osobami je nejvíce obchodních společností (47,6 tis., tj. 61,0 %). V roce 2014 vzniklo 10,7 tisíc nových subjektů, z toho bylo 6,4 tisíc fyzických osob (6,1 tisíc živnostníků).

<sup>7</sup> Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (např. hodnota uvedená za rok 2013 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2012, 2013 a 2014).



**Graf 3.13 Počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji**



Pozn.: zpřesněním dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

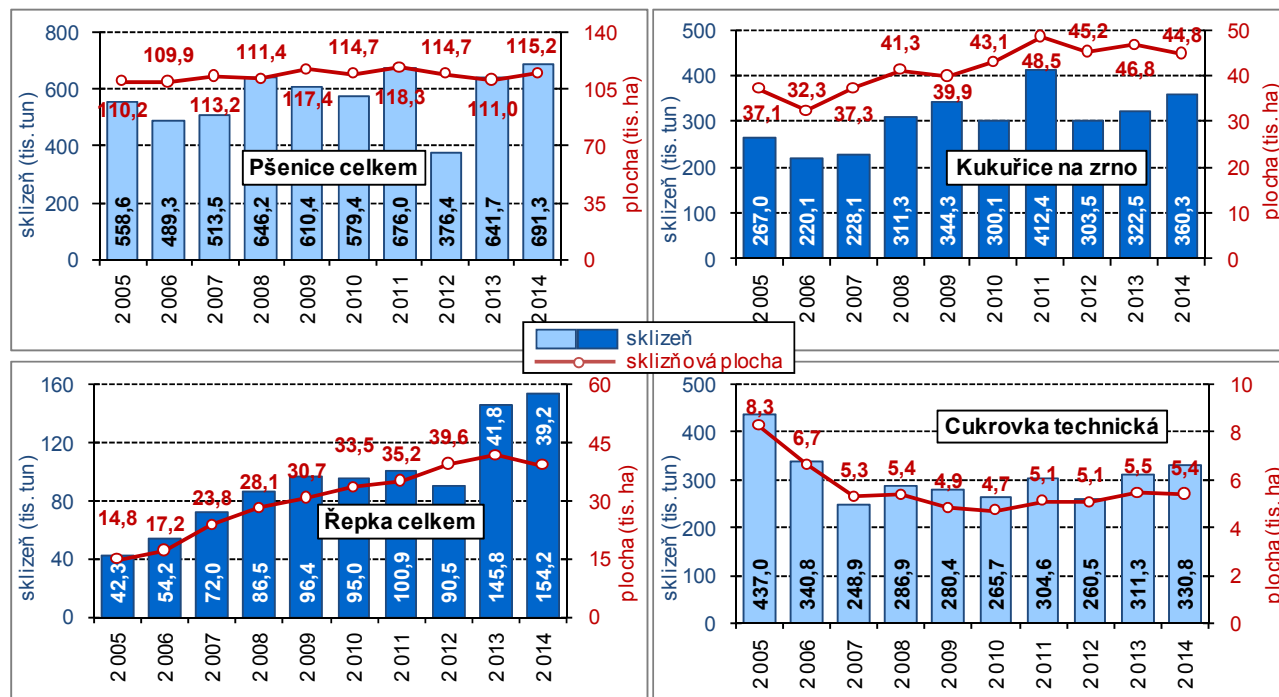
**Podle výše zemědělské produkce zůstává nejúspěšnějším rokem rok 2008**

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2014 dosud nejsou k dispozici. Výsledky sklizně však nasvědčují tomu, že celková bilance se může přiblížit roku 2013. V roce 2013 podle předběžných výsledků dosáhl objem zemědělské produkce 12,55 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Částku 8,15 mld. Kč tvořila rostlinná produkce a 3,84 mld. Kč živočišná produkce. Nejúspěšnějším rokem v zemědělství Jihomoravského kraje byl v minulých letech rok 2008, kdy objem zemědělské produkce dosáhl 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000), z toho rostlinná produkce dosáhla objemu 8,17 mld. Kč a živočišná produkce 5,51 mld. Kč. Objem zemědělské produkce v roce 2013 vyjádřený v běžných cenách, dosáhl hodnoty 15,58 mld. Kč, byl mezi kraji 2. nejvyšší (po Středočeském kraji vč. Prahy) a tvořil 12,2 % republikového celku.

**Meziroční nárůst sklizně, zvýšení stavů zvířat**

Výsledky rostlinné výroby v roce 2013 byly méně příznivé, v důsledku toho byl v roce 2014 prakticky u všech komodit zaznamenán meziroční nárůst sklizně i výnosů. Živočišnou výrobu v kraji sice v minulých letech charakterizoval pokles stavů hospodářských zvířat, roky 2012 a 2013 signalizovaly zastavení či zpomalení tohoto jevu a rok 2014 předznamenává opětovný nárůst stavů.

**Graf 3.14 Sklizňové plochy a sklizeň vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji**



**Sklizeň obilovin byla o desetinu vyšší**

Plocha i objem sklizně obilovin celkem v Jihomoravském kraji byly v roce 2014 v mezikrajském srovnání 2. největší po kraji Středočeském. Z polí o rozloze 207,0 tisíc hektarů bylo sklizeno 1 289,6 tisíc tun obilovin. Výnos 6,23 tun z hektaru byl shodný s republikovým průměrem a proti roku 2013 byl o 0,51 tun na hektar vyšší.

Sklizňová plocha obilovin celkem byla meziročně vyšší o 0,6 %, celková sklizeň ovšem vzrostla téměř o desetinu (o 9,6 %).

### Kraj je největším producentem kukuřice

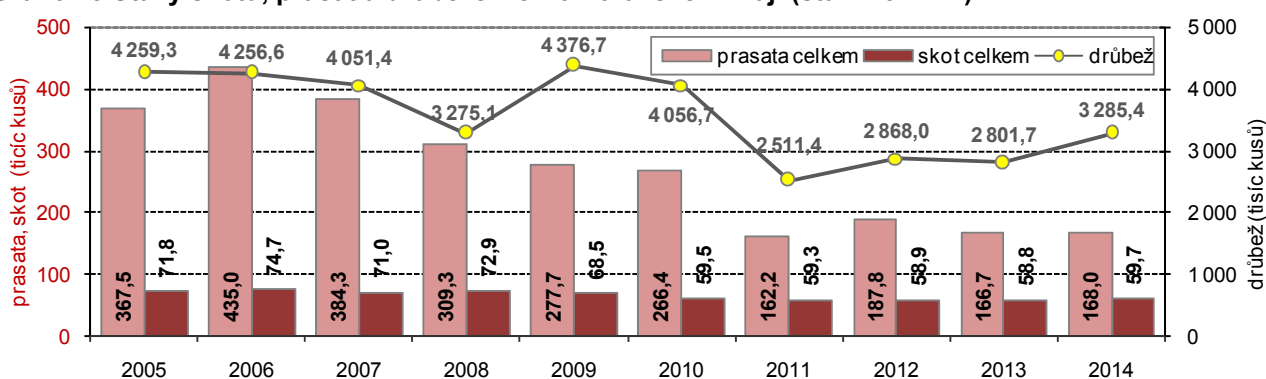
Jihomoravský kraj je podílem 43,3 % z republikového celku největším producentem kukuřice na zrno. V roce 2014 se tato plodina pěstovala na 44,8 tisících hektarech, při výnosu 8,04 tun z hektaru se sklídilo celkem 360,3 tisíc tun zrna (proti skutečnosti roku 2013 se sklizňová plocha snížila o 4,3 %, výnos vzrostl o 16,8 % a sklizeň vzrostla o 11,7 %).

Kraj je druhým největším pěstitelem luskovin (po Středočeském kraji), z plochy 3,5 tisíc hektarů bylo sklizeno 9,0 tisíc tun luskovin (16,8 % republikového celku). Plocha, z níž byly v kraji luskoviny sklizeny, byla proti roku 2013 o 15,9 % vyšší, sklizeň byla dokonce o více než čtvrtinu vyšší (o 26,0 %) a hektarový výnos 2,60 tun luskovin z hektaru byl ve srovnání se skutečností roku 2013 vyšší o 8,8 %.

### Rok 2014 sklizni hroznů nepřál

Sklizňová plocha vinic České republiky představuje 15,8 tisíc hektarů, z toho 93,1 % plochy (14,7 tisíc ha) se nachází na území Jihomoravského kraje. V roce 2014 bylo v kraji sklizeno 59,5 tisíc tun hroznů při výnosu 4,05 tun z hektaru. Jak výnos, tak objem sklizně byl proti roku 2013 téměř o 17 % nižší.

Graf 3.15 Stavů skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji (stav k 31. 12.)



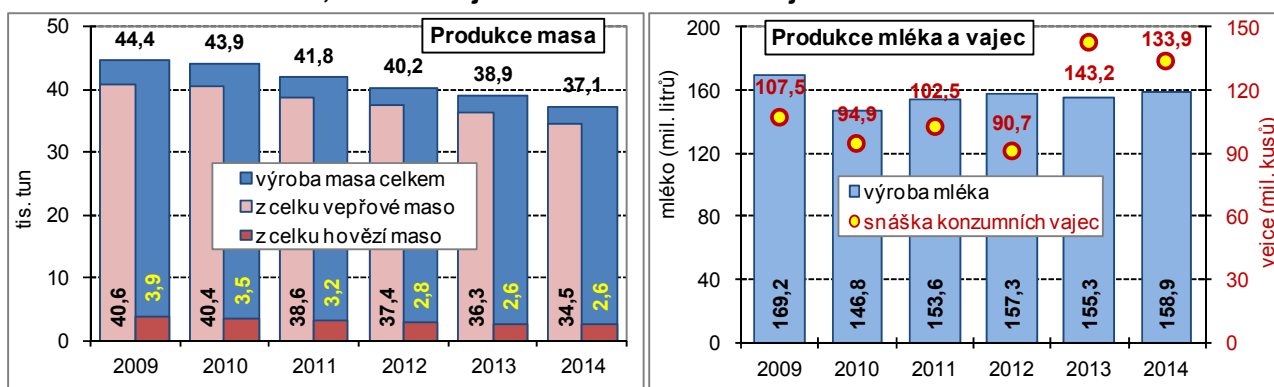
### Zvýšení stavů skotu, prasat i drůbeže

Chovy hospodářských zvířat v kraji do roku 2011 vykazovaly postupný pokles, rok 2014 by mohl být předzvěstí znovunavýšení jejich stavů. Ke konci roku 2014 se v kraji chovalo 168,0 tisíc kusů prasat (3. nejvyšší počet mezi kraji), 59,7 tisíc kusů skotu a 3 285,4 tisíc kusů drůbeže (2. místo mezi kraji). Po dlouhé době tak bylo u všech 3 kategorií zaznamenáno meziroční navýšení stavů, u prasat a skotu jen nepatrné (o 0,8 %, resp. o 1,5 %), ale u drůbeže výraznější (o 17,3 %).

### Pokles produkce masa se však nezastavil

I když pokles stavů hospodářského zvířectva se zpomalil či zastavil, produkce masa se snižovala i nadále. V roce 2014 bylo v kraji vyrobeno 37,1 tisíc tun masa v jatečné hmotnosti (bez drůbežního masa), z toho bylo 34,5 tisíc tun vepřového masa (2. místo mezi kraji) a 2,6 tisíc tun hovězího. Proti roku 2009 se celková produkce masa snížila o 7,3 tisíc tun (o 16,5 %), u vepřového masa činil pokles 6,0 tisíc tun, tj. o 14,8 %, u hovězího pokles o 1,3 tisíc tun, tj. o 33,7 %.

Graf 3.16 Produkce masa, mléka a vajec v Jihomoravském kraji

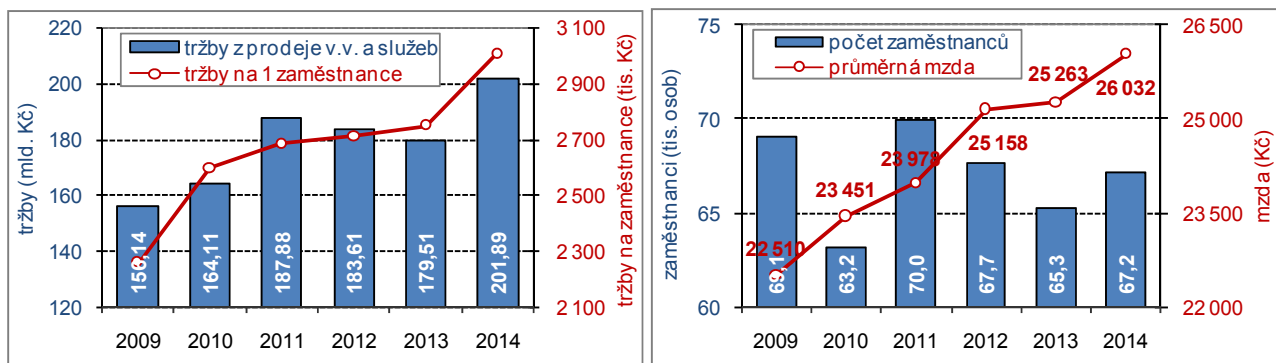


### Mléka více, vajec méně

Produkce mléka v Jihomoravském kraji se zvyšovala již čtvrtý rok a v roce 2014 dosáhla 158,9 mil. litrů. Přesto skutečnost roku 2014 ještě zaostávala za rokem 2009 o 10,3 mil. litrů (o 6,1 %).

Snáška vajec v roce 2014 dosáhla 133,9 milionů kusů. Proti roku 2013 byla o 6,5 % nižší (tj. o 9,3 mil. kusů), a to i přesto, že průměrný stav nosnic (548,5 tisíc kusů) byl proti roku 2013 o 18,0 % vyšší. Naproti tomu vzrostla výroba jatečné drůbeže, skutečnost 47,0 tisíc tun jatečné drůbeže (živá hmotnost) překročila výrobu roku 2013 o 1,2 % a byla 2. nejvyšší v ČR.

**Graf 3.17 Vybrané ukazatele průmyslu v Jihomoravském kraji**

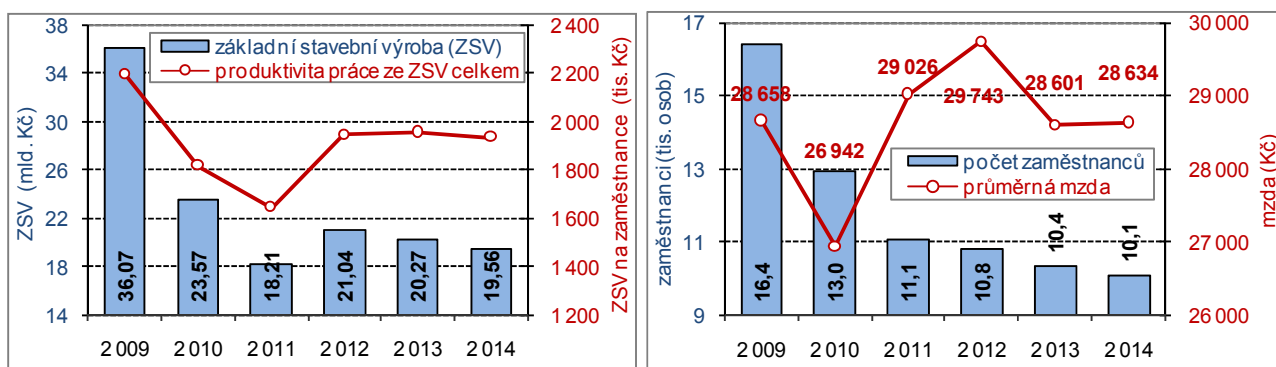


### Velkým průmyslovým podnikům se v roce 2014 dařilo

V Jihomoravském kraji v roce 2014 sídlilo celkem 249 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslového povahy (dále jen „tržby“) dosáhly v těchto podnicích téměř 202 mld. Kč (až 7. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,1 % republikového celku. Proti roku 2013 tržby vzrostly o 22,4 mld. Kč, tj. o 12,5 %. Růst tržeb byl zaznamenán po předchozím dvoletém poklesu.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 67,2 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně zvýšil o 1,8 tisíc osob (o 2,8 %). Produktivita vyjádřená jako přepočtené tržby na jednoho zaměstnance meziročně vzrostla, neboť tempo růstu objemu tržeb bylo vyšší než nárůst počtu zaměstnanců. Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 26 032 Kč, proti roku 2013 sice vzrostla o 3,0 %, ale oproti republikovému průměru byla o 2 185 Kč nižší.

**Graf 3.18 Vybrané ukazatele stavebnictví v Jihomoravském kraji**



### Ve stavebních podnicích poklesl počet zaměstnanců, ...

V kraji v roce 2014 sídlilo celkem 80 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, pracovalo v nich 10,1 tis. osob. Počet zaměstnanců se proti roku 2013 snížil o 253 osob, tj. o 2,4 %. Počet podniků i počet zaměstnanců byl mezi kraji 2. nejvyšší. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích Jihomoravského kraje dosáhla částky 28 634 Kč, proti roku 2013 vzrostla pouze o 33 Kč, tj. o 0,1 % a proti průměru ČR byla o 1 142 Kč nižší. Růst průměrné mzdy byl zaznamenán ve všech krajích s výjimkou Moravskoslezského kraje.

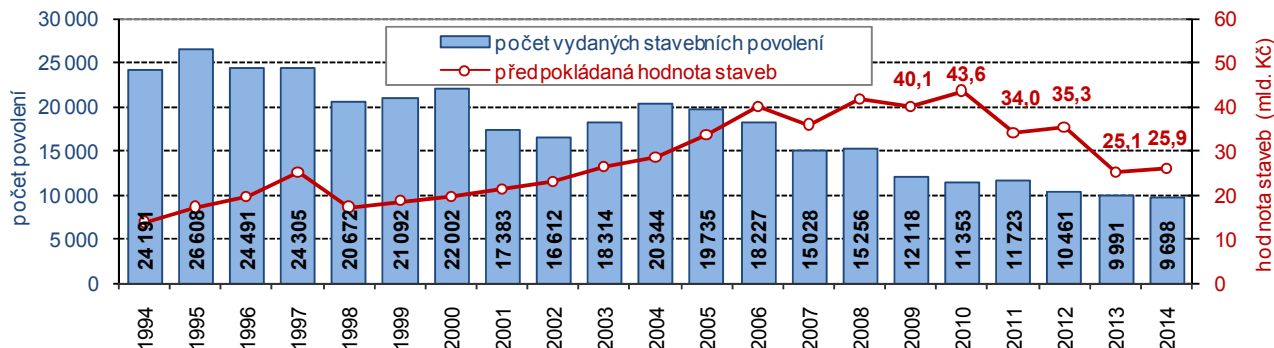
### ... objem stavebních prací ...

Základní stavební výroba (ZSV) ve výši 19,6 mld. Kč v běžných cenách zařadila Jihomoravský kraj rovněž na 2. místo v mezikrajším srovnání. Meziročně se objem prací snížil o 713 mil. Kč (o 3,5 %), ovšem např. ve srovnání s rokem 2009 byl objem ZSV nižší o více než 16 mld. Kč. K poklesu objemu ZSV došlo celkem v 6 krajích.

### ... i produktivita práce

Jihomoravské stavební podniky realizovaly práce ve výši 17,8 mld. Kč v tuzemsku, z toho pozemní stavitelství dosáhlo objemu 8,8 mld. Kč (snížení o 10,9 %), na inženýrské stavitelství připadlo 9,0 mld. Kč, (meziroční nárůst o 5,7 %). Produktivita práce vyjádřená jako přepočtený objem ZSV na 1 pracovníka dosáhla v kraji 1,94 mil. Kč. Tato hodnota sice byla mezi kraji 3. nejvyšší, ale meziročně se snížila, neboť pokles objemu stavebních prací byl vyšší než pokles počtu pracovníků.

**Graf 3.19 Počet stavebních povolení v Jihomoravském kraji**

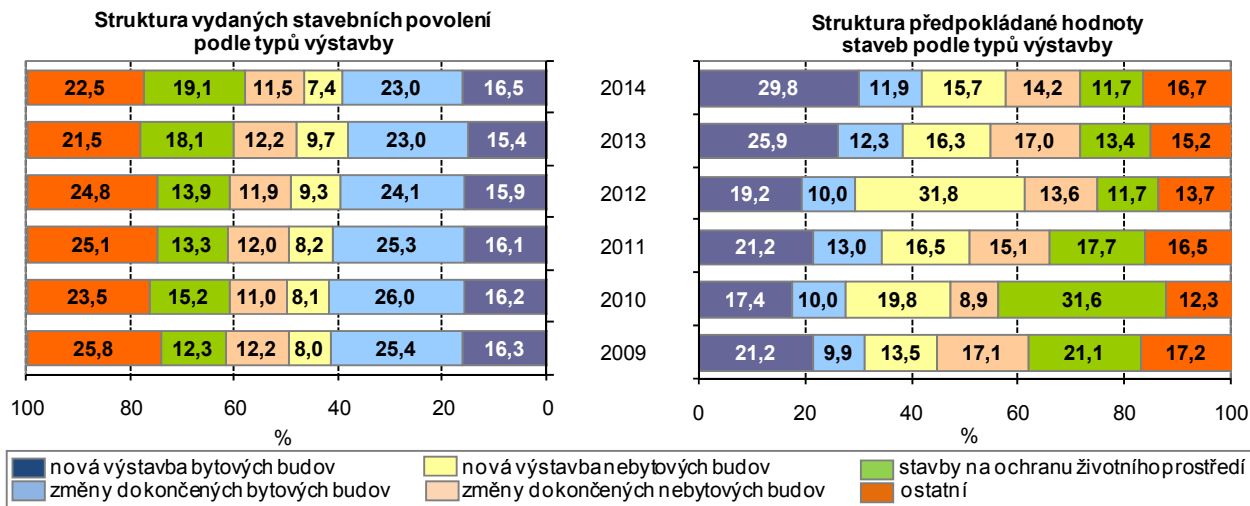


### Nejnižší počet stavebních povolení posledních let

Jak je zřejmé z grafu 3.19, počet 9 698 vydaných stavebních povolení v kraji byl nejnižší v posledních letech. I když se počet vydaných povolení proti roku 2013 snížil (o 293, tj. o 2,9 %), v mezikrajském srovnání zůstal 2. nejvyšší, představující 12,2 % celku ČR (meziroční pokles vydaných stavebních povolení byl vykázán ve všech krajích ČR).

Orientační hodnota staveb, na které bylo v kraji vydáno stavební povolení, dosáhla částky 25,9 mld. Kč (10,4 % republikového celku, 3. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Meziročně byla o 801 mil. Kč vyšší (o 3,2 %), k růstu tohoto ukazatele došlo jen ve 4 krajích ČR.

**Graf 3.20 Vydaná stavební povolení podle typů výstavby v Jihomoravském kraji**



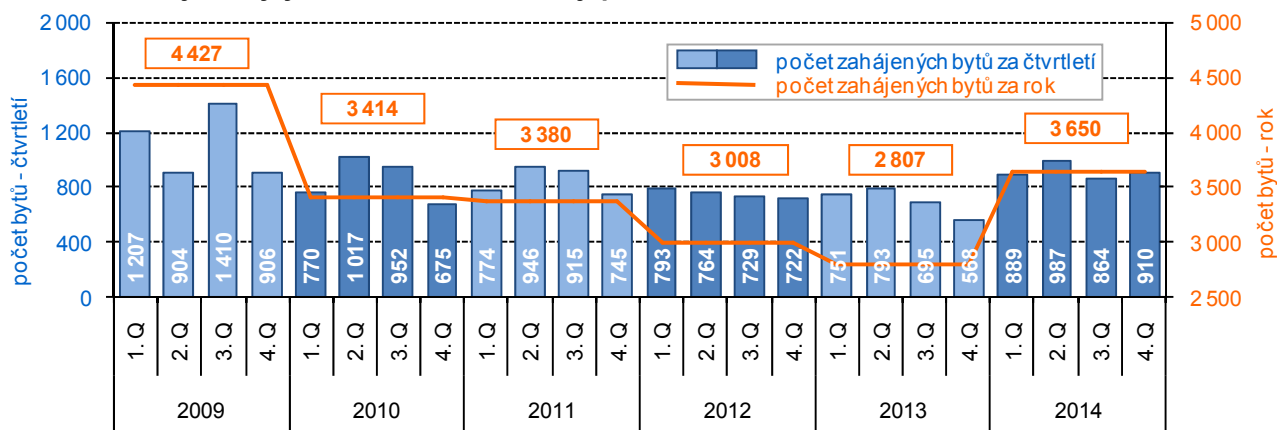
### Struktura povolovaných staveb se výrazně neměnila

Struktura vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji se nijak výrazně neměnila. V letech 2009 až 2012 bylo zastoupení jednotlivých druhů staveb prakticky totožné, v roce 2013 a 2014 se zvýšil podíl počtu stavebních povolení vydaných na stavby na ochranu životního prostředí. Naproti tomu struktura předpokládané hodnoty staveb se měnila v každém roce bez zřejmé závislosti.

### Více zahájených bytů

V kraji byla v roce 2014 zahájena výstavba 3 650 bytů. Tento počet byl třetí nejvyšší mezi kraji (15,0 % republikového celku) a téměř o třetinu vyšší než v roce 2013 (o 843 bytů, tj. o 30,0 %). V roce 2014 byla zahájena výstavba 1 605 bytů v rodinných domech (o 25 více než v roce 2013), 1 232 bytů v bytových domech (o 713 více), 384 bytů v nástavbách rodinných či bytových domů (o 19 méně). Celkem 168 bytů bylo zahájeno v domovech-penzionech a domovech pro seniory (o 44 více), 221 bytů v nebytových budovách (o 91 více) a 40 bytů ve stavebně upravených nebytových prostorách (o 11 méně).

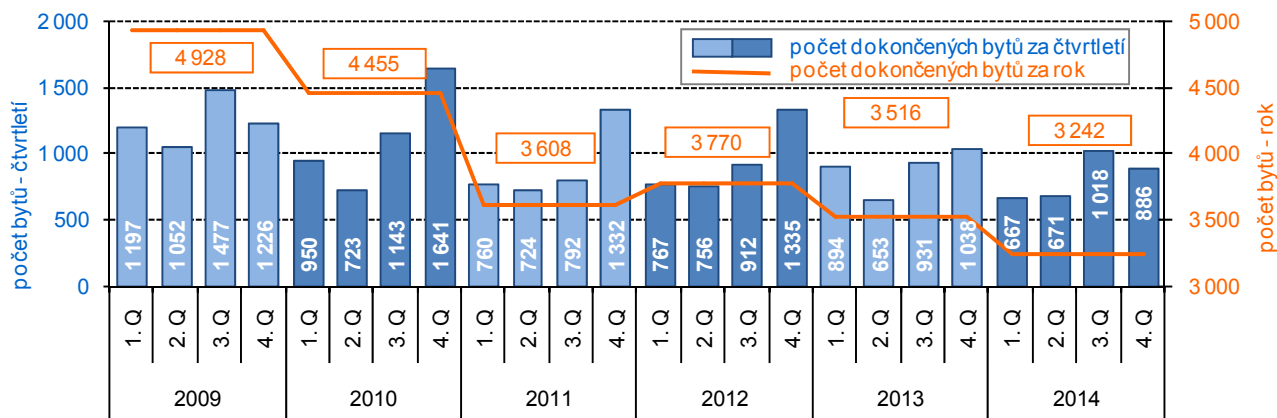
**Graf 3.21 Zahájené byty v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí**



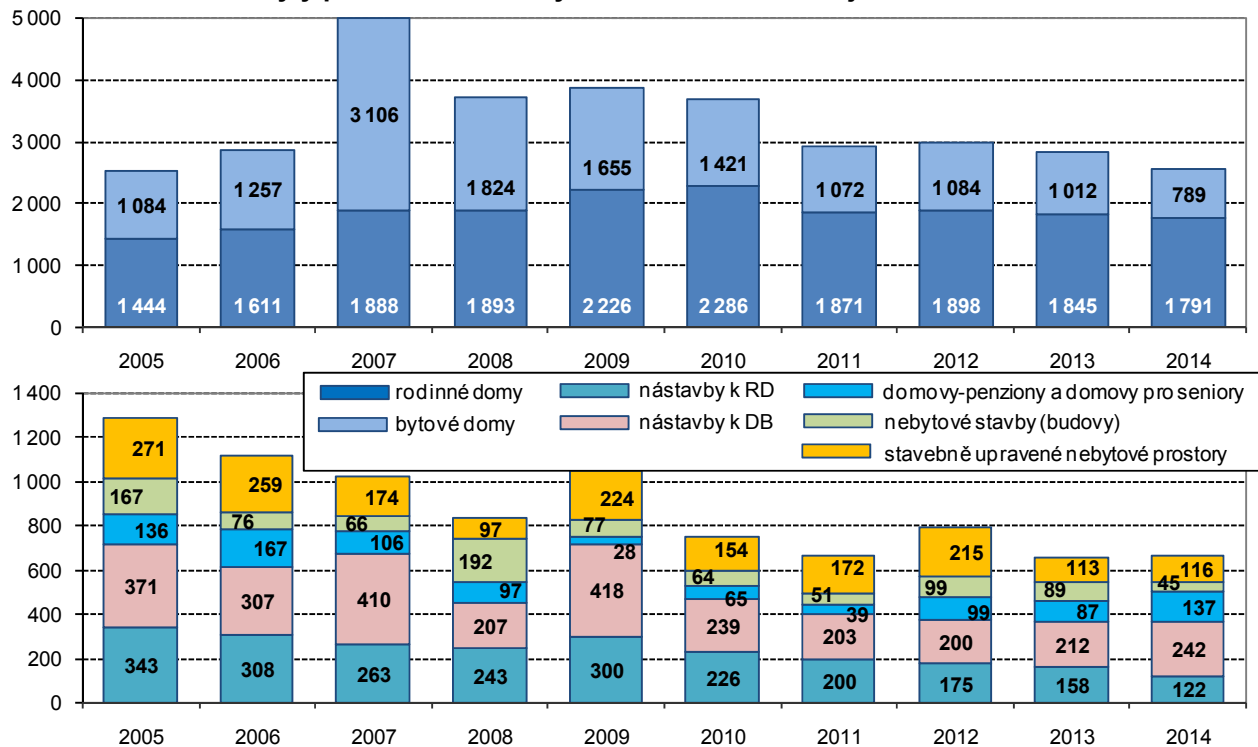
**Méně dokončených bytů**

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2014 dokončeno 3 242 bytů (o 274 bytů méně než v roce 2013). Tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji a tvořil 13,6 % celku ČR. Počet dokončených bytů se meziročně zvýšil pouze ve 3 krajích. Vývoj počtu zahájených i počtu dokončených bytů od roku 2009 je velmi podobný – počet zahájených bytů se snižoval každoročně s výjimkou právě roku 2014, u dokončených bytů každoročně s výjimkou roku 2012.

**Graf 3.22 Dokončené byty v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí**



**Graf 3.23 Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji**



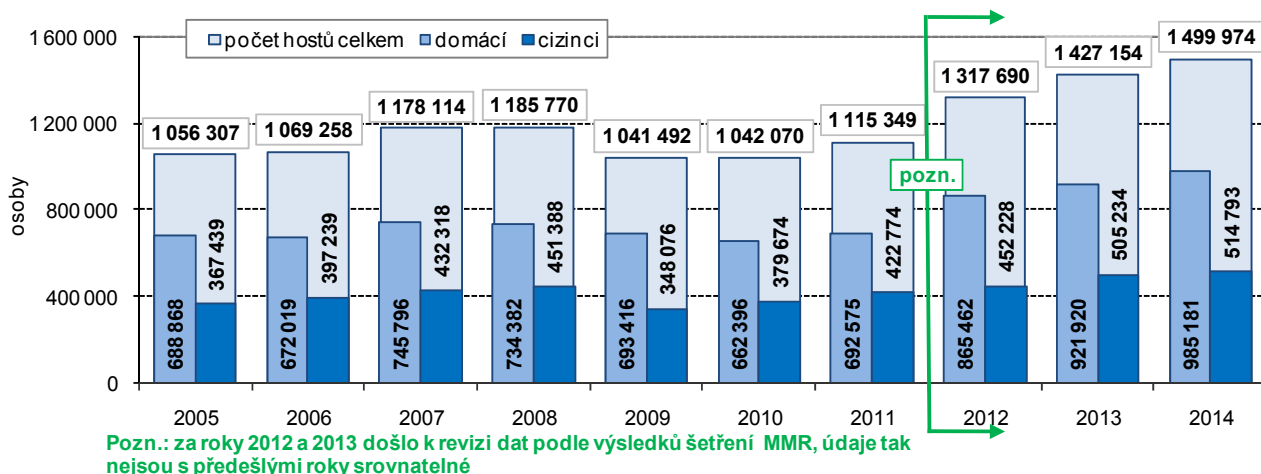
**Více než polovina dokončených bytů je v rodinných domech**

Podle typu výstavby bylo v roce 2014 v kraji dokončeno 1 791 bytů v rodinných domech (55,2 % celku) a 789 bytů v novostavbách bytových domů (24,3 %). Počet bytů dokončených v rodinných domech byl proti roku 2013 o 54 bytů nižší, u bytů dokončených v bytových domech bylo snížení počtu o 223 bytů. Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 122 bytů v rodinných domech (o 36 méně) a 242 bytů v bytových domech (o 30 více). V domovech-penzionech a domovech pro seniory bylo dokončeno 137 bytů (o 50 více), v nebytových budovách bylo postaveno 45 bytů (o 44 méně) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 116 bytů (o 3 více než v roce 2013).

**Srovnatelnost údajů cestovního ruchu**

V údajích o hromadných ubytovacích zařízeních došlo na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Proto nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné.

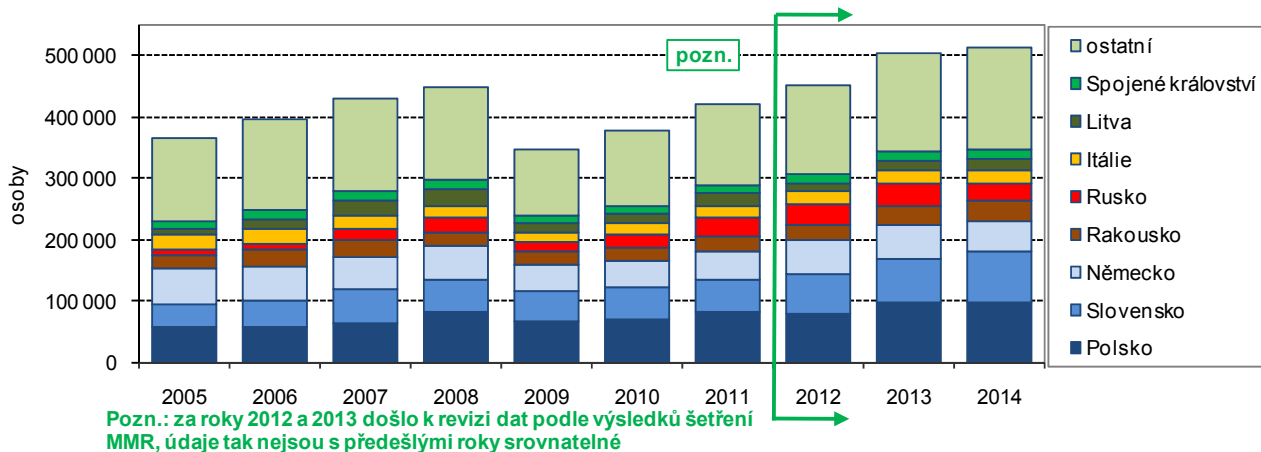
**Graf 3.24 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji**



**Počet ubytovaných hostů vzrostl, ...**

V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2014 ubytovalo téměř 1,5 milionu hostů, což byl po Hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Proti roku 2013 byl počet hostů o 72,8 tisíc vyšší, meziročně se zvýšil počet hostů tuzemských (o 63,3 tisíc) i počet hostů zahraničních (o 9,6 tisíc osob).

**Graf 3.25 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji**



**... v porovnání s ostatními kraji zde ale stráví málo nocí**

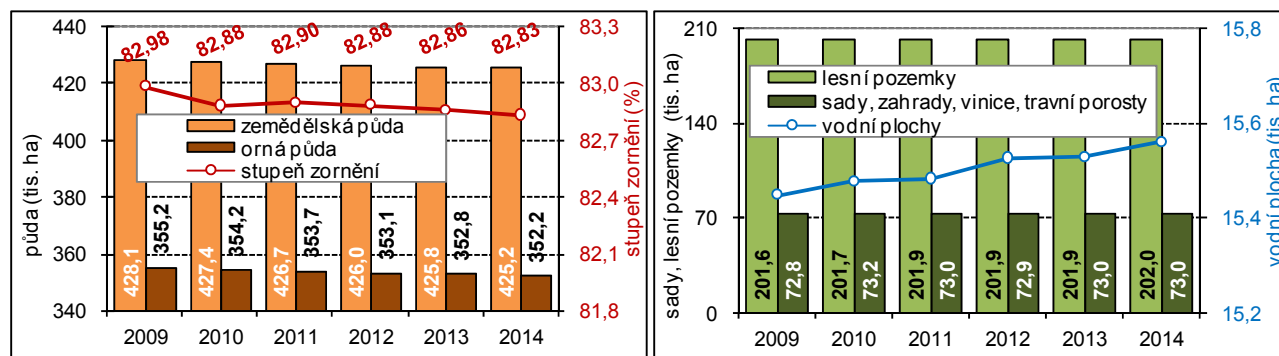
Nejvíce zahraničních hostů přijelo do Jihomoravského kraje z Polska (99,5 tisíc), ze Slovenska (82,0 tisíc) a z Německa (52,1 tisíc). Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování na 1 hosta. Zatímco např. v Karlovarském kraji host přenocuje nejméně šestkrát, v Jihomoravském kraji host stráví v průměru pouze 2 noci.

## 4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

### **Téměř polovinu rozlohy kraje tvoří orná půda**

Jihomoravský kraj se rozkládá na ploše 719,5 tisíc hektarů, v roce 2014 zde bylo 425,2 tisíc hektarů zemědělské půdy, z toho bylo 352,2 tisíc hektarů půdy orné (48,9 % výměry kraje). Výměra zemědělské půdy se proti roku 2009 v kraji snížila o 2,9 tisíc hektarů, výměra orné půdy poklesla o 3,1 tisíc hektarů. Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské), který byl v roce 2014 spolu se Středočeským kraje mezi kraji nejvyšší, poklesl jen nepatrně, a to z 83,0 % v roce 2009 na 82,8 % v roce 2014.

**Graf 4.1 Plochy vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji**



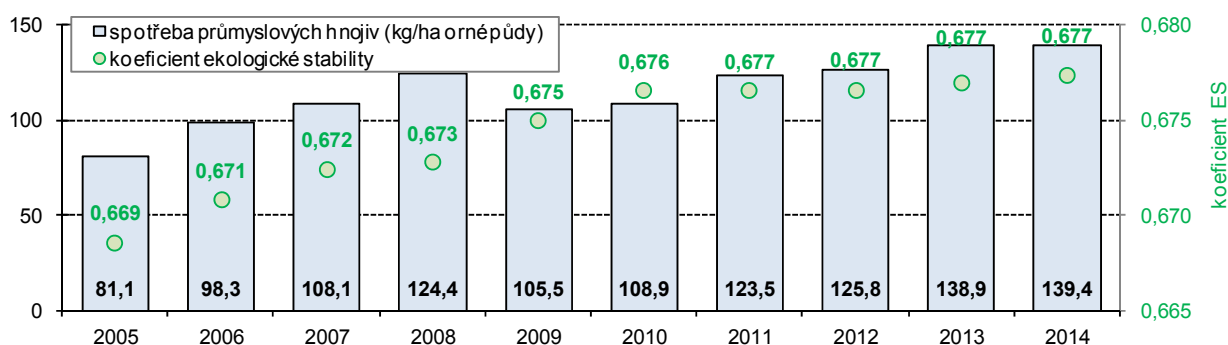
### **Plocha ekologicky stabilních prvků se výrazně nemění**

Trendem ve vztahu zemědělství k přírodě a životnímu prostředí je snižování rozlohy orné půdy doprovázené intenzivním a efektivním využíváním stávající. V zájmu péče o životní prostředí je i rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinnice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Jihomoravském kraji sice výměra orné půdy mírně poklesla, ale plocha ekologicky stabilních prvků se prakticky nezměnila – v roce 2009 v součtu tvořily plochu 289,9 tisíc hektarů a v roce 2014 290,6 tisíc hektarů.

### **Nárůst spotřeby průmyslových hnojiv**

O intenzivním využívání orné půdy svědčí i nárůst spotřeby průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2013/2014 se v kraji spotřebovalo 44,5 tisíce tun minerálních hnojiv v čistých živinách, což v přepočtu činilo 139,4 kg na hektar orné půdy. Přepočtená hodnota spotřeby průmyslových hnojiv se proti roku 2005 zvýšila o 71,8 %. V porovnání s tímto nárůstem je zvýšení koeficientu ekonomické stability prakticky nezatelný. Koeficient stability je vypočten jako poměr ekologicky stabilních a nestabilních prvků (orná půda, zastavěná a ostatní plocha).

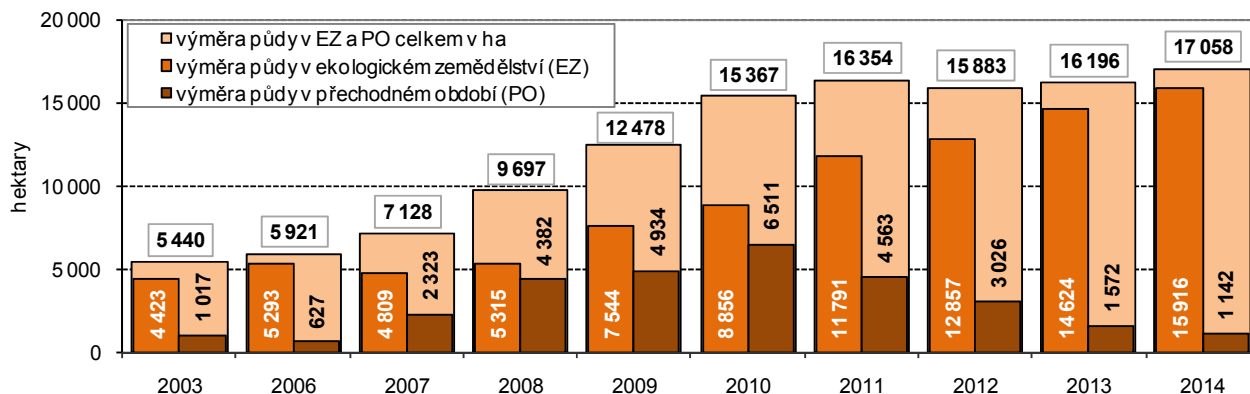
**Graf 4.2 Spotřeba průmyslových hnojiv a koeficient ekologické stability v Jihomoravském kraji**



### **Konvenční vs. ekologické zemědělství**

Intenzivní zemědělská výroba je tedy spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě. V Jihomoravském kraji se ekologické zemědělství rozvíjí pomaleji, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech).

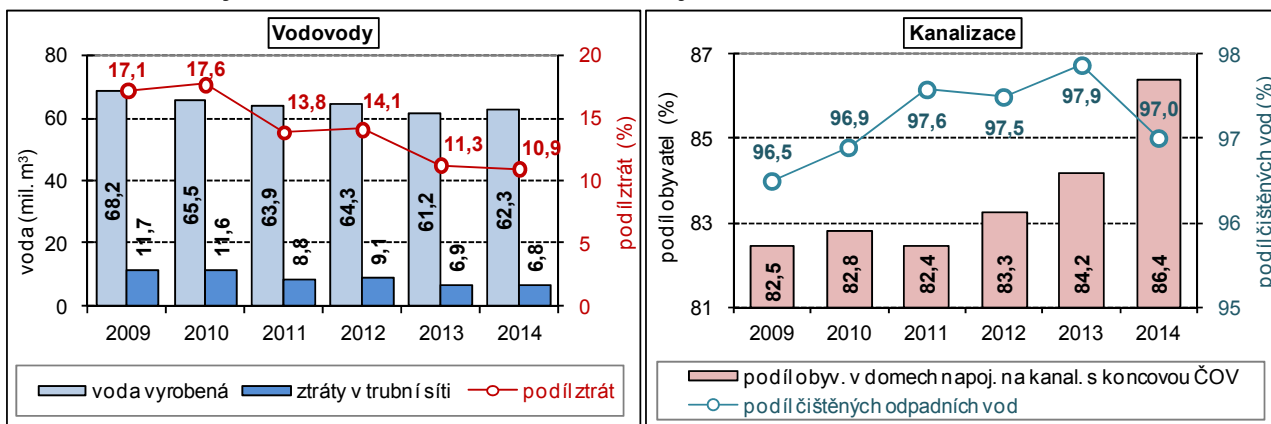
**Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Jihomoravském kraji**



**Ekologické zemědělství se v podmínkách kraje rozvíjí pomaleji**

Půda, na níž v roce 2014 v Jihomoravském kraji hospodařili ekologičtí zemědělci, měla rozlohu 15,9 tisíc hektarů, dalších 1,1 tisíc hektarů půdy bylo v tzv. přechodném období. Výměra ekologicky obhospodařované půdy zaujímala 3,7 % z výměry zemědělské půdy (včetně půdy v přechodném období 4,0 %). Meziročně plocha ekologicky obhospodařované půdy vzrostla o 1,3 tis hektarů (o 8,8 %), proti roku 2009 však byla dvojnásobná.

**Graf 4.4 Vodovody a kanalizace v Jihomoravském kraji**



**Vody se vyrobilo více, zvýšila se i její spotřeba na osobu a den**

Počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodů vzrostl v Jihomoravském kraji v roce 2014 o 20 tisíc na 1 135 tisíc osob (97,0 % obyvatel kraje, v roce 2013 to bylo 95,4 %). Délka vodovodní sítě dosahovala 7 866 km, meziročně došlo k prodloužení sítě o 261 km. Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 9 357 na 271 527.

V kraji bylo vyrobeno 62,1 mil. m<sup>3</sup> vody, z toho 37,9 mil. m<sup>3</sup> bylo fakturováno domácnostem. Objem vyrobené vody byl meziročně o 1,4 % vyšší, objem fakturované vody domácnostem vzrostl o 2,1 %. Mírně vzrostla také specifická spotřeba vody na osobu a den, a to z 91,2 na 91,5 litrů. Tato hodnota zůstává mezi kraji 2. nejvyšší. Největší spotřebu vody v domácnostech mají pražané, kde denně jedna osoba odebere průměrně 106,0 litry vody, republikový průměr činí 87,3 litru na osobu a den.

**Cena vodného vrostla, přesto je mezi kraji nejnižší**

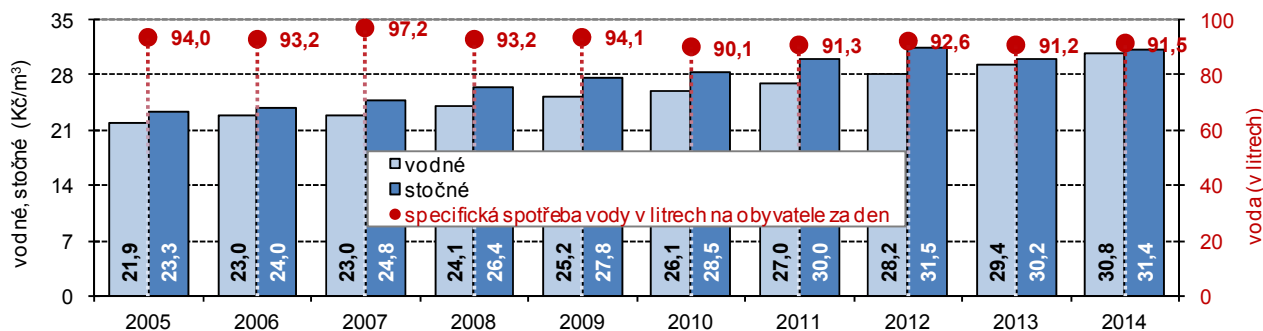
Objem tržeb za vodné celkem dosáhl v roce 2014 v kraji 1 670,9 milionu Kč (bez DPH), což je o 6,7 % více proti roku 2013. V krajích ČR se průměrná cena za 1 m<sup>3</sup> fakturované vody pohybovala od 30,80 Kč v Jihomoravském kraji do 40,90 Kč v Ústeckém kraji. Cena vodného se v Jihomoravském kraji v roce 2014 meziročně zvýšila o 1,40 Kč, tj. o 4,6 %.

**V domech napojených na ČOV žije více než milion obyvatel kraje**

V domech s napojením na kanalizaci odpadních vod v roce 2014 žilo v Jihomoravském kraji více jak 1 058 tisíc osob (zvýšení podílu z celkového počtu obyvatel z 88,4 % v roce 2013 na 90,4 %). V domech napojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod (ČOV) žilo 1 011,3 tisíc osob, což je o 27,8 tisíce osob více proti roku 2013 (meziroční nárůst podílu z 84,2 % na 86,4 %). Délka kanalizační sítě se proti roku 2013 prodloužila o 199 km a dosáhla 5 289 km, počet kanalizačních přípojek vzrostl o 13,2 tisíc na 234,6 tisíc.



**Graf 4.5 Specifické množství vody fakturované domácnostem, vodné a stočné v Jihomoravském kraji**



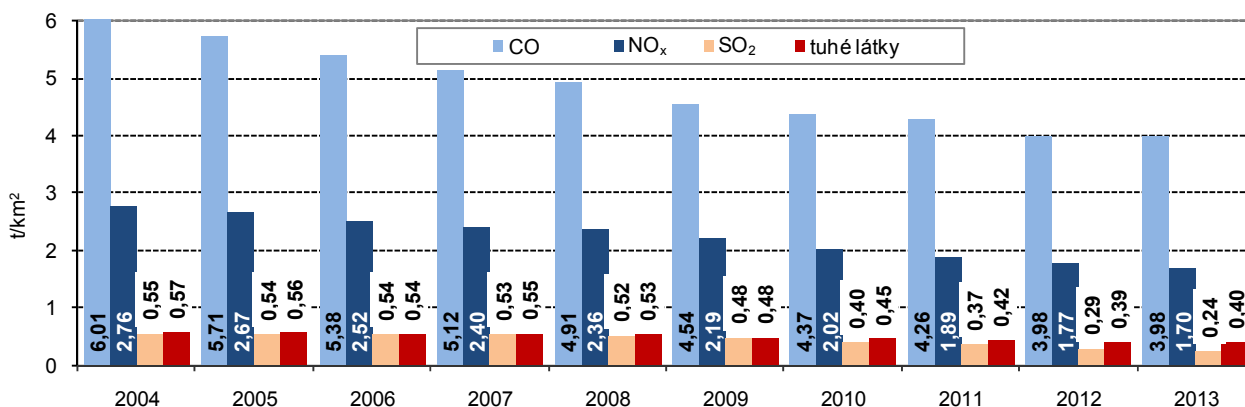
**Pokles podílu čistěných odpadních vod**

Kanalizací v kraji oteklo 60,0 mil. m<sup>3</sup> odpadních vod (shodné množství jako v roce 2013), z toho 64,2 % tvořily vody splaškové. V čistírnách odpadních vod bylo celkem vyčištěno 83,5 mil. m<sup>3</sup> vody (v roce 2013 84,9 mil. m<sup>3</sup>). Podíl čistěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace se mírně snížil, a to z 97,9 % v roce 2013 na 97,0 % v roce 2014.

**Zvýšila se i cena stočného**

Tržby za stočné v Jihomoravském kraji meziročně vzrostly o 2,5 % na 1 882,7 milionů Kč (bez DPH). V mezikrajském porovnání se průměrná cena za 1 m<sup>3</sup> odváděných odpadních vod pohybovala od 24,70 Kč v Kraji Vysočina do 39,00 Kč v Libereckém kraji. Cena stočného 31,40 Kč v Jihomoravském kraji je mezi kraji pátá nejvyšší a je o 1,20 Kč vyšší než v roce 2013.

**Graf 4.6 Měrné emise REZZO 1-4 v Jihomoravském kraji**



**Znečišťující látky v ovzduší**

Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO<sub>x</sub>), oxid siřičitý (SO<sub>2</sub>) a tuhé emise v ovzduší. Měří se jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek – v přepočtu v tunách na kilometr čtvereční nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)<sup>8</sup>.

**Pokles měrných emisí v delším časovém období**

V roce 2013 bylo v Jihomoravském kraji všemi zdroji vyprodukováno 28,6 tisíc tun oxidu uhelnatého (shodný údaj s rokem 2012), 12,2 tisíc tun oxidů dusíku (12,7 tisíc tun v roce 2012), emise oxidu siřičitého dosáhly objemu 1,8 tisíc tun (2,1 tisíc tun v roce 2012) a tuhé látky 2,9 tisíc tun (2,8 tisíc tun). Jak je zřejmé z grafu 4.6, měrné emise sledovaných látek v dlouhodobém pohledu klesaly, změny mezi roky 2012 a 2013 však nebyly už nijak výrazné.

<sup>8</sup> Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na:

- REZZO 1 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu 5 MW a vyšším a zařízení zvlášť závažných technologických procesů. Zařízení této skupiny jsou označována jako „velké zdroje znečišťování“.
- REZZO 2 – zahrnuje technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW a zařízení závažných technologických procesů, jakož i uhelné lomy a obdobné plochy s možností hoření, zapaření nebo úletu znečišťujících látek. Uvedená skupina je označována jako „střední zdroje znečišťování“.
- REZZO 3 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů znečišťování, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti výrazně znečišťující ovzduší. Uvedená skupina je označována jako „malé zdroje znečišťování“.
- REZZO 4 – zahrnuje mobilní zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší, zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla. Uvedená skupina je označována jako „mobilní zdroje znečišťování“.

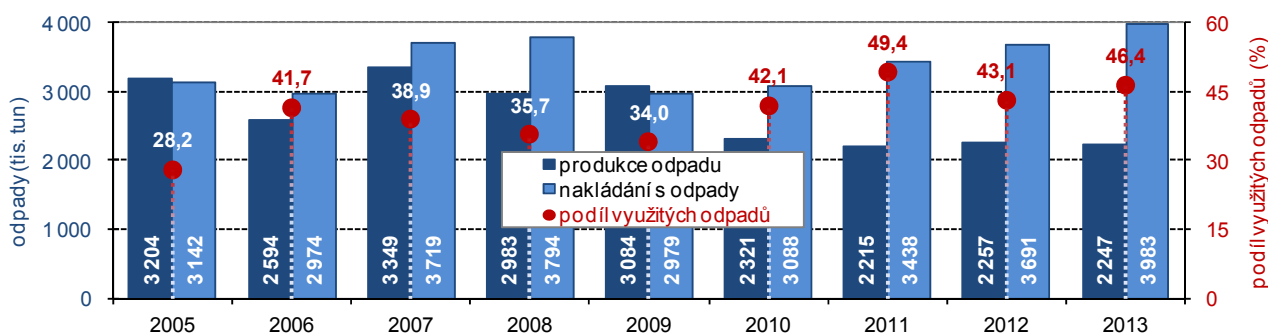
**Největším zdrojem znečišťování jsou mobilní zdroje**

Na produkci oxidu uhelnatého, oxidů dusíku a tuhých látek se nejvíce podílí „mobilní zdroje znečišťování“ (REZZO 4). V roce 2013 z těchto zdrojů dosáhly měrné emise oxidu uhelnatého 1,46 tun na km<sup>2</sup>, oxidů dusíku 1,21 tun na km<sup>2</sup> a tuhých látek 0,11 tun na km<sup>2</sup>. Na produkci oxidu siřičitého mají největší podíl „velké zdroje znečišťování“ (REZZO 1), v roce 2013 měrné emise SO<sub>2</sub> činily 0,18 tun na km<sup>2</sup>.

**Odpadová náročnost hospodářské činnosti byla nejnižší z posledních let**

Cílem činnosti podnikového i komunálního odpadového hospodářství je minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití. V roce 2013 vyprodukovaly podniky se sídlem v Jihomoravském kraji 2,25 mil. tun odpadů, meziročně se objem odpadů snížil o 9,6 tis. tun. (o 0,4 %). „Odpadová náročnost“ hospodářské činnosti v kraji byla v roce 2013 nejnižší z posledních let – zatímco např. v roce 2005 připadlo na 1 mil. Kč vytvořeného HDP (v běžných cenách) 10,0 tun podnikového odpadu, v roce 2013 to bylo jen poloviční množství (5,0 tun odpadu na 1 mil. Kč HDP).

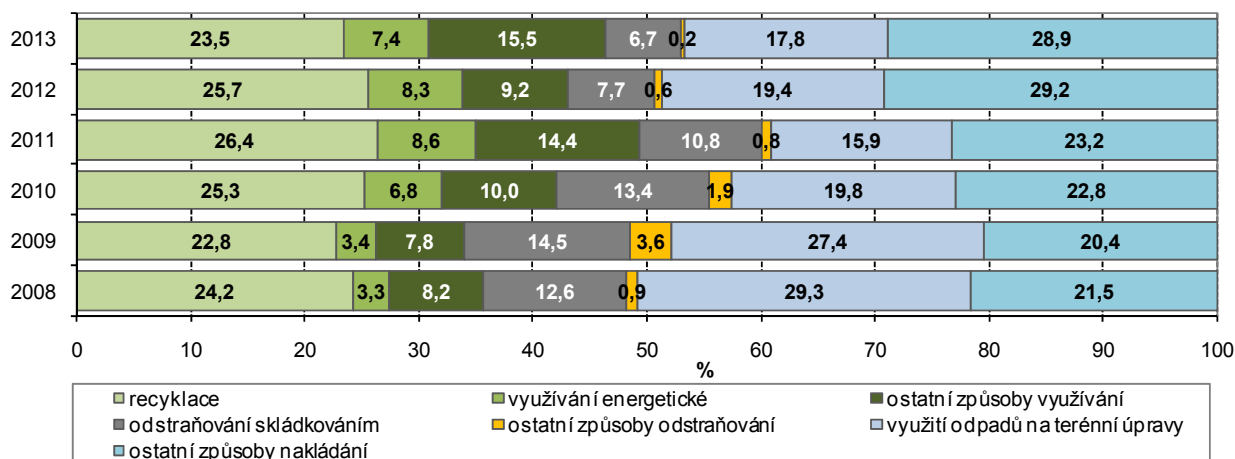
**Graf 4.7 Podnikový odpad v Jihomoravském kraji**



**Objem nakládání s odpady se navyšoval 4 roky**

Objem produkce podnikového odpadu je třeba oddělit od objemu nakládání s odpady. Nakládání s odpady zahrnuje nejen podíl odpadů vyprodukovaných, ale i odpady převzaté ze skladů či odpady dovezené ze zahraničí. Z tohoto důvodu byl s výjimkou roku 2005 a 2009 v Jihomoravském kraji objem nakládání s odpady vyšší než objem produkce podnikového odpadu. Zatímco objem produkce odpadů v roce 2013 mírně poklesl, objem nakládání s odpady vzrostl o 292,1 tis. tun (o 7,9 %) a dosáhl 3,98 mil. tun.

**Graf 4.8 Nakládání s odpady v Jihomoravském kraji podle vybraných způsobů nakládání**

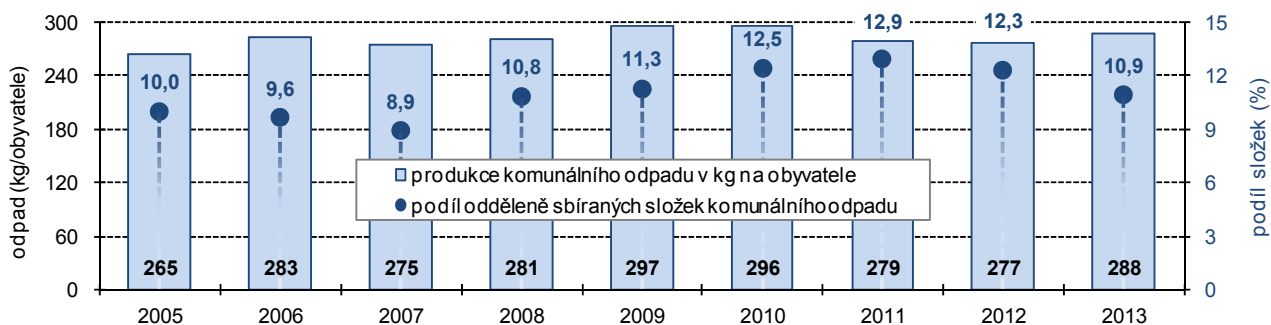


**Využilo se téměř 47 % odpadů**

Objem využitých odpadů v roce 2013 dosáhl 1,85 mil. tun, podíl využitých odpadů z nakládání s odpady celkem tak činil 46,4 %. Meziročně se podíl o 3,3 bodu zvýšil a v období let 2005 až 2013 byl druhý nejvyšší.

Jednou z forem využití odpadů je recyklace, v letech 2010 až 2012 bylo recyklována vždy více než čtvrtina využitých odpadů. V roce 2013 poklesl podíl recyklace na 23,5 %, přesto byl mezi kraji 4. nejvyšší.

**Graf 4.9 Komunální odpad v Jihomoravském kraji**



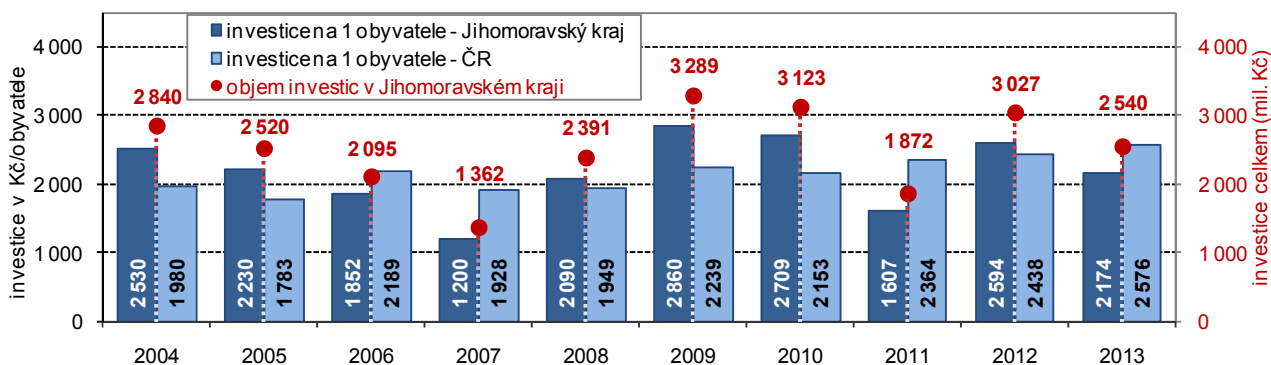
**Na 1 obyvatele připadlo 288 kg komunálního odpadu**

V roce 2013 bylo v Jihomoravském kraji vyprodukováno celkem 336,1 tis. tun komunálního odpadu, na jednoho obyvatele kraje tak připadlo 288 kg odpadu. Měrná produkce komunálního odpadu v kraji měla do roku 2009 vzestupný trend, zvýšila se z 265 kg odpadu na 1 obyvatele v roce 2005 na 297 kg odpadu na 1 obyvatele v roce 2009. Poté se do roku 2012 snižovala a rok 2013 byl znovu rokem „růstovým“.

**Pouhých 11 % však připadá na odpad tříděný**

Objem komunálního odpadu připadající na 1 obyvatele v Jihomoravském kraji byl v roce 2013 v mezikrajském srovnání 4. nejnižší. Nejvíce komunálního odpadu vyprodukovali obyvatelé Středočeského kraje, a to 372 kg ročně na obyvatele, naproti tomu v Plzeňském kraji to bylo pouze 231 kg komunálního odpadu na obyvatele. Méně příznivě však dopadlo srovnání podílu tříděného odpadu. V roce 2013 tříděný odpad v kraji tvořil pouze 10,9 %, meziročně podíl poklesl o 1,4 procentního bodu a v pořadí krajů byl tento podíl 3. nejnižší.

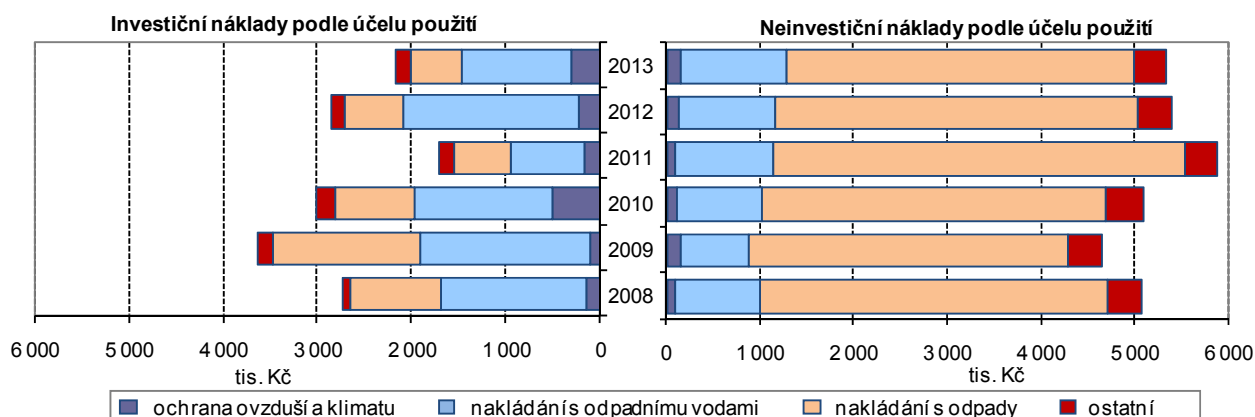
**Graf 4.10 Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele podle místa investice**



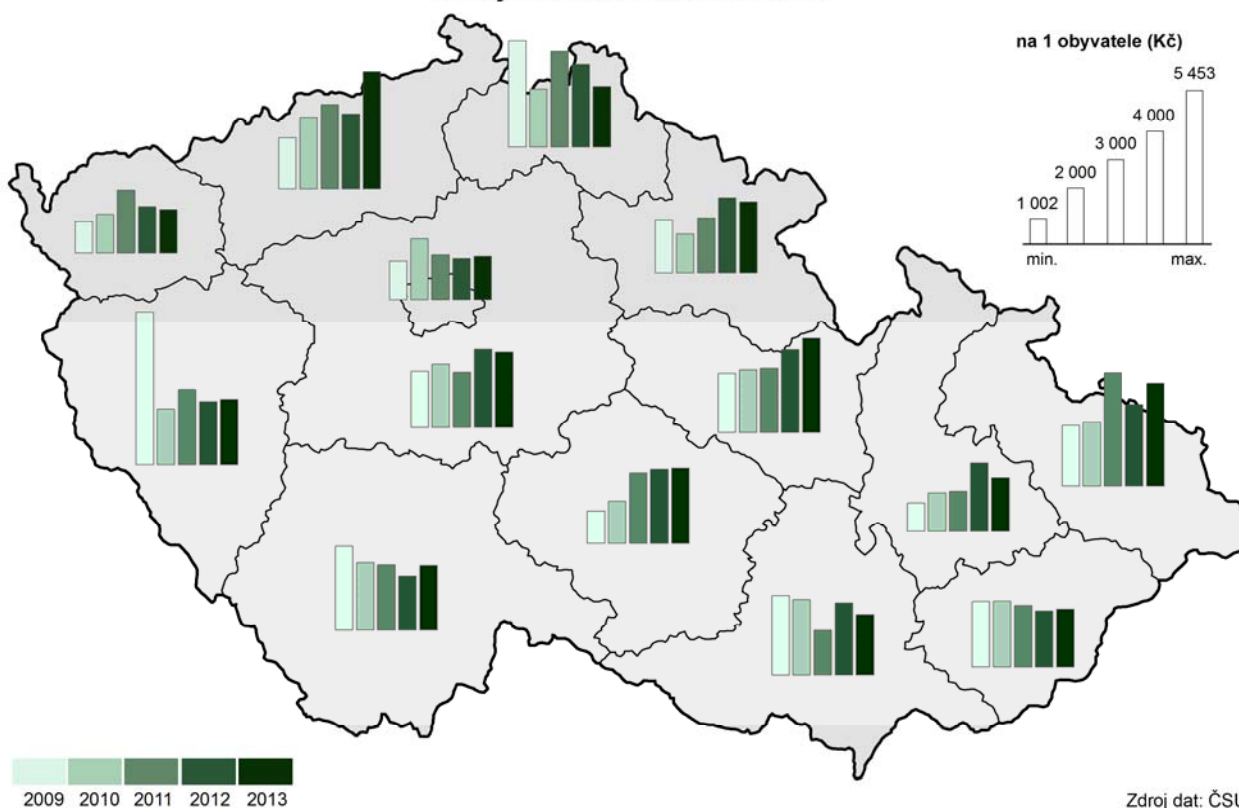
**Na ochranu životního prostředí bylo vydáno o 0,5 mld. Kč méně**

Na ochranu životního prostředí bylo v roce 2013 na území Jihomoravského kraje investováno 2,54 mld. Kč (v přepočtu na obyvatele 2 174 Kč). Tato částka byla proti skutečnosti roku 2012 o 16,1 % nižší (pokles o 487 mil. Kč) a ve srovnání let 2004 až 2013 (graf 4.10) to byla až pátá nejvyšší hodnota.

**Graf 4.11 Investice na ochranu životního prostředí v Jihomoravském kraji podle sídla investora**



## Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2009 až 2013



Zdroj dat: ČSÚ

### **Rozdíl mezi objemem investic na území kraje a objemem investic investorů se sídlem v kraji**

Investoři se sídlem v Jihomoravském kraji na ochranu životního prostředí vynaložili v roce 2013 celkem 7,52 mld. Kč, v této částce byly zahrnuty investice za 2,18 mld. Kč, dalších 5,33 mld. tvořily neinvestiční náklady<sup>9</sup>. Celkový objem výdajů se meziročně snížil o 723,7 mil. Kč. Objem investic tak tvořil 29,0 % všech nákladů a meziročně se snížil o 675,1 mil. Kč. V roce 2013 bylo 14,2 % investic určeno na ochranu ovzduší, 53,3 % na nakládání s odpadními vodami a 25,0 % na nakládání s odpady. Objem investic i poměr určení částek ovšem v 6 letech, uvedených v grafu 4.11, kolísal. Např. nejvyšší objem investic byl zaznamenán v roce 2009 a nejnižší v roce 2011 (3,65 mld. Kč, resp. 1,71 mld. Kč). Nejvyšší podíl ve prospěch investic na ochranu ovzduší byl zjištěn v roce 2010 (17,4 %), nejvyšší podíl investic určených na nakládání s odpadními vodami v roce 2012 (65,5 %) a nejvyšší podíl investic na nakládání s odpady v roce 2009 (42,4 %).

### **Více než dvě třetiny nákladů směřovaly na neinvestiční výdaje**

Více než dvě třetiny výdajů na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem v kraji na neinvestiční výdaje. V roce 2013 byl objem neinvestičních nákladů meziročně nižší o 48,7 mil. Kč, v letech 2008 až 2013 byla nejvyšší částka na neinvestiční výdaje vynaložena v roce 2011, a to 5,86 mld. Kč. Rozložení výdajů podle druhu určení je v tomto případě v posledních letech vcelku stálé, neboť vždy přibližně 73 % připadalo na nakládání s odpady.

<sup>9</sup> **Výdaje na ochranu životního prostředí** zahrnují investiční výdaje na pořízení **dlouhodobého hmotného majetku** a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. **Neinvestiční náklady** na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je hlavním účelem ochrana životního prostředí.

**TABULKOVÁ PŘÍLOHA**
**Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj**

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
<b>Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)</b>															
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
<b>Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)</b>															
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
<b>Živě narození mimo manželství (%)</b>															
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
<b>Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)</b>															
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 <sup>1)</sup>	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
<b>Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry</b>															
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,2	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,8	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
<b>Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry</b>															
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,1	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,7	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
<b>Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)</b>															
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9
2014 <sup>2)</sup>	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0

<sup>1)</sup> promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

<sup>2)</sup> předběžné výsledky ze stránek MV ČR

**Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj**

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
<b>Míra zaměstnanosti (%)</b>															
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
<b>Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)<sup>1)</sup> (MPSV)</b>															
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,4	5,3	6,4	6,0	5,5	8,0	10,8	7,9	6,3	6,1	6,5	8,0	8,5	7,1	9,8
<b>Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)<sup>2)</sup> (MPSV)</b>															
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
<b>Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)</b>															
2009	195,8	256,7	212,9	190,8	195,0	175,5	175,2	181,4	191,5	183,1	186,3	189,2	179,1	181,1	177,8
2010	196,6	264,9	216,1	185,8	194,9	173,8	174,0	185,1	189,7	180,7	185,0	193,3	174,6	178,8	176,4
2011	197,1	262,1	214,9	187,6	196,7	176,3	175,8	182,5	188,7	183,1	188,5	191,1	178,1	182,2	178,6
2012	198,9	260,5	218,5	188,2	201,4	174,7	173,6	183,7	192,6	188,6	189,2	195,6	180,7	185,1	179,5
2013	195,9	257,7	210,8	183,7	200,5	174,9	170,9	180,8	190,1	184,5	190,4	196,0	175,4	181,9	175,6
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Medián mezd (Kč)<sup>3)</sup> (MPSV, MF)</b>															
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 557	27 803	23 215	21 382	22 528	20 306	21 506	21 931	21 421	21 166	21 311	22 044	21 285	20 786	22 202
2014	23 078	28 254	23 979	21 665	23 266	20 505	21 772	22 476	21 885	21 796	22 027	22 546	21 919	21 542	22 633
<b>Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)</b>															
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
2014	11 075	11 837	11 194	10 974	11 025	10 799	10 969	10 997	10 949	10 848	10 798	10 937	10 736	10 843	11 135
<b>Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)<sup>4)</sup> (ČSSZ)</b>															
2009 <sup>5)</sup>	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010	23,2	12,5	20,1	24,0	27,4	25,1	26,7	21,5	23,3	27,8	30,4	21,9	25,5	24,3	27,2
2011	26,0	13,8	22,8	27,2	30,1	28,4	29,5	24,7	26,5	31,2	33,4	24,7	29,1	27,6	30,1
2012	27,0	14,3	23,6	28,4	31,0	29,2	30,2	25,6	27,6	32,3	34,6	25,6	30,3	28,7	31,2
2013	27,8	14,6	24,2	29,3	31,7	30,1	30,9	26,4	28,6	33,2	35,6	26,4	31,3	29,7	32,1
2014	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7	31,5	27,2	29,6	34,2	36,5	27,0	32,3	30,6	33,0

<sup>1)</sup> podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

<sup>2)</sup> podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

<sup>3)</sup> od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

<sup>4)</sup> předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

<sup>5)</sup> rok 2009 bez převedených invalidních důchodců ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce

**Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj**

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
<b>Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)</b>															
2009	373,8	805,7	338,7	319,5	338,5	274,3	306,6	281,0	323,4	303,4	302,2	350,5	279,2	316,0	303,4
2010	375,9	811,8	333,7	317,1	346,5	269,2	298,6	287,1	327,4	308,8	300,5	353,2	285,6	313,1	311,6
2011	383,2	809,7	346,5	318,7	350,5	273,1	304,5	292,5	328,7	322,1	316,6	358,7	296,9	320,9	329,0
2012	385,2	804,0	346,9	328,0	345,8	271,9	302,1	301,7	332,6	309,0	323,3	369,1	300,6	323,9	332,7
2013	388,8	816,4	345,2	330,8	359,6	277,3	298,0	303,2	338,5	312,9	327,2	381,0	299,4	329,4	326,0
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)</b>															
2009	101,4	236,7	95,3	81,2	100,1	65,9	80,8	68,2	69,6	69,9	72,3	100,6	90,1	68,3	79,0
2010	101,4	222,7	92,8	89,0	87,5	79,1	98,6	66,6	66,1	82,8	70,5	100,5	82,7	74,2	79,8
2011	101,8	224,1	102,9	80,3	86,3	79,0	95,0	71,7	61,3	76,4	72,6	100,7	76,4	75,8	84,9
2012	100,4	216,0	103,4	82,2	81,4	81,7	89,6	79,0	59,4	77,5	76,5	100,8	73,2	73,7	82,5
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)</b>															
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013 <sup>1)</sup>	36,4	42,3	31,5	32,7	17,9	30,8	23,9	38,7	43,0	40,1	42,9	35,6	36,6	31,0	
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<b>Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích<sup>2)</sup> (tis. fyzických osob)</b>															
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
<b>Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)</b>															
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
<b>Dokončené byty na 1 000 obyvatel</b>															
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
<b>Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních<sup>3)</sup> (tis.)</b>															
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698
2014	15 587	6 096	800	1 176	569	777	432	700	937	360	448	1 500	488	603	703

<sup>1)</sup> semidefinitivní údaje

<sup>2)</sup> podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

<sup>3)</sup> na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

**Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí**

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
<b>Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km<sup>2</sup>)</b>															
2009	2,1	3,0	1,8	0,9	1,3	2,7	11,6	0,7	1,1	2,5	0,3	0,5	0,8	1,2	3,9
2010	2,0	2,7	2,0	0,9	0,9	2,8	10,8	0,6	1,2	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,7	0,8	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,6	0,3	0,2	0,7	1,2	3,6
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km<sup>2</sup>)</b>															
2009	2,9	19,2	3,0	1,2	1,3	3,1	11,5	1,2	1,6	3,3	1,5	2,2	1,8	1,8	4,8
2010	2,8	17,2	2,9	1,1	1,3	3,0	10,6	1,1	1,4	3,4	1,4	2,0	1,7	1,7	5,1
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,2	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)</b>															
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)</b>															
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)</b>															
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013	21,1	10,6	12,6	27,2	14,8	10,3	19,4	9,2	11,6	12,9	13,7	23,5	34,4	14,1	43,2
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<b>Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)</b>															
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
<b>Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)</b>															
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.



**Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj**

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obyvatelstvo k 31. 12. <sup>1)</sup>	osoby	1 151 708	1 154 654	1 166 313	1 168 650	1 170 078	1 172 853
v tom: muži		562 017	563 627	570 795	571 982	572 533	574 178
ženy		589 691	591 027	595 518	596 668	597 545	598 675
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	3,2	3,1	3,1	3,1	3,3	3,3
Sňatky	počet	5 252	5 099	4 894	4 973	5 043	5 153
Rozvody	počet	3 047	3 548	2 945	3 001	3 000	2 924
Rozvody na 100 sňatků	počet	58,0	69,6	60,2	60,3	59,5	56,7
Živě narození	osoby	13 145	13 040	12 404	12 339	12 403	12 802
z toho mimo manželství	%	33,8	35,8	36,7	38,4	39,6	41,4
Úhrnná plodnost <sup>2)</sup>		1,489	1,492	1,436	1,447	1,481	1,553
Potraty	počet	3 757	3 730	3 599	3 673	3 775	3 867
z toho umělá přerušeni těhotenství		2 225	2 311	2 221	2 328	2 220	2 218
Potraty na 100 narozených	počet	28,6	28,6	29,0	29,8	30,4	30,1
Zemřelí celkem	osoby	11 581	11 566	11 466	11 709	11 629	11 399
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 035	5 852	5 846	5 838	5 578	5 282
novotvary		2 944	3 002	2 923	2 999	2 905	2 985
Přirozený přírůstek	osoby	1 564	1 474	938	630	774	1 403
Přistěhovalí celkem	osoby	10 392	9 503	8 658	9 472	9 308	10 050
z toho z ciziny		3 837	2 909	2 743	3 486	3 611	3 905
Vystěhovalí celkem	osoby	7 394	8 031	6 910	7 765	8 654	8 678
z toho do ciziny		1 322	1 377	1 163	2 145	3 167	2 790
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	2 998	1 472	1 748	1 707	654	1 372
z toho s cizinou		2 515	1 532	1 580	1 341	444	1 115
Celkový přírůstek	osoby	4 562	2 946	2 686	2 337	1 428	2 775
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	11,4	11,3	10,7	10,6	10,6	10,9
zemřelí	‰	10,1	10,0	9,8	10,0	10,0	9,7
přirozený přírůstek	‰	1,4	1,3	0,8	0,5	0,7	1,2
přistěhovalí	‰	9,0	8,2	7,4	8,1	8,0	8,6
vystěhovalí	‰	6,4	7,0	5,9	6,7	7,4	7,4
přírůstek stěhováním	‰	2,6	1,3	1,5	1,5	0,6	1,2
celkový přírůstek	‰	4,0	2,6	2,3	2,0	1,2	2,4
Mrtvorozenost	‰	3,0	2,1	3,1	3,7	2,7	2,9
Kojenecká úmrtnost	‰	2,7	2,0	2,4	3,5	2,3	3,4
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,8	1,2	1,5	2,1	1,5	2,3
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku <sup>1)</sup> :							
0–14 let	osoby	160 012	162 565	168 031	170 460	172 886	175 874
%		13,9	14,1	14,4	14,6	14,8	15,0
15–64 let	osoby	808 981	805 399	803 165	796 449	789 416	783 751
%		70,2	69,8	68,9	68,2	67,5	66,8
65 a více let	osoby	182 715	186 690	195 117	201 741	207 776	213 228
%		15,9	16,2	16,7	17,3	17,8	18,2
Průměrný věk k 31. 12. <sup>1)</sup>	roky	40,9	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9
v tom: muži		39,2	39,4	39,7	39,9	40,1	40,3
ženy		42,5	42,7	42,8	43,0	43,2	43,4
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) <sup>1)</sup>	%	114,2	114,8	116,1	118,4	120,2	121,2
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) <sup>1)</sup>	%	42,4	43,4	45,2	46,7	48,2	49,6
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) <sup>1)</sup>							
muži	roky	74,53	74,72	75,14	75,21	75,43	76,02
ženy	roky	80,79	81,07	81,46	81,71	81,88	81,99
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) <sup>1)</sup>							
muži	roky	15,54	15,65	15,82	15,75	15,96	16,37
ženy	roky	18,74	19,02	19,34	19,51	19,67	19,81

<sup>1)</sup> v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

<sup>2)</sup> počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

**Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj**

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)<sup>1)</sup></b>							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	990,0	991,2	991,4	997,8	997,2	996,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,8	16,0	15,6	14,7	13,9	13,5
střední bez maturity	%	34,2	34,3	32,9	32,7	31,7	32,0
střední s maturitou	%	33,5	33,2	33,7	33,3	33,2	33,8
vysokoškolské <sup>2)</sup>	%	15,5	16,4	17,7	19,2	21,2	20,7
Pracovní síla	tis. osob	568,6	576,2	572,5	585,1	597,0	593,7
v tom: zaměstnaní v NH		529,7	531,8	529,4	537,7	556,4	557,5
z toho ženy		227,3	234,0	227,7	230,6	244,6	242,5
nezaměstnaní		38,9	44,4	43,2	47,4	40,6	36,2
z toho ženy		19,0	20,9	22,8	23,6	20,8	17,3
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	421,5	415,0	418,9	412,6	400,2	402,8
z toho: studující (vč. učňů)		98,3	98,4	92,8	84,1	.	.
důchodci (starobní a invalidní)		255,2	257,3	263,2	264,9	.	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	2,6	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8
průmysl a stavebnictví	%	37,2	35,7	36,0	36,9	35,3	36,8
služby	%	60,2	61,4	61,2	60,2	61,8	60,4
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci <sup>3)</sup>	%	82,8	81,5	81,8	82,4	82,9	83,9
zaměstnavatelé	%	3,1	4,0	4,4	3,2	2,6	3,0
pracující na vlastní účet	%	13,4	14,0	13,4	13,8	13,8	12,4
Míra ekonomické aktivity	%	57,4	58,1	57,8	58,6	59,9	59,6
v tom: muži		67,3	67,0	67,1	68,3	68,5	69,0
ženy		48,2	49,8	49,0	49,5	51,7	50,7
Míra zaměstnanosti	%	53,5	53,7	53,4	53,9	55,8	55,9
v tom: muži		63,1	62,1	62,9	63,4	64,4	65,1
ženy		44,5	45,8	44,5	44,9	47,7	47,3
Obecná míra nezaměstnanosti	%	6,8	7,7	7,5	8,1	6,8	6,1
v tom: muži		6,2	7,3	6,3	7,2	6,0	5,7
ženy		7,7	8,2	9,1	9,3	7,8	6,6
<b>NEZAMĚŠTNANOST k 31. 12. (MPSV)</b>							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	65 944	69 342	62 722	66 435	71 970	66 203
z toho: ženy		31 260	32 494	30 304	32 386	34 775	32 916
absolventi škol a mladiství		4 730	4 644	4 461	4 579	5 139	3 764
osoby se zdravotním postižením		9 046	9 281	8 187	7 950	7 984	7 732
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		23 063	22 009	16 360	13 074	14 521	14 306
dosažitelní		65 163	68 099	61 192	64 975	70 624	64 570
v tom podle věku:							
15–24 let		11 973	11 696	11 545	12 247	12 437	10 070
25–34 let		16 145	16 643	14 780	15 134	16 315	14 661
35–44 let		13 940	15 082	14 109	14 840	16 982	16 133
45–54 let		14 668	15 366	13 584	14 058	14 615	13 825
55 a více let		9 218	10 555	8 704	10 156	11 621	11 514
průměrný věk	roky	39,0	38,9	38,9	38,4	39,1	40,3
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	15 483	15 820	14 736	15 672	16 815	15 493
střední bez maturity	osoby	29 964	31 418	27 328	29 469	31 171	27 987
střední s maturitou	osoby	16 214	17 265	15 808	16 119	17 835	16 892
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	463	481	465	562	673	618
vysokoškolské	osoby	3 820	4 358	4 385	4 613	5 476	5 213

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		11 470	11 919	9 439	6 119	10 216	9 355
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		16 766	18 650	20 009	17 066	24 381	21 992
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		18 936	20 358	16 160	13 470	19 876	16 113
nekvalifikovaní (třída 9)		16 304	16 263	14 640	11 963	16 698	15 949
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	20 780	23 003	18 191	17 996	18 362	16 254
3–6 měsíců	osoby	14 370	11 975	11 484	12 283	12 202	10 203
6–12 měsíců	osoby	14 882	11 550	9 850	12 046	12 362	5 665
od 1 roku do 2 let	osoby	7 932	12 578	10 399	10 542	12 841	4 760
více než 2 roky	osoby	7 980	10 236	12 798	13 568	16 203	11 269
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 619	5 670	5 490	5 918	6 200	18 052
Podíl nezaměstnaných osob <sup>4)</sup>	%	8,1	8,5	7,6	8,1	8,9	8,2
v tom: muži		8,4	8,9	7,8	8,2	9,1	8,2
ženy		7,7	8,0	7,4	8,1	8,7	8,3
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) <sup>5)</sup>	%	2,0	2,8	2,9	3,0	3,7	3,7
Volná pracovní místa	počet	3 040	2 955	2 775	2 289	2 262	4 301
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	21,7	23,5	22,6	29,0	31,8	15,0
<b>ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ</b>							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	33 203	34 316	29 207	.	.	.
z toho ze zemí mimo EU		16 660	16 904	11 051	.	.	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	26 281	26 398	20 205	.	.	.
z toho ženy		8 646	8 748	6 732	.	.	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	6 922	7 918	9 002	8 588	7 288	6 888
z toho ženy		1 781	2 016	2 430	2 360	1 952	1 852
<b>ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ</b>							
celkem	mil. Kč	217 547	222 843	222 568	228 277	229 012	.
na 1 obyvatele	Kč	189 170	193 312	191 106	195 586	195 975	.
průměr ČR = 100	%	96,6	98,3	97,0	98,3	100,1	.
<b>VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD<sup>6)</sup></b>							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	25 700	26 223	24 518	25 181	25 592	26 116
v tom: muži		29 126	29 672	27 303	28 171	28 575	29 209
ženy		21 151	21 727	21 107	21 543	21 952	22 342
Medián mezd	Kč	21 621	22 139	21 127	21 732	22 044	22 546
v tom: muži		23 718	24 293	22 939	23 550	23 882	24 566
ženy		18 776	19 482	18 911	19 411	19 799	20 115
<b>STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA<sup>7)</sup></b>							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	1 764,6	1 561,3	1 323,2	1 263,6	1 273,8	1 263,5
z toho přídavek na dítě		934,8	727,6	650,5	622,6	615,7	588,1
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	4 503,0	4 496,4	4 004,2	3 954,1	4 116,7	4 140,4
z toho přídavek na dítě		545,3	441,4	393,7	375,7	371,9	354,8
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 916	3 901	3 438	3 388	3 523	3 537
<b>DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)</b>							
Příjemci důchodů	počet	316 736	319 865	325 472	324 087	323 421	324 061
z toho ženy		193 891	194 964	197 290	196 004	195 152	195 289
Příjemci starobního důchodu <sup>8)</sup>	počet	171 120	183 471	192 054	191 565	191 816	193 459
z toho ženy		95 033	100 758	105 023	104 397	104 136	104 747
Příjemci předčasného starobního důchodu <sup>9)</sup>	počet	37 235	40 141	47 420	49 034	50 583	52 184
z toho ženy		20 688	22 036	25 472	26 159	26 837	27 573

**Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj**

dokončení

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu <sup>9)</sup>	%	21,8	21,9	24,7	25,6	26,4	27,0
v tom: muži		21,7	21,9	25,2	26,2	27,1	27,7
ženy		21,8	21,9	24,3	25,1	25,8	26,3
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 639	9 713	10 126	10 313	10 468	10 550
v tom: muži		10 245	10 334	10 770	10 963	11 124	11 216
ženy		9 254	9 315	9 708	9 888	10 037	10 112
Průměrná měsíční výše starobního důchodu <sup>8)</sup>	Kč	9 941	10 003	10 430	10 649	10 832	10 937
v tom: muži		11 022	11 076	11 534	11 772	11 963	12 073
ženy		9 076	9 122	9 515	9 713	9 881	9 975
Podíl průměrné výše starobního důchodu <sup>8)</sup> na mzdovém mediánu	%	46,0	45,2	49,4	49,0	49,1	48,5
<b>NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ</b>							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	3 015 201	2 601 023	2 422 153	2 149 065	2 212 728	2 423 434
z toho dávky:							
nemocenské		2 124 429	1 732 764	1 511 338	1 264 720	1 301 013	1 495 167
peněžitá pomoc v mateřství		808 815	824 848	845 936	816 150	828 706	842 890
ošetřovné		81 388	42 775	64 116	67 221	81 997	84 300
<b>ZDRAVOTNICTVÍ</b>							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	5 464	5 526	5 676	5 738	5 805	.
z toho lékaři v nestátních zařízeních		3 835	3 897	3 986	4 072	4 135	.
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	4,8	4,8	4,9	4,9	5,0	.
Nemocnice							
lůžka	počet	7 906	7 886	7 476	7 297	7 156	.
hospitalizovaní pacienti	osob	263 096	264 656	257 410	261 724	260 621	.
průměrná ošetřovací doba	dny	8,1	8,0	7,9	7,6	7,4	.
využití lůžek	dny	267,6	268,3	264,8	271,7	269,5	.
<b>ŠKOLSTVÍ</b>							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		34 615	36 377	38 072	39 489	40 498	41 330
základních škol		85 711	84 974	85 672	87 444	89 755	92 481
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		60 471	57 724	54 359	50 824	48 089	46 536
vyšších odborných škol (denní studium)		2 625	2 703	2 638	2 482	2 369	2 188
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		40 687	40 559	39 724	38 252	36 430	34 029
s místem výuky v kraji		79 820	81 892	81 997	80 513	77 713	73 294
z toho v prezenčním studiu	%	67,9	67,3	67,0	66,9	67,1	67,0
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	16 062	16 578	17 335	17 407	17 798	16 910
<b>KRIMINALITA, NEHODY</b>							
Zjištěné trestné činy	počet	30 095	29 312	29 933	29 533	29 811	27 109
na 1 000 obyvatel		26,2	25,4	25,7	25,3	25,5	23,2
Objasněné trestné činy	počet	12 273	11 105	11 083	11 211	11 625	11 619
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	81	70	67	50	55	66

<sup>1)</sup> do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

<sup>2)</sup> zahrnuje vyšší odborné vzdělání

<sup>3)</sup> zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

<sup>4)</sup> podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

<sup>5)</sup> podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

<sup>6)</sup> Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

<sup>7)</sup> data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

<sup>8)</sup> bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod

<sup>9)</sup> předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

**Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj**

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>MAKROEKONOMIKA</b>							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	403 037	407 139	417 751	430 768	445 225	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	95,3	102,8	102,6	101,1	101,7	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	350 464	353 185	358 698	369 079	380 998	.
průměr ČR = 100	%	93,8	94,0	93,6	95,8	98,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	728 600	733 830	754 534	765 102	777 143	.
průměr ČR = 100	%	94,9	93,9	94,6	95,7	96,7	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	365 151	368 957	377 685	387 821	399 296	.
v tom sektory:							
primární	%	2,0	1,8	2,7	2,6	2,9	.
sekundární	%	36,4	36,4	36,6	37,4	36,4	.
terciární	%	61,6	61,7	60,7	60,0	60,8	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	115 663	115 833	117 268	117 680	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	100 576	100 483	100 691	100 827	.	.
průměr ČR = 100	%	99,2	99,1	98,9	100,4	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště <sup>1)</sup>	osoby	553 166	554 814	553 654	563 020	572 900	.
z toho zaměstnanci		466 649	463 242	461 002	475 781	482 012	.
<b>NÁKLADY PRÁCE</b>							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	30 206	30 630	31 504	32 437	32 503	.
z toho: přímé náklady		21 863	22 184	22 807	23 581	23 578	.
sociální požitky		322	335	318	297	312	.
sociální náklady a výdaje		7 832	7 938	8 184	8 367	8 469	.
personální náklady a výdaje		242	255	254	253	240	.
<b>VĚDA A VÝZKUM</b>							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	8 127	8 412	11 171	14 654	16 360	.
z toho: mzdové		3 776	3 728	4 198	5 172	6 251	.
financované z veřejných zdrojů		3 835	3 881	4 449	4 812	5 210	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	8 387	8 732	8 941	10 607	10 969	.
z toho výzkumní pracovníci		5 136	5 446	5 205	6 342	6 256	.
<b>INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE</b>							
Domácnosti mající: <sup>2)</sup>							
osobní počítač	%	55,7	62,4	66,8	69,5	72,3	.
internet	%	51,3	59,6	65,0	68,2	71,7	.
<b>REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ<sup>3)</sup></b>							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	275 189	283 202	291 162	294 308	295 523	300 204
z toho fyzické osoby		207 947	211 952	216 592	217 394	220 142	222 166
z toho živnostníci		192 875	195 743	198 756	197 399	189 938	195 020
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	149 294	155 739	163 547	168 603	164 026	161 931
z toho fyzické osoby		110 896	112 760	117 009	117 877	114 431	114 143
z toho živnostníci		100 337	100 133	102 671	102 473	94 548	96 795
Vzniklé subjekty	počet	12 314	13 988	13 650	11 807	11 159	10 709
z toho fyzické osoby		7 670	8 627	8 040	7 180	6 868	6 449
z toho živnostníci		7 162	7 319	7 244	6 877	6 012	6 074
<b>ZEMĚDĚLSTVÍ</b>							
Zemědělská produkce celkem <sup>4)</sup>	mil. Kč	13 797	11 633	13 580	10 686	12 554	.
z toho: rostlinná produkce		7 908	6 757	8 570	6 308	8 149	.
živočišná produkce		5 116	4 410	4 357	3 857	3 844	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	369 144	364 380	362 381	361 435	362 720	360 499
z toho orná		326 560	323 304	321 537	319 016	319 685	319 274
Sklizeň: obilovin	t	1 220 157	1 080 301	1 319 126	855 094	1 177 182	1 289 642
brambor	t	45 749	32 008	47 592	31 779	34 817	32 564
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	66 786	61 635	58 782	60 167	59 506	60 240
prasata	počet	286 267	275 242	261 098	194 801	173 734	167 423
drůbež	počet	4 402 640	4 006 760	3 672 693	3 299 773	3 029 128	3 390 692

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežího)	t	44 432	43 900	41 809	40 153	38 891	37 118
z toho: hovězí (včetně telecího)		3 875	3 468	3 175	2 756	2 579	2 571
vepřové		40 551	40 427	38 627	37 390	36 304	34 543
Výroba mléka	tis. l	169 211	146 827	153 576	157 291	155 270	158 932
Snáška vajec (komzumních)	tis. ks	107 535	94 905	102 468	90 687	143 183	133 929
<b>LESNICTVÍ</b>							
Zalesňování	ha	1 367	1 514	1 637	1 626	1 875	1 978
Těžba dřeva	m <sup>3</sup> b. k.	1 068 125	1 260 568	1 094 231	1 177 594	1 163 365	1 142 460
z toho nahodilá živelní		154 366	425 907	92 003	70 086	82 851	118 889
<b>PRŮMYSL</b>							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	284	248	255	254	243	249
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	156 137	164 107	187 881	183 610	179 506	201 890
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 260	2 596	2 685	2 711	2 796	3 007
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	69 100	63 213	69 984	67 716	65 313	67 150
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	22 510	23 451	23 978	25 158	25 263	26 032
<b>STAVEBNICTVÍ</b>							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	96	91	79	79	80	80
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	36 067	23 572	18 210	21 039	20 270	19 557
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 196	1 819	1 646	1 948	1 958	1 937
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	16 425	12 956	11 061	10 802	10 351	10 098
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	28 658	26 942	29 026	29 743	28 601	28 634
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem <sup>5)</sup>	mil. Kč	33 173	30 545	25 774	26 775	25 716	27 776
z toho pro veřejné zadavatele		15 958	10 758	10 568	11 372	10 627	12 615
<b>STAVEBNÍ POVOLENÍ</b>							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	40 101	43 634	34 029	35 335	25 140	9 698
z toho: budov (bytových a nebytových)		24 748	24 478	22 398	26 339	17 963	5 662
na ochranu životního prostředí		8 467	13 803	6 024	4 146	3 366	1 857
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 309	3 843	2 903	3 378	2 516	2 179
<b>BYTOVÁ VÝSTAVBA</b>							
Zahájené byty	počet	4 427	3 414	3 380	3 008	2 807	3 650
z toho v nových rodinných domech		1 987	1 920	1 994	1 764	1 580	1 605
Dokončené byty	počet	4 928	4 455	3 608	3 770	3 516	3 242
z toho v nových rodinných domech		2 226	2 286	1 871	1 898	1 845	1 791
Průměrná hodnota 1 m <sup>2</sup> obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	32 530	33 272	34 459	34 307	34 900	35 600
v novém bytovém domě	Kč	32 631	30 191	35 361	33 204	38 093	40 266
<b>CESTOVNÍ RUCH<sup>6)</sup></b>							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	507	490	533	879	872	816
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	32 260	31 690	33 813	46 324	46 074	44 213
Hosté celkem	osoby	1 041 492	1 042 070	1 115 349	1 317 690	1 427 154	1 499 974
z toho ze zahraničí		348 076	379 674	422 774	452 228	505 234	514 793
Průměrná doba pobytu	dny	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1
z toho hostů ze zahraničí		2,7	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8

<sup>1)</sup> odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

<sup>2)</sup> tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2012 je vypočten z dat roku 2011, 2012 a 2013)

<sup>3)</sup> vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

<sup>4)</sup> v roce 2013 semidefinitivní výsledky

<sup>5)</sup> za subjekty s 20 a více zaměstnanci

<sup>6)</sup> na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

**Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – vývoj životního prostředí**

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>PŮDA (ČÚZK)</b>							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	428 099	427 411	426 703	426 041	425 765	425 168
z toho: orná půda		355 249	354 248	353 724	353 116	352 771	352 171
zahrady a ovocné sady		25 354	25 440	25 254	25 187	25 154	25 021
trvalé travní porosty		29 952	30 042	29 990	29 916	29 945	30 127
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	291 356	292 052	292 776	293 449	293 746	294 355
z toho: lesní pozemky		201 611	201 675	201 866	201 898	201 926	202 004
zastavěné plochy a nádvoří		14 190	14 179	14 229	14 269	14 274	14 327
<b>VODOVODY A KANALIZACE</b>							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	94,1	90,1	91,3	92,6	91,2	91,5
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	87,9	88,3	87,7	87,7	88,4	90,4
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		82,5	82,8	82,5	83,1	84,2	84,6
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,5	96,9	97,6	97,5	97,9	97,0
<b>OVZDUŠÍ</b>							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km <sup>2</sup>	0,48	0,45	0,42	0,39	0,40	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,34	0,33	0,31	0,28	0,29	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,14	0,13	0,12	0,11	0,11	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km <sup>2</sup>	0,48	0,40	0,37	0,29	0,24	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,47	0,40	0,36	0,29	0,24	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km <sup>2</sup>	2,19	2,02	1,89	1,77	1,70	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,59	0,60	0,56	0,51	0,48	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,61	1,41	1,32	1,25	1,21	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km <sup>2</sup>	4,54	4,37	4,26	3,98	3,98	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		2,14	2,39	2,51	2,40	2,52	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,40	1,98	1,76	1,58	1,46	.
<b>ODPADY</b>							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 682	2 014	1 899	1 934	1 923	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	297	296	279	277	288	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	11,3	12,5	12,9	12,3	10,9	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	33,5	36,8	36,0	34,1	31,4	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	2 979	3 088	3 438	3 691	3 983	.
z toho nebezpečné odpady	%	3,7	3,6	2,1	2,3	1,2	.
Podíl využitých odpadů	%	34,0	42,1	49,4	43,1	46,4	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		22,8	25,3	26,4	25,7	23,5	.
Podíl odstraněných odpadů	%	18,1	15,3	11,5	8,2	6,9	.
<b>VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ</b>							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 860	2 709	1 607	2 594	2 174	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	3 648 383	3 015 567	1 712 224	2 857 120	2 182 058	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,9	17,4	10,2	8,0	14,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	49,9	48,2	45,7	65,5	53,3	.
nakládání s odpady	%	42,4	28,2	35,1	21,8	25,0	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	4 645 190	5 076 922	5 863 639	5 382 408	5 333 743	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	3,0	2,2	1,6	2,5	2,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	15,7	17,9	17,9	18,8	21,1	.
nakládání s odpady	%	73,6	72,1	74,8	72,1	69,5	.

**Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje**

	Kraj celkem	v tom okresy						
		Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Obyvatelstvo k 31. 12.	1 172 853	107 925	377 440	213 149	115 049	155 431	90 460	113 399
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	3,3	2,0	6,3	2,1	2,0	1,3	1,7	2,1
Přírůstek na 1 000 obyvatel:								
přirozenou měnou	1,2	0,9	1,7	2,9	0,3	-0,5	1,4	-0,2
stěhováním	1,2	0,7	-1,9	8,6	0,4	-1,5	3,3	0,8
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):								
0–14 let	15,0	15,3	14,4	16,8	14,5	13,8	15,5	15,0
15–64 let	66,8	66,3	65,9	66,1	68,3	68,3	67,4	67,8
65 a více let	18,2	18,4	19,7	17,1	17,3	17,9	17,1	17,2
Průměrný věk k 31. 12.	41,9	41,8	42,6	40,7	41,8	42,3	41,3	41,5
Index stáří (65 a více let*100/ 0–14 let)	121,2	120,3	136,2	102,0	119,3	129,2	110,5	115,0
Index ekonomického zatížení ((0–14 let) + (65 a více let)*100 / (15–64 let))	49,6	50,9	51,8	51,3	46,5	46,5	48,3	47,4
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	66 203	4 930	22 501	9 023	6 152	11 397	3 816	8 384
z toho:								
ženy	32 916	2 537	11 539	4 606	2 965	5 163	1 880	4 226
absolventi škol a mladiství	3 764	331	1 057	599	425	604	258	490
osoby se zdravotním postižením s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	7 732	808	1 830	1 240	785	1 715	505	849
dosažitelní	14 306	1 137	3 474	2 103	1 742	2 480	939	2 431
dosazitelní	64 570	4 783	21 694	8 987	6 061	11 054	3 629	8 362
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):								
ve věku 50 a více let	28,2	30,0	26,1	27,0	30,5	28,5	29,9	30,9
evidovaných 12 a více měsíců	44,3	43,8	49,6	39,7	37,4	46,4	37,6	40,6
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) <sup>1)</sup>	8,25	6,67	8,76	6,38	7,72	10,41	5,95	10,85
v tom: muži	8,19	6,36	8,54	6,15	7,88	11,12	5,90	10,59
ženy	8,30	6,99	8,97	6,61	7,55	9,66	6,00	11,13
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) <sup>2)</sup>	3,7	3,0	4,5	2,5	2,9	5,0	2,3	4,4
Podíl příjemců předčasného důchodu na počtu příjemců starobního důchodu - stav v prosinci (%) <sup>3)</sup>	27,0	31,2	19,1	25,7	29,9	30,0	29,8	43,7
v tom: muži	27,7	30,9	19,4	25,7	32,6	30,9	29,4	45,6
ženy	26,3	31,4	18,9	25,7	27,6	29,3	30,2	42,1
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	23,2	14,6	37,7	16,1	19,9	14,6	13,8	18,7
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	5,2	4,5	5,7	5,3	4,7	4,9	5,2	4,9
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (za subjekty s 20 a více zaměstnanci, tis. Kč)	23,7	21,0	37,3	11,3	30,9	11,2	14,9	21,4
Počet bytů na 1 000 obyvatel:								
zahájených	3,1	2,5	4,0	4,1	2,4	1,6	3,0	1,8
dokončených	2,8	2,7	2,6	4,4	2,8	1,3	2,2	2,5



**Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje**

dokončení

	Kraj celkem	v tom okresy						
		Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Hromadná ubytovací zařízení:								
lůžka	44 213	4 042	12 232	5 032	9 796	4 997	1 525	6 589
lůžka na 1 000 obyvatel	37,8	37,5	32,5	23,7	85,2	32,1	16,9	58,2
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):								
orné půdy	48,9	33,7	22,3	48,0	49,8	48,3	49,3	61,7
zastavěných ploch	2,0	1,6	9,1	1,9	2,0	2,2	1,6	1,3
Měrné emise (t/km <sup>2</sup> ) (REZZO 1–3) v roce 2013:								
tuhých znečišťujících látek <sup>4)</sup>	0,14	0,15	0,52	0,16	0,07	0,13	0,09	0,13
oxidu siřičitého	0,24	0,21	0,33	0,14	0,04	0,93	0,03	0,12
oxidů dusíku	0,48	0,30	3,58	0,56	0,26	0,76	0,18	0,19
oxidu uhelnatého	2,52	3,35	2,48	3,40	1,32	2,01	2,01	2,66

<sup>1)</sup> podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

<sup>2)</sup> podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

<sup>3)</sup> starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

<sup>4)</sup> nezahnují emise TZL, NH<sub>3</sub> a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel